Skrifter av Selma Lagerlöf

KRISTUSLEGENDER

ALBERT BONNIERS FÖRLAG
STOCKHOLM

ISBN 91-0-043594-5

Printed in Sweden
Bonniers Grafiska Industrier AB 1978
Stockholm

Förord till den elektroniska utgåvan

Kristuslegender är en novellsamling som utkom första gången 1904. I oktober 2011 digitaliserades denna tryckning från 1978 av *Skrifter av Selma Lagerlöf* i tolv volymer, där den ingår i sjunde volymen tillsammans med *Kejsarn av Portugallien*. Innehållsförteckningen finns **sist i volymen**. Trots det sena tryckåret används verbens pluralformer (voro, togo).

DEN HELIGA NATTEN.

När jag var fem år gammal, hade jag en så stor sorg. Jag vet knappast om jag har haft någon större alltsedan.

Det var då, som min farmor dog. Allt intill dess hade hon varje dag suttit i hörnsoffan i sitt rum och berättat sagor.

Jag kan inte minnas annat, än att farmor satt och berättade och berättade från morgon till kväll och att vi barn sutto stilla bredvid henne och hörde på. Det var ett härligt liv. Inga andra barn hade det som vi.

Det är inte mycket jag kommer ihåg om min farmor. Jag minns, att hon hade vackert, kritvitt hår och att hon gick mycket krokig och att hon alltid satt och stickade på en strumpa.

Så minns jag även, att när hon hade berättat en saga, brukade hon lägga sin hand på mitt huvud, och så sade hon: ”Och allt det där är så sant, som att jag ser dig och du ser mig.”

Jag kommer också ihåg, att hon kunde sjunga visor, men det gjorde hon inte alla dagar. En av de där visorna handlade om en riddare och ett sjörå, och den hade till omkväde: ”Blåser kallt, kallt väder över sjö.”

Så kommer jag ihåg en liten bön, som hon lärde mig, och en psalmvers.

Av alla de sagor, som hon berättade mig, har jag blott ett svagt och oredigt minne. Det är endast en enda av dem, som jag minns så väl, att jag skulle kunna berätta den. Det är en liten berättelse om Jesu födelse.

Se, detta är nästan allt, som jag kommer ihåg om min farmor, förutom det, som jag minns bäst, och det är den stora saknaden, när hon var borta.

Jag minns den morgonen, då hörnsoffan stod tom och då det var omöjligt att begripa hur dagens timmar skulle få ett slut. Det minns jag. Det glömmer jag aldrig.Och jag minns, att vi barn fördes fram för att kyssa den dödas hand. Och vi voro rädda för att göra det, men då sade någon till oss, att det var sista gången, som vi kunde tacka farmor för all den glädje, som hon hade gjort oss.

Och jag minns hur sagor och visor körde bort från gården, inpackade i en lång, svart kista, och hur de aldrig kommo igen.

Jag minns, att det var något borta ur livet. Det var, som om dörren till en hel vacker, förtrollad värld, där vi förr fritt kunde gå ut och in, hade blivit stängd. Och nu fanns det ingen, som förstod sig på att öppna den dörren.

Och jag minns, att vi barn så småningom lärde oss att leka med dockor och leksaker och leva som andra barn, och då kunde det ju se ut, som om vi inte mer saknade vår farmor eller kommo ihåg henne.

Men ännu i denna dag, efter fyrtio år, då jag sitter och samlar ihop de legender om Kristus, som jag har hört borta i österlandet, vaknar den lilla sägnen om Jesu födelse, som min farmor brukade berätta, upp inom mig. Och jag får lust att tala om den än en gång och att låta den komma in i min samling.

*

Det var en juldag, då alla hade rest till kyrkan utom farmor och jag. Jag tror, att vi voro ensamma i hela huset. Vi hade inte tagits med, därför att den ena var för ung och den andra var för gammal. Och vi voro ledsna båda två över att vi inte hade fått fara till ottesången och se julljusen.

Men när vi sutto där i vår ensamhet, började farmor att berätta.

— Det var en man, sade hon, som gick ut i mörka natten för att låna eld. Han gick från stuga till stuga och knackade på. ”Kära, hjälp mig!” sa han. ”Min hustru har nyss fött ett barn, och jag måste göra opp eld för att värma henne och den lille.”

Men det var djup natt, så att alla människor sov. Ingen svarade honom.

Mannen gick och gick. Till sist fick han se ett eldsken lysa på långt håll. Han vandrade då i den riktningen och såg, att elden brann ute i det fria. En mängd vita får låg och sov omkring elden, och en gammal herde satt och vakade över hjorden.

När mannen, som ville låna eld, kom fram till fåren, såg han, att tre stora hundar låg och sov vid herdens fötter. De vaknade alla tre, när han kom, och öppnade sina vida gap, som om de ville skälla, men det hördes inte ett ljud. Mannen såg, att håren reste sig på deras ryggar, han såg, att deras vassa tänder lyste glimmande vita i eldljuset och att de störtade emot honom. Han kände, att en av dem bet om hans ben och en om hans hand och att en hängde sig vid hans strupe. Men käkarna och tänderna, som hundarna skulle bita med, ville inte lyda dem, och mannen led ingen den minsta skada.

Nu ville mannen gå vidare för att få vad han behövde. Men fåren låg så tätt intill varandra, rygg vid rygg, att han inte kunde komma fram. Då steg mannen upp på djurens ryggar och vandrade på dem fram till elden. Och inget av djuren vaknade eller rörde sig.

Så långt hade farmor fått berätta ostörd, men nu kunde jag inte låta bli att avbryta henne.

— Varför gjorde de inte det, farmor? frågade jag.

— Det får du veta om en stund, sade farmor och fortsatte sin historia.

— När mannen var nära nog framme vid elden, såg herden opp. Han var en gammal, vresig man, som var ovänlig och hård emot alla människor. Och när han såg en främmande komma, ryckte han till sig en lång, spetsig stav, som han brukade hålla i handen, då han vallade sin hjord, och kastade den emot honom. Och staven for vinande rätt emot mannen, men innan den träffade honom, vek den åt sidan och susade förbi honom långt utåt fältet.

När farmor hade hunnit så långt, avbröt jag henne på nytt.

— Farmor, varför ville inte käppen slå mannen? Men farmor brydde sig inte om att svara mig, utan hon fortfor med sin berättelse.

— Nu kom mannen fram till herden och sa till honom: ”Käre, hjälp mig och låt mig låna litet eld! Min hustru har nyss fött ett barn, och jag måste göra opp eld för att värma henne och den lille.”

Herden hade helst velat säga nej, men då han tänkte på att hundarna inte hade kunnat skada mannen, att fåren inte hade sprungit för honom och hans stav inte hade velat fälla honom, blev han en smula rädd och tordes inte neka honom vad han begärde.

”Ta så mycket du behöver!” sa han till mannen.

Men elden var nära nog utbrunnen. Där fanns inte kvar några stockar eller kvistar, utan endast en stor glödhög, och den främmande hade varken skyffel eller skopa, som han kunde bära de röda kolen i.

När herden såg detta, sa han på ny it: ”Ta så mycket du behöver!” och han var glad åt att mannen inte skulle kunna bära med sig någon eld.

Men mannen böjde sig ner, plockade kol ur askan med bara händer och la dem i sin mantel. Och varken svedde kolen hans händer, då han rörde vid dem, eller svedde de hans mantel, utan mannen bar bort dem, såsom om det hade varit nötter eller äpplen.

Men här blev sagoberätterskan avbruten för tredje gången.

— Farmor, varför ville inte kolen bränna mannen?

— Det ska du få höra, sade farmor, och så berättade hon vidare.

— När den där herden, som var en så elak och vresig människa, såg allt detta, började han undra för sig själv: ”Vad kan detta vara för en natt, eftersom hundarna inte biter, fåren inte rädes, spjutet inte dödar och elden inte bränner?” Han ropade den främmande tillbaka och sa till honom: ”Vad är detta för en natt? Och varav kommer det sig, att alla ting visar dig barmhärtighet?”

Då sa mannen: ”Jag kan inte säga dig det, om du inte själv ser det.” Och han ville gå sin väg för att snart kunna få tända opp eld och värma sin hustru och barnet.

Men då tänkte herden, att han inte ville förlora mannen alldeles ur sikte, innan han hade fått reda på vad allt dettakunde ha att betyda. Han reste sig opp och gick efter honom, ända till dess att han fann hans hem.

Då såg herden, att mannen inte hade så mycket som en stuga att bo i, utan han hade sin hustru och barnet liggande i en berggrotta, där det inte fanns annat än nakna, kalla stenväggar.

Men herden tänkte, att det stackars oskyldiga barnet kanske skulle frysa till döds där i grottan, och fastän han var en hård man, blev han rörd och tyckte, att han ville hjälpa barnet. Och han lossade sin ränsel från skuldran, och ur den tog han fram ett mjukt och vitt fårskinn, gav det till den främmande mannen och sa, att han skulle låta barnet sova på det.

Men i detsamma som han visade, att också han kunde vara barmhärtig, blev hans ögon öppnade, och han såg vad han inte förut hade kunnat se och hörde vad han inte förut hade kunnat höra.

Han såg, att runtomkring honom stod en tät ring av små silvervingade änglar. Och var och en av dem höll ett strängaspel i sin hand, och alla sjöng de med hög röst, att i natt var frälsaren född, som skulle frälsa världen från dess synder.

Då förstod han, att alla ting var så glada denna natt, att de inte ville göra något ont.

Och det var inte bara runtom herden, som det fanns änglar, utan han såg dem överallt. De satt inne i grottan, och de satt utanför på berget, och de flög under himmelen. De kom gående på vägen i stora flockar, och när de gick förbi, stannade de och kastade en blick på barnet.

Det var sådant jubel och sådan glädje och sång och lek, och allt detta såg han i mörka natten, där han förut ingenting hade kunnat varsna. Han blev så glad över att hans ögon hade blivit öppnade, att han föll på sina knän och tackade Gud.

Men när farmor hade kommit så långt, suckade hon och sade:

— Men vad den herden såg, det kunde vi också se, föränglarna flyger under himlen varje julnatt, om vi bara förmådde urskilja dem.

Och så lade farmor sin hand på mitt huvud och sade:

— Detta ska du komma ihåg, för det är så sant, som att jag ser dig och du ser mig. Det är inte på ljus och på lampor, som det kommer an, och det ligger inte vikt vid måne och sol, utan det, som är nödvändigt, det är, att vi äger sådana ögon, som kan se Guds härlighet. KEJSARENS SYN

KEJSARENS SYN.

Det var på den tiden, när Augustus var kejsare i Rom och Herodes var konung i Jerusalem.

Då hände sig en gång, att en mycket stor och helig natt sänkte sig över jorden. Det var den mörkaste natt, som någon ännu hade sett; man skulle ha kunnat tro, att hela jorden hade råkat in under ett källarvalv. Det var omöjligt att skilja vatten från land, och man kunde inte finna sig till rätta på den kändaste väg. Och det kunde inte vara annorlunda, ty från himlen kom inte en ljusstråle. Alla stjärnor hade stannat hemma i sina hus, och den väna månen höll sitt ansikte bortvänt.

Och lika djupt som mörkret var även tystnaden och stillheten. Floderna hade stannat i sitt lopp, vinden rörde sig inte, och till och med aspbladen hade upphört att dallra. Hade man gått vid havet, så skulle man ha funnit, att vågen inte mera slog mot stranden, och hade man gått i öknen, skulle sanden inte ha knarrat under ens fot. Allt var förstenat och orörligt för att inte störa den heliga natten. Gräset tordes inte växa, daggen kunde inte falla, och blommorna vågade inte utandas vällukt.

Under denna natt jagade inte rovdjuren, stucko inte ormarna, skällde inte hundarna. Och vad som var ännu härligare: intet av de livlösa tingen skulle ha velat störa nattens helgd genom att låna sig till en ond gärning. Ingen dyrk skulle ha kunnat öppna ett lås, och ingen kniv hade varit i stånd att utgjuta blod.

Just denna natt kom i Rom en liten skara människor ner från kejsarboningen på Palatinen och tog vägen över Forum upp mot Kapitolium. Under den nyss tilländalupna dagen hade nämligen rådsherrarna frågat kejsaren om han hade något att invända mot att de reste honom ett tempel på Roms heliga berg. Men Augustus hade inte genast

lämnat sitt bifall. Han visste inte om det vore gudarna behagligt, att han ägde ett tempel vid sidan av deras, och han hade svarat, att han först genom ett nattligt offer till sin genius ville utforska de odödligas vilja i denna sak. Det var han, som nu, åtföljd av några förtrogna, gick att verkställa detta offer.

Augustus lät föra sig i sin bärstol, ty han var gammal och Kapitoliums långa trappor besvärade honom. Han höll själv buren med duvorna, som han skulle offra. Inga präster eller soldater eller rådsherrar ledsagade honom, utan endast hans närmaste vänner. Fackelbärare gingo före honom liksom för att bana väg in i nattmörkret, och efter honom följde slavar, som buro det trefotade altaret, kolen, knivarna, den heliga elden och allt annat, som behövdes för offringen.

Under vägen språkade kejsaren muntert med sina förtrogna, och därför lade ingen av dem märke till nattens oändliga tystnad och stillhet. Det var först då de på den översta delen av Kapitolium hade nått den tomma plats, vilken var avsedd för det nya templet, som det uppenbarades för dem, att något ovanligt var på färde.

Detta kunde inte vara en natt som alla andra, ty uppe på klippkanten sågo de den underbaraste varelse. De trodde först, att det var en gammal förvriden olivstam, de trodde sedan, att en uråldrig stenbild från Jupiterstemplet hade

vandrat ut på klippan. Till sist syntes det dem, att det inte kunde vara någon annan än den gamla sibyllan.

Något så gammalt, så väderbitet och så jättestort hade de aldrig sett. Denna gamla kvinna var skräckinjagande. Om inte kejsaren hade varit där, skulle de alla ha flytt hem till sina bäddar.

— Det är hon, viskade de till varandra, som räknar år så många, som det finns sandkorn på hennes hemlands kust. Varför är hon utkommen ur sin håla just i natt? Vad bådar hon kejsaren och riket, hon, som skriver sina profetior på trädens blad och vet, att vinden för orakelordet till den, för vilken det är avsett?

De voro så förskrämda, att de alla skulle ha kastat sig på sina knän med pannan mot jorden, om sibyllan endast hade

gjort en rörelse. Men hon satt så stilla, som om hon hade varit livlös. Hon satt nedhukad ytterst på klippranden, och, skuggande ögonen med handen, spejade hon ut i natten. Hon satt där, som hade hon gått upp på kullen för att bättre se något, som tilldrog sig långt borta. Hon kunde då se något, hon, under en sådan natt!

I detsamma märkte kejsaren och alla i hans följe hur djupt mörkret var. Ingen av dem kunde se en handsbredd framför sig. Och vilken stillhet, vilken tystnad! Inte en gång Tiberns dova sorl kunde de höra. Men luften ville kväva dem, kallsvett trängde fram på pannan, och händerna voro stela och maktlösa. De tänkte, att det måtte förestå något förfärligt.

Men ingen ville visa, att han var rädd, utan alla sade till kejsaren, att detta var goda järtecken: hela naturen höll andan för att hälsa en ny gud.

De uppmanade Augustus att skynda med offret och såde, att den gamla sibyllan troligen var uppstigen ur sin håla av vördnad för hans genius.

Men sanningen var, att den gamla sibyllan var så upptagen av en syn, att hon inte ens visste, att Augustus hade kommit upp till Kapitolium. Hon var bortförd i anden till ett fjärran land, och där tyckte hon sig vandra fram över en stor slätt. I mörkret stötte hon med foten oupphörligen emot något, som hon tyckte vara tuvor. Hon böjde sig ner och kände med handen. Nej, det var inte tuvor, utan får. Hon vandrade mellan stora, sovande fårhjordar.

Nu lade hon märke till herdarnas eld. Den brann mittpå fältet, och hon sökte sig fram till den. Herdarna lågo och sovo vid elden, och bredvid sig hade de långa, spetsiga stavar, med vilka de brukade försvara hjorden mot vilda djur. Men de små djuren med de glimmande ögonen och de yviga svansarna, som smögo sig fram till elden, voro de inte schaka-ler? Och dock slungade inte herdarna stavarna efter dem, hundarna fortforo att sova, fåren flydde inte, och vilddjuren lade sig till vila vid sidan om människorna.

Detta såg sibyllan, men hon visste ingenting om det, som tilldrog sig bakom henne på bergshöjden. Hon visste inte

om, att man där reste altaret, tände kolen, strödde ut rökelsen och att kejsaren tog den ena duvan ur buren för att offra henne. Men hans händer voro så domnade, att han inte kunde hålla fågeln. Med ett enda slag av vingen gjorde sig duvan fri och försvann uppe i nattmörkret.

Då detta skedde, blickade hovmännen misstänksamt bort till den gamla sibyllan. De trodde, att det var hon, som vållade olyckan.

Kunde de veta, att sibyllan alltjämt tyckte sig stå vid herdarnas koleld och att hon nu lyssnade efter en svag klang, som kom dallrande genom den dödstysta natten? Hon hörde den länge, innan hon märkte, att den inte kom från jorden, utan från skyn. Slutligen upplyfte hon huvudet, och då såg hon ljusa, skimrande gestalter glida fram uppe i mörkret. Det var små flockar av änglar, som, ljuvligt sjungande och liksom sökande, flögo fram och åter över den vida slätten.

Just medan sibyllan lyssnade till änglasången, beredde sig kejsaren till ett nytt offer. Han tvådde sina händer, renade altaret och lät giva sig den andra duvan. Men ehuru han nu ansträngde sig till det yttersta för att hålla fast den, gled duvans hala kropp ur hans hand, och fågeln svingade sig upp i den ogenomskådliga natten.

Kejsaren blev förfärad. Han störtade ner på knä för det tomma altaret och bad till sin genius. Han anropade honom om kraft att avvända de olyckor, som denna natt tycktes båda.

Inte heller något av detta hade sibyllan hört. Hon lyssnade med hela sin själ till änglasången, som blev allt starkare. Till sist blev den så kraftig, att den väckte herdarna. De reste sig på armbågen och sågo lysande skaror av silvervita änglar röra sig uppe i mörkret i långa; vajande led liksom flyttfåglar. Somliga hade lutor och violiner i händerna, andra hade cittror och harpor, och deras sång klingade så munter som barnskratt och så sorglös som lärk-kvitter. Då herdarna hörde detta, stego de upp för att gå till bergsstaden, där de voro hemma, och berätta om undret.

De sökte sig fram på en smal, slingrande stig, och den

gamla sibyllan följde dem. Med ens blev det ljust där uppe på berget. En stor, klar stjärna tände sig mittöver det, och staden på dess topp skimrade som silver i stjärnljuset. Alla de irrande änglaflockarna skyndade ditåt under jubelrop, och herdarna påskyndade sina steg, så att de nästan sprungo. När de hade hunnit staden, funno de, att änglarna hade samlat sig över ett lågt stall i närheten av stadsporten. Det var en usel byggnad med tak av halm och nakna klippan till bakvägg. Häröver stod stjärnan, och dit flockade sig allt fler och fler änglar. Somliga satte sig på halmtaket eller slogo ner på den branta bergväggen bakom huset, andra höllo sig med fladdrande vingar svävande över det. Högt, högt uppe var luften förklarad av de strålande vingarna.

I samma ögonblick, som stjärnan tändes över bergsstaden, vaknade hela naturen, och männen, som stodo på Kapitoliums höjd, kunde inte undgå att märka det. De kände friska, men smekande vindar fara genom rymden, ljuva vällukter strömmade upp omkring dem, träd susade, Tibern började sorla, stjärnorna strålade, och månen stod med ens högt på himlen och upplyste världen. Och ur skyn kommo de två duvorna nedsvingande och satte sig på kejsarens skuldra.

När detta under skedde, reste sig Augustus i stolt glädje, men hans vänner och slavar störtade på knä.

— Ave Cesar! ropade de. Din genius har svarat dig. Du är den gud, som skall tillbedjas på höjden av Kapitolium.

Och hyllningen, som de hänryckta männen tilljublade kejsaren, var så högljudd, att den gamla sibyllan hörde den. Den väckte henne ur hennes syner. Hon reste sig från sin plats på klippranden och gick fram ibland människorna. Det var, som hade en mörk sky stigit upp från bråddjupet och störtat ner över bergshöjden. Hon var förfärande i sin ålderdom. Strävt hår hängde i glesa testar kring hennes huvud, lemmarnas ledknotor voro förstorade, och den mörknade huden klädde kroppen, hård som träbark, med rynka vid rynka.

Men väldig och vördnadsbjudande skred hon fram emot kejsaren. Med den ena handen fattade hon om hans handled, med den andra pekade hon hän mot den fjärran östern.

— Se! befallde hon honom, och kejsaren upplyfte sina ögon och såg. Rymden öppnade sig för hans blickar, och de trängde bort till fjärran österland. Och han såg ett torftigt stall under en brant klippvägg och i den öppna dörren några knäböjande herdar. Inne i stallet såg han en ung mor på knä framför ett litet barn, som låg på en halmkärve på golvet.

Och sibyllans stora, knotiga fingrar pekade hän mot detta fattiga barn.

— Ave Cesar! sade sibyllan med ett hånskratt. Där är den gud, som skall tillbedjas på höjden av Kapitolium!

Då ryggade Augustus tillbaka för henne som för en vansinnig.

Men över sibyllan föll den mäktiga siaranden. Hennes skumma ögon började brinna, hennes händer sträcktes mot himlen, hennes stämma förändrades, så att den inte tycktes vara hennes egen, utan hade sådan klang och kraft, att den kunde ha hörts över hela världen. Och hon uttalade ord, som hon tycktes läsa uppe bland stjärnorna:

"På Kapitoliums höjd skall världsförnyaren dyrkas, Krist eller Antikrist, men icke bräckliga mänskor."

När hon hade sagt detta, skred hon bort mellan de skräckslagna männen och gick långsamt nedför bergshöjden och försvann.

Men Augustus lät nästa dag strängeligen förbjuda folket att resa honom något tempel på Kapitolium. I dess ställe byggde han där en helgedom åt det nyfödda gudabarnet och kallade den himmelens altare, Ara coeli.

DE VISE MÄNNENS BRUNN.

I det gamla Judaland gick torkan omkring, hålögd och bitter, mellan skrumpna tistlar och gulnat gräs.

Det var sommartid. Solen sken ner på skugglösa bergsryggar, den minsta vind rev upp täta skyar av kalkdamm ur den vitgråa marken, hjordarna stodo samlade i dalarna vid de utsinade bäckarna.

Torkan gick omkring och synade vattenförråden. Hon vandrade bort till Salomos dammar och såg suckande, att de ännu höllo en massa vatten inom sina klippstränder. Därpå gick hon ner till den berömda Davidsbrunnen vid Betlehem och fann vatten även där. Sedan vandrade hon med släpande steg framåt stora landsvägen, som leder från Betlehem till Jerusalem.

När hon var kommen ungefär halvvägs, såg hon De vise männens brunn, där den ligger tätt vid vägkanten, och hon märkte genast, att den var nära att sina ut. Torkan satte sig på brunnskaret, som består av en enda stor, urholkad sten, och såg ner i brunnen. Den blanka vattenspegeln, som eljest brukade synas helt nära öppningen, hade sjunkit djupt ner, och slem och dy från bottnen gjorde den oren och oklar.

Då brunnen såg torkans brunbrända ansikte avmåla sig på dess matta spegel, gav den till ett skvalpande av ångest.

— Jag undrar när det kan vara ute med dig, sade torkan. Du kan väl inte finna reda på någon vattenåder där nere i djupet, som kommer och ger dig nytt liv. Och om regn kan det, Gud vare lov, inte bli tal förrän om två, tre månader.

— Du kan vara lugn. suckade brunnen. Ingenting kan hjälpa mig. Det skulle minst behövas ett källsprång från paradiset.

— Då ska jag inte överge dig, förrän allt är slut, sade torkan. Hon såg, att den gamla brunnen var på sitt yttersta,

och nu ville hon ha den glädjen att se den dö bort droppe för droppe.

Hon satte sig välbehagligt till rätta på brunnskaret och gladde sig åt att höra hur brunnen suckade nere i djupet. Hon hade också stor hugnad av att se törstiga vandrare komma fram till brunnskaret, sänka ner ämbaret och dra upp det igen med endast några droppar dyblandat vatten på dess botten.

Så gick hela dagen, och när mörkret föll på, såg torkan åter ner i brunnen. Det blänkte ännu litet vatten där nere.

— Jag stannar här natten över, ropade hon. Gör dig ingen brådska! När det blir så ljust, att jag kan se ner i dig igen, är jag säker på att det är ute med dig.

Torkan kurade ihop sig på brunnstaket, medan den heta natten, som kändes ännu grymmare och pinsammare än dagen, steg ner över Judaland. Hundar och schakaler tjöto utan uppehåll, och törstiga kor och åsnor svarade dem ur sina varma stall. Då vinden stundom rörde sig, bragte den ingen svalka, utan var het och kvalmig som ett stort, sovande vidunders flämtande andedräkt.

Men stjärnorna lyste med den allra ljuvaste glans, och en liten blänkande nymåne spred ett skönt, grönblått ljus över de grå kullarna. Och i detta sken såg torkan en stor karavan komma tågande upp mot kullen, där De vise männens brunn var belägen.

Torkan satt och såg på det långa tåget och fröjdade sig ånyo vid tanken på all den törst, som kom upp mot brunnen och som inte skulle finna en droppe vatten för att bli läskad. Där kommo så många djur och förare, att de skulle ha kunnat tömma brunnen, även om den hade varit alldeles full. Plötsligen började hon tycka, att det var något ovanligt, något spöklikt med denna karavan, som tågade fram genom natten. Alla kamelerna kommo först till synes på en kulle, som stod rätt upp mot horisonten. Det var, som hade de kommit ner från himlen. De syntes också större än vanliga kameler och buro alltför lätt de ofantliga bördor, som tyngde dem.

Men hon kunde dock inte förstå annat, än att de voro fullt verkliga, hon såg dem ju alldeles tydligt. Hon kunde till och

med se, att de tre främsta djuren voro dromedarer med grått, glänsande skinn och att dessa voro rikt betslade, sadlade med fransade mattor och ridna av sköna, förnäma ryttare.

Hela tåget stannade vid brunnen, dromedarerna lade sig ner på marken med tre tvära knyckar, och deras ryttare stego av. Packkamelerna förblevo stående, och alltsom de samlades, tycktes de bilda ett oöverskådligt snår av höga halsar och pucklar och besynnerligt uppstaplade packningar.

De tre dromedarryttarna kommo genast upp till torkan och hälsade henne genom att lägga handen på panna och bröst. Hon såg, att de buro bländvita dräkter och ofantliga turbaner, i vilkas övre kant var fästad en klart glimmande stjärna, vilken lyste, som om den hade varit tagen direkt från himlen.

— Vi kommer från ett avlägset land, sade den ene av främlingarna, och vi beder dig säga oss om detta verkligen är De vise männens brunn.

— Den kallas så i dag, sade torkan, men i morgon finns här inte mer någon brunn. Den ska dö i natt.

— Jag kan förstå detta, eftersom jag ser dig här, sade mannen. Men är då inte detta en av de heliga brunnarna, som aldrig sinar ut? Eller varifrån har den fått sitt namn?

— Jag vet, att den är helig, sade torkan, men vad kan det hjälpa? De tre vise är i paradiset.

De tre resande sågo på varandra.

— Känner du verkligen den gamla brunnens historia? frågade de.

— Jag känner alla brunnars och källors och bäckars och åars historia, sade torkan stolt.

— Gör oss då ett nöje och berätta den! bådo främlingarna. Och de satte sig ner omkring den gamla fienden till allt växande och lyssnade.

Torkan harskade sig, kröp upp på brunnskaret, som en sagoförtäljare på sin höga stol, och började sin berättelse.

— I Gabes i Medien, en stad, som ligger vid gränsen av öknen och därför ofta har varit mig en kär fristad, levde för många år sedan tre män, som var beryktade för sin visdom. De var också mycket fattiga, vilket var ett ovanligt

förhållande, ty i Gabes hölls kunskapen högt i ära och betalades väl. Men för dessa män kunde det knappast vara annorlunda, ty en av dem var övermåttan gammal, en var behäftad med spetälska, och den tredje var en svart, tjock-läppad neger. Människor ansåg den förste alltför gammal för att kunna lära dem något, den andre undvek de av fruktan för smitta, och den tredje ville de inte lyssna till, därför att de trodde sig veta, att aldrig någon visdom hade kommit från Etiopien.

De tre vise slöt sig emellertid samman i sin olycka. De tiggde om dagarna vid samma tempelport och sov om nätterna på samma tak. På detta sätt hade de åtminstone tillfälle att förkorta tiden genom att tillsammans begrunda allt underbart, som de märkte hos tingen och människorna.

En natt, då de sov sida vid sida på ett tak, som var tätt beväxt med röd, dövande vallmo, vaknade den äldste av dem, och knappast hade han kastat en blick omkring sig, förrän han väckte de båda andra.

"Prisad vare vår fattigdom, som nödgar oss att sova ute i det fria!" sa han till dem. "Vakna och upplyft edra blickar till himlen!

Nåväl, sade torkan med en smula mildare röst, detta var en natt, som ingen, som har sett den, någonsin kan förgäta. Rymden var så ljus, att himlen, som oftast liknar ett fast valv, syntes djup och genomskinlig och fylld med vågor som ett hav. Ljuset svallade fram och åter där, och stjärnorna sågs simma på olika djup, somliga inne bland ljusvågorna, somliga på deras yta.

Men längst borta och högst oppe såg de tre männen ett svagt mörker visa sig. Och detta mörker for genom rymden som en boll, och alltsom den kom närmare, började den ljusna, men den ljusnade så som rosor, — måtte Gud låta dem alla förvissna! — då de springer ut ur knoppen. Den blev allt större, och det mörka höljet omkring den sprängdes så småningom, och ljus brast ut i fyra klara blad på dess sidor. Äntligen, då den var kommen så långt ner som den närmaste av stjärnorna, stannade den. Då böjde sig de mörka flikarna alldeles åt sidan, och den

vecklade ut blad på blad av skönt strålande, rosenfärgat ljus, till dess att den låg färdig och lyste som en stjärna bland stjärnorna.

När de fattiga männen såg detta, sa dem deras visdom, att i denna stund föddes på jorden en mäktig konung, en, vars makt skulle stiga högre än Cyrus' eller Alexanders. Och de sa till varandra: "Låt oss gå till den nyföddes fader och moder och säga dem vad vi har sett! Törhända att de då lönar oss med en pung mynt eller med ett armband av guld."

De fattade sina långa vandringsstavar och begav sig på väg. De vandrade genom staden och ut genom stadsporten, men där kände de sig villrådiga för ett ögonblick, ty nu utbredde sig framför dem den stora, torra, ljuvliga öknen, som människorna avskyr. Då såg de den nya stjärnan kasta en smal strimma av ljus neröver ökensanden, och de vandrade förtröstansfullt framåt med stjärnan som vägvisare.

De gick fram hela natten över det vida sandfältet, och under hela vandringen talade de om den unge, nyfödde konungen, som de skulle finna sovande i en vagga av guld, lekande med ädelstenar. De förkortade nattens timmar genom att tala om huru de skulle träda fram för hans fader, konungen, och hans moder, drottnmgen, och säga dem, att himlen bådade deras son styrka och makt och skönhet och lycka, större än Salomos.

De yvdes över att Gud hade kallat dem att se stjärnan. De menade, att den nyföddes föräldrar inte kunde löna dem med mindre än tjugu pungar guld, kanske skulle de till och med ge dem så mycket, att de inte mer behövde känna fattigdomens kval.

Jag låg på lur i öknen som ett lejon, sa torkan, och ämnade kasta mig över dessa vandrare med alla törstens kval, men de undgick mig. Stjärnan ledde dem hela natten, och på morgonen, då himlen ljusnade och de andra stjärnorna bleknade, höll den sig envist kvar och lyste över öknen, ända tills den hade fört dem fram till en oas, där de fann en källa och bärande frukträd. Där vilade de hela

dagen, och först mot natten, när de åter såg stjärnstrimman randa ökensanden, gick de vidare.

Efter människosätt att se, fortfor torkan, var det en ljuv vanaring. Stjärnan förde dem så, att de varken behövde törsta eller hungra. Den ledde dem förbi de skarpa tistlarna, den undvek den djupa, lösa flygsanden, de slapp det skarpa solskenet och de heta ökenstormarna. De tre vise sa ständigt till varandra: "Gud skyddar oss och välsignar

vår vandring. Vi är hans sändemän."

Men så småningom fick jag dock makt med dem, fortfor torkan. Dessa stjärnvandrares hjärtan förvandlades till en sådan torr öken, som den de vandrade igenom. De fylldes med ofruktbar stolthet och ödeläggande girighet.

"Vi är Guds sändemän", upprepade de tre vise, "den nyfödde konungens fader lönar oss inte för högt, om han skänker oss en karavan, lastad med guld."

Äntligen förde dem stjärnan över den mångberömda Jordanfloden och upp bland Judalandets kullar. Och en natt blev den stående över den lilla staden Betlehem, som låg och glänste bland gröna olivträd på en bergkulle.

De tre vise såg sig om efter slott och befästade torn och murar och allt sådant, som tillhör en kungastad, men därav fann de intet. Och än värre var, att stjärnljuset inte ens ledde dem in till staden, utan stannade framför en grotta vid vägkanten. Där gled det milda ljuset in genom öppningen och visade de tre vandrarna ett litet barn, som låg i sin moders sköte och sövdes till ro.

Men ehuru nu de tre vise såg, att stjärnljuset omslöt barnets huvud såsom en krona, blev de stående utanför grottan. De gick inte in för att förutspå den lille ära och kungariken. De vände sig bort utan att förråda sin närvaro, de flydde från barnet och gick åter utför kullen.

"Är vi utgångna till tiggare, lika ringa och fattiga som vi själva?" sa de. "Har Gud fört oss hit, för att vi skulle gäckas med honom och förutspå heder åt en fåraherdes son? Detta barn ska aldrig nå högre än att vakta sin hjord här i dalarna."

Torkan höll inne och nickade bekräftande till sina åhörare. Har jag inte rätt? tycktes hon vilja säga. Det ges något, som är torrare än ökensanden. Men intet är ofruktbarare än människohjärtat.

— De tre viee hade inte gått långt, förrän de tänkte, att de hade gått vilse och inte följt stjärnan rätteligen, fortfor torkan. Och de vände sina ögon oppåt för att återfinna stjärnan och den rätta leden. Men då var stjärnan, som de hade följt alltifrån österlandet, försvunnen från himlen.

De trenne främlingarna gjorde en häftig rörelse, deras ansikten uttryckte ett djupt lidande.

— Det, som nu skedde, fortfor den talande, är efter människosätt att döma törhända en glädje. Det vissa är, att då de tre männen inte mer såg stjärnan, förstod de genast, att de hade syndat mot Gud. Och det skedde med dem, fortfor torkan rysande, såsom det sker med marken om hösten, när de starka regnen börjar. De darrade av skräck som för blixt och åska, deras väsen uppmjukades, ödmjukheten sköt opp som grönt gräs i deras sinnen.

Tre dagar och nätter vandrade de omkring i landet för att finna barnet, som de skulle tillbedja. Men stjärnan visade sig inte för dem, de förvillade sig alltmer, och de kände den största sorg och förtvivlan. På tredje natten kom de fram till den här brunnen för att dricka. Och då hade Gud förlåtit dem deras synd, så att när de böjde sig fram över vattnet, såg de djupt där nere spegelbilden av stjärnan, som hade fört dem från österlanden.

Genast såg de den även på himlen, och den förde dem på nytt till grottan i Betlehem, och de knäföll för barnet och sa: "Vi bringar dig guldskålar, fulla av rökelse och kosteliga kryddor. Du ska bli den största konung, som har levat på jorden alltifrån dess skapelse till dess undergång." Då la barnet sin hand på deras nedböjda huvuden, och när de reste sig, se, då hade det givit dem gåvor, större, än en konung hade kunnat skänka. Ty den gamle tiggaren hade blivit ung, och den spetälske var frisk, och den svarte var en skön, vit man. Och man säger, att de var så härliga, att de drog bort och blev konungar var och en i sitt rike.

Torkan höll inne med sin berättelse, och de tre främlingarna prisade henne.

— Du har berättat väl, sade de.

— Men det förvånar mig, sade den ene, att de tre vise inte göra något för brunnen, som visade dem stjärnan. Ska

de alldeles glömma en sådan välgärning?

— Bör inte den här brunnen ständigt finnas, sade den andre främlingen, för att påminna människorna, att lyckan, som förloras på stolthetens höjder, låter sig återfinnas i ödmjukhetens djup?

— Är de hädangångna sämre än de levande? sade den tredje. Dör tacksamheten hos dem, som lever i paradiset?

Men när de sade detta, for torkan upp med ett skri. Hon hade känt igen främlingarna, hon förstod vilka de resande voro. Och hon flydde bort som en rasande för att inte behöva se hur de tre vise männen kallade sina tjänare och ledde fram till brunnen sina kameler, som alla voro lastade med vattensäckar, och fyllde den arma, bortdöende brunnen med vatten, som de hade hämtat från paradiset.

BETLEHEMS BARN.

Utanför stadsporten i Betlehem stod en romersk krigsknekt på vakt. Han var iförd harnesk och hjälm, bar ett kort svärd vid sidan och höll ett långt spjut i handen. Hela dagen stod han nästan orörlig, så att man verkligen kunde tro honom vara en man av järn. Stadsfolket gick ut och in genom porten, tiggare slogo sig ner i skuggan under portvalvet, fruktförsäljare och vinhandlare satte ner sina korgar och käril på marken bredvid krigsknekten, men han gjorde sig knappast besvär med att vända på huvudet för att se efter dem.

Inte är det där något att betrakta, tycktes han vilja säga. Vad bryr jag mig om er, som arbetar och för handel och kommer drivande med oljekrukor och vinsäckar? Låt mig få se en krigshär, som ställer opp sig för att gå emot fienden! Låt mig få se vimlet och den heta striden, då en ryttartrupp kastar sig över en skara fotfolk! Låt mig få se de tappra, som ilar fram med stormstegarna för att bestiga murarna i en belägrad stad! Ingenting kan fröjda mina ögon annat än kriget. Jag längtar efter att se Roms Örnar blänka i luften. Jag längtar efter kopparlurarnas dån, efter de skinande vapnen, efter blodets röda stänk.

Alldeles utanför stadsporten vidtog ett präktigt fält, som var övervuxet med liljor. Krigsknekten stod varje dag med blickarna riktade emot just detta fält, men han tänkte inte ett ögonblick på att beundra blommornas utomordentliga skönhet. Ibland märkte han, att de förbigående stannade och fröjdade sig åt liljorna, och då förvånade han sig över att de fördröjde sin vandring för att beskåda något så obetydligt. "Dessa människor vet inte vad som är skönt", tänkte han.

Och vid det han tänkte detta, såg han inte mer för sina ögon de grönskande fälten och olivkullarna runtomkring

Betlehem, utan han drömde sig bort till en brännhet öken i det solrika Libyen. Han såg en legion soldater i en lång, rät linje dra fram över den gula, spårlösa sanden. Ingenstädes fanns skydd för solstrålarna, ingenstädes en läskande källa, ingenstädes sågs en gräns för öknen eller ett mål för vandringen. Han såg soldaterna, utmattade av hunger och törst, vandra framåt med vacklande steg. Han såg den ene efter den andre av dem störta omkull, fälld till marken av den glödande solhettan. Men trots allt detta tågade dock truppen stadigt framåt utan att tveka, utan att tänka på att svika fältherren och vända tillbaka.

"Se där, vad som är skönt!" tänkte krigsknekten. "Se där, vad som är värt en blick av en tapper man!"

Medan krigsknekten dag efter dag stod på post på samma plats, hade han det bästa tillfälle att betrakta de vackra barn, som lekte omkring honom. Men det var med barnen som med blommorna. Han förstod inte, att det kunde vara mödan värt att betrakta dem. "Vad är detta att glädjas åt?" tänkte han, när han såg människor le vid att de betraktade barnens lekar. "Det är besynnerligt, alt någon kan göra sig glädje av ett intet."

En dag, då krigsknekten som vanligt stod på sin post utanför stadsporten, fick han se en liten pilt, som kunde vara omkring tre år gammal, komma ut på ängen för att leka. Det var ett fattigt barn, som var klätt i ett litet fårskinn och som lekte alldeles ensamt. Soldaten stod och gav akt på denne nykomne, nästan utan att han själv märkte det. Det första, som han fäste sig vid, var, att den lille sprang så lätt över fältet, att han tycktes sväva på

grässtråens toppar. Men när han sedan började följa med hans lekar, blev han ännu mer förvånad.

— Vid mitt svärd, sade han till sist, det barnet leker inte som andra! Vad kan det vara, som det sysslar med?

Barnet lekte på endast ett par stegs avstånd från krigsknekten, så att han kunde ge akt på vad det företog sig. Han såg hur det sträckte ut handen för att infånga ett bi, som satt på randen av en blomma och var så tungt lastat med frömjöl, att det knappast förmådde lyfta vingarna till

flykt. Han såg till sin stora förvåning, att biet lät sig tagas utan att försöka undfly och utan att bruka sin gadd. Men när den lille väl höll biet mellan sina fingrar, sprang han bort till en rämna i stadsmuren, där en samling bin hade sin bostad, och satte ner det därutanför. Och så snart han på detta sätt hade hjälpt ett bi, skyndade han att bistå ett annat. Hela dagen såg soldaten honom infånga bin och bära dem till deras hem.

"Den där pilten är sannerligen dåraktigare än någon, som jag hittills har skådat", tänkte krigsknekten. "Hur kan det falla honom in att försöka hjälpa dessa bin, som så väl kan reda sig honom förutan och som till på köpet kan sticka honom med sin gadd? Vad ska det bli för en människa av den där, om han får leva?"

Den lille kom igen dag efter dag och lekte ute på ängen, och krigsknekten kunde inte låta bli att förundra sig över honom och hans lekar. "Det är bra besynnerligt", tänkte han, "jag har nu stått vakt vid den här porten i fulla tre år, och ända hittills har jag inte sett något, som har kunnat fängsla mina tankar förutom detta barn."

Men krigsknekten var pä intet sätt glad åt barnet. Tvärtom kom den lille honom att tänka på en förfärlig spådom av en gammal judisk siare. Denne hade nämligen förutsagt, att en tid av fred en gång skulle sänka sig över jorden. Under en tidrymd av tusen år skulle intet blod utgjutas, intet krig föras, utan människorna skulle älska varandra som bröder. Då krigsknekten tänkte på att något så fasansfullt kunde gå i verkställighet, ilade en rysning genom hans kropp, och han grep hårt om spjutet liksom för att söka ett stöd.

Och nu, ju mer krigsknekten såg av den lille och hans lekar, desto oftare kom han att tänka på den tusenåriga fredens rike. Visserligen trodde han inte, att det redan kunde vara kommet, men han tyckte inte om att behöva tänka på något så avskyvärt.

En dag, då den lille lekte bland blommorna ute på det vackra fältet, kom en mycket hård regnskur smattrande ner ur molnen. Då han märkte hur stora och tunga de droppar voro, som slogo ner på de ömtåliga liljorna, tycktes han bli

orolig för sina vackra vänner. Han skyndade bort till den största och skönaste ibland dem och böjde den styva stängeln, som uppbar blommorna, ner mot jorden, så att regndropparna träffade kalkarnas undersida. Och så snart han hade förfarit sålunda med ett blomstånd, skyndade han till ett annat och böjde dess stängel på samma sätt, så att blomkalkarna vändes mot jorden. Och så till ett tredje och ett fjärde, till dess att alla ängens blommor voro skyddade mot det häftiga regnet.

Krigsknekten log inom sig, när han såg gossens arbete.

— Jag är rädd för att liljorna inte blir honom tacksamma för detta, sade han. Varje stängel är naturligtvis avbruten. Det kan inte gå an att böja dessa styva växter på det sättet.

Men då regnskuren äntligen upphörde, såg krigsknekten den lille gossen skynda fram till liljorna och resa upp dem. Och till hans obeskrivliga förvåning böjde barnet utan den minsta svårighet de styva stänglarna räta. Det visade sig, att ingen enda av dem var bruten eller skadad. Han skyndade från blomma till blomma, och alla de räddade liljorna strålade snart i full glans över ängen.

När krigsknekten såg detta, överfölls han av en besynnerlig vrede. "Se, ett sådant barn!" tänkte han. "Det är otroligt, att det kan företa sig något så vansinnigt. Vad ska det bli för en man av den där, som inte en gång kan tåla att se en lilja förstöras? Hur skulle det avlöpa, om en sådan där måste gå ut i krig? Vad skulle han ta sig till,

om man befallde honom att sätta eld på ett hus, uppfyllt av kvinnor och barn, eller att borra i sank ett skepp, som flyter på vattnet med hela sin besättning ombord?"

Åter kom han att tänka på den gamla profetian, och han började frukta, att den tid ändå verkligen kunde vara kommen, då den skulle gå i uppfyllelse. "Eftersom ett barn är kommet, sådant som detta", tänkte han, "så är kanske denna förfärliga tid helt nära. Det råder redan nu fred över hela viärlden, och säkerligen ska krigets dag aldrig mer uppgå. Hädanefter ska alla människor vara av samma sinnelag som detta barn. De ska frukta för att skada varandra, ja, de ska inte en gång ha hjärta att förstöra ett bi eller en

blomma. Inga stora bragder ska komma att utövas. Inga härliga segrar ska vinnas, och ingen lysande triumfator ska tåga opp på Kapitolium. Det ska inte mera ges något att längta efter för en tapper man."

Och krigsknekten, som alltjämt hoppades att snart få uppleva nya krig och att genom hjältedater svinga sig upp till makt och rikedom, kände sig så uppretad på den lille treåringen, att han hotande sträckte spjutet efter honom, nästa gång han sprang förbi.

En annan dag åter var det varken bin eller liljor, som den lille sökte att bistå, utan han företog sig något, som föreföll krigsknekten ännu mycket mer onödigt och otacksamt.

Det var en förfärligt varm dag, och solstrålarna, som föllo på soldatens hjälm och harnesk, upphettade dem så, att det kändes, som bure han på sig en dräkt av eld. För de förbigående såg det ut, som om han skulle lida förskräckligt av värmen. Hans ögon stodo blodsprängda ut ur huvudet, och skinnet på hans läppar skrumpnade, men krigsknekten, som var härdad att utstå den brännande hettan i Afrikas öknar, tyckte, att detta var en småsak, och det föll honom inte in att flytta sig från sin vanliga plats. Han fann tvärtom behag i att visa de förbigående, att han var så stark och uthållig, att han inte behövde söka skydd mot solen.

Medan han på detta sätt stod och nära nog lät sig stekas levande, kom den lille gossen, som brukade leka på fältet, plötsligen fram till honom. Han visste väl, att legionären inte var någon av hans vänner, och han brukade akta sig för att komma inom räckhåll för hans spjut, men nu sprang han ända fram till honom, betraktade honom länge och noga och skyndade därpå i full fart bortåt vägen. När han om en stund kom tillbaka, höll han båda händerna utbredda som en skål och förde på så sätt med sig ett par droppar vatten.

"Månne barnet nu har tagit sig det orådet före att springa och hämta vatten åt mig?" tänkte soldaten. "Det saknar verkligen allt förstånd. Skulle inte en romersk legionär kunna tåla en smula värme? Vad behöver den där pilten springa omkring för att hjälpa dem, som ingen hjälp

behöver? Jag har ingen lust efter hans barmhärtighet. Jag önskar, att han och alla de, som liknar honom, vore borta ur världen."

Den lille kom mycket sakta gående. Han höll sina fingrar hårt sammantryckta, för att intet skulle spillas bort eller rinna över. Medan han närmade sig krigsknekten, höll han sina ögon ängsligt fästa på den lilla smula vatten, som han förde med sig, och såg alltså inte, att denne stod med hårt rynkad panna och avvisande blickar. Äntligen stannade han tätt framför legionären och bjöd honom vattnet.

Under det att han hade gått, hade hans tunga, ljusa lockar fallit allt längre ner över hans panna och ögon. Han skakade på huvudet flera gånger för att få undan håret, så att han skulle bli i stånd att se upp. När detta äntligen lyckades honom och han varseblev det hårda uttrycket i krigsknektens ansikte, blev han dock inte skrämd, utan stod kvar och inbjöd honom med ett förtjusande leende att dricka av vattnet, som han förde med sig. Men krigsknekten kände ingen lust att ta emot en välgärning av detta barn, som han betraktade som sin fiende. Han såg inte ner i dess vackra ansikte, utan stod stel och orörlig och gjorde inte min av att förstå vad barnet ville göra för honom.

Men pilten kunde inte heller fatta, att den andre ville visa av honom. Han log alltjämt lika förtroendefullt, reste sig på tåspetsarna och sträckte händerna så mycket i höjden som möjligt, för att den storväxte soldaten lättare skulle komma åt vattnet.

Legionären åter kände sig så förolämpad över att ett barn ville hjälpa honom, att han grep om spjutet för att jaga den lille på flykten.

Men nu hände sig, att just i samma ögonblick hetta och solsken med en sådan häftighet strömmade ner över krigsknekten, att han såg röda flammor låga framför ögonen, och han kände hjärnan smälta inne i huvudet. Han fruktade, att solen skulle mörda honom, om han inte genast kunde finna någon lindring.

Och utom sig av skräck över den fara, vari han svävade, kastade han ner spjutet på marken, fattade med båda hän-

derna om barnet, lyfte upp det och sög till sig så mycket han kunde av vattnet, som det höll mellan händerna.

Det var väl endast ett par droppar han på detta sätt fick på tungan, men mer behövdes inte heller. Så snart han hade smakat vattnet, for en ljuv svalka genom hans kropp, och han kände inte mer, att hjälm och harnesk brände och tyngde. Solstrålarna hade förlorat sin dödande makt. Hans torra läppar blevo åter mjuka, och de röda flammorna dansade inte mer för hans ögon.

Innan han hade haft tid att märka allt detta, hade han redan satt ner barnet, och det sprang åter och lekte borta på ängen. Nu började han förvånad säga till sig själv:

— Vad var det för ett vatten, som barnet bjöd mig? Det var en härlig dryck. Jag måste verkligen visa det min tacksamhet.

Men eftersom han hatade den lille, slog han snart bort dessa tankar. "Det är ju bara ett barn, tänkte han, "det vet inte varför det handlar så eller så. Det leker endast den lek, som bäst behagar det. Får det måhända någon tacksamhet av bien eller av liljorna? För den piltens skull behöver jag dock inte göra mig omak. Han vet inte ens, att han har bistått mig."

Han kände sig om möjligt än mer uppretad på barnet ett par ögonblick därefter, när han såg anföraren för de romerska soldater, som voro förlagda i Betlehem, komma ut genom porten. "Se", tänkte han, "vilken fara som jag har lupit genom den lilles tilltag! Om Voltigius hade kommit gående härförbi endast ett grand tidigare, hade han fått se mig stå med ett barn i famnen."

Hövitsmannen gick emellertid rätt fram till krigsknekten och frågade honom om de här kunde tala samman, utan att någon lyssnade till dem. Han hade en hemlighet att meddela honom.

— Om vi bara flyttar oss tio steg från porten, svarade krigsknekten, så kan ingen höra oss.

— Du vet, sade hövitsmannen, att konung Herodes gång på gång har försökt att bemäktiga sig ett barn, som växer opp här i Betlehem. Hans siare och präster har sagt honom,

att detta barn ska bestiga hans tron, och därjämte har de förutspått, att den nye konungen ska införa ett tusenårigt rike av fred och helighet. Du förstår alltså, att Herodes gärna vill göra honom oskadlig.

— Ja, jag förstår, sade krigsknekten ivrigt, men detta måste ju vara den lättaste sak i världen.

— Det skillle förvisso vara mycket lätt, sade hövits-mannen, om konungen endast visste vilket av alla de barn, som finns i Betlehem, som är det åsyftade.

Krigsknektens panna lade sig i djupa veck.

— Det är skada, att hans spåmän inte kan upplysa om detta.

— Men nu har Herodes funnit på en list, varigenom han tror sig kunna oskadliggöra den unge fridsfursten, fortfor hövitsmannen. Han utlovar en härlig gåva åt var och en, som vill bistå honom.

— Vad helst Voltigius befaller, ska bli utfört även utan lön eller gåva, sade soldaten.

— Jag tackar dig, svarade hövitsmannen. Hör nu konungens plan! Han ämnar fira årsdagen av sin yngste sons födelse genom att anordna en fest, till vilken alla gossebarn i Betlehem, som är mellan två och tre år gamla, ska bli inbjudna jämte sina mödrar. Och vid denna fest---

Han avbröt sig och skrattade, när han såg det uttryck av leda, som överfor soldatens ansikte.

— Min vän, fortfor han, du behöver inte frukta för att Herodes tänker använda oss som barnskötare. Böj nu ner ditt öra till min mun, så ska jag anförtro dig hans avsikter.

Hövitsmannen viskade länge med krigsknekten, och när han hade meddelat honom allt, sade han:

— Jag behöver väl inte säga dig, att den största tystlåtenhet är nödvändig, om inte hela företaget ska misslyckas.

— Du vet, Voltigius, att du kan lita på mig, sade krigsknekten.

Då anföraren hade avlägsnat sig och krigsknekten åter stod ensam på sin post, såg han sig om efter barnet. Det lekte alltjämt bland blommorna, och han överraskade sig

med att tänka, att det svävade omkring dem så lätt och behagfullt som en fjäril.

Plötsligt började krigaren att skratta.

— Det är sant, sade han, jag ska inte länge behöva förarga mig över det där barnet. Det ska också bli inbjudet till Herodes' fest denna kväll.

Krigsknekten stod kvar på sin post hela dagen, ända tills kvällen kom och det blev tid att stänga stadsportarna för natten.

När detta var gjort, vandrade han genom smala och mörka gator fram till ett präktigt palats, som Herodes ägde i Betlehem.

I det inre av det väldiga palatset fanns en stor, stenlagd gård, som omkransades av byggnader, utmed vilka löpte tre öppna gallerier, det ena ovanför det andra. På det översta av dessa gallerier hade konungen bestämt att festen för de betlehemitiska barnen skulle äga rum.

Detta galleri var, likaledes på konungens uttryckliga befallning, förvandlat, så att det liknade en täckt gång i någon härlig lustgård. I taket slingrade vinrankor, från vilka hängde yppiga druvklasar, och utmed väggar och pelare stodo små granat- och orangeträd, som voro överhöljda med mogna frukter. Golven voro strödda med avplockade rosenblad, vilka lågo tätt och mjukt som en matta, och utmed balustraden, utmed taklisten, utmed borden och de låga divanerna, överallt löpte girlander av vita, strålande liljor.

I denna blomstergård stodo här och där stora marmor-bassänger, där guld- och silverglittrande fiskar lekte i genomskinligt vatten. I träden sutto brokiga fåglar från långt avlägsna länder, och i en bur fanns en gammal korp, som oupphörligen talade.

När festen började, tågade barn och mödrar in på galleriet. Barnen hade genast vid inträdet i palatset blivit smyckade i vita dräkter med purpurbårder och fått kransar av rosor på sina mörklockiga huvuden. Kvinnorna kommo in ståtliga i sina röda och blå dräkter, i sina vita slöjor, som hängde ner från höga, toppiga huvudbonader, besatta med guldmynt och kedjor. Somliga buro sitt barn högt uppsatt på skuldran,

andra ledde sin son vid handen, och några åter, vilkas barn voro blyga och förfärade, hade lyft upp dem på sina armar.

Kvinnorna slogo sig ner på golvet i galleriet. Så snart de hade tagit plats, kommo slavar och nedsatte framför dem låga bord, på vilka uppdukades utsökt mat och dryck, såsom det höves på en konungs fest, och alla dessa lyckliga mödrar började äta och dricka utan att avlägga denna stolta, behagfulla värdighet, som är de betlehemitiska kvinnornas största prydnad.

Längs utmed galleriels vägg och nästan bortskymda av blomgirlander och fruktbelastade träd voro uppställda dubbla rader av krigsknektar i full rustning. De stodo fullkomligt orörliga, som om de inte hade något att göra med det, som försiggick omkring dem. Kvinnorna kunde dock inte underlåta att stundom kasta en undrande blick på denna skara av järnklädda.

— Vartill behövs de där? viskade de. Menar Herodes, att vi inte vet att skicka oss? Tror han, att det fordras en sådan mängd krigsknektar för att vaka över oss?

Men andra viskade tillbaka, att det var, som det skulle vara hos en konung. Herodes själv gav aldrig en fest, utan att hela hans hus var uppfyllt av krigsknektar. Det var för att hedra dem, som de tungt beväpnade legionärerna stodo där och höllo vakt.

Under festens första stunder kände de små barnen sig blyga och osäkra och höllo sig stilla bredvid sina mödrar. Men snart började de sätta sig i rörelse för att ta i besittning de härligheter, som Herodes bjöd dem.

Det var ett förtrollat land, som konungen hade skapat för sina små gäster. Då de genomvandrade galleriet, funno de bikupor, vilkas honung de kunde plundra, utan att ett enda vresigt bi hindrade dem. De funno träd, som bugande sänkte ner till dem sina fruktbelastade grenar. De funno i en vrå trollkonstnärer, som i ett nu trollade deras fickor fulla med leksaker, och i ett annat hörn av galleriet en djurtämjare, som visade dem ett par tigrar, så tama, att de kunde rida på deras rygg.

Men i detta paradis med alla dess fröjder fanns det dock

intet, som så tilldrog sig de smås uppmärksamhet som den långa raden av krigsknektar, som stod orörlig utmed galleriets ena sida. Deras blickar fängslades av soldaternas lysande hjälmar, av deras stränga, stolta ansikten, av deras korta svärd, som sutto instuckna i rikt utsirade slidor.

Allt under det att de lekte och rasade med varandra, tänkte de dock oupphörligt på krigsknektarna. De höllo sig ännu på avstånd från dem, men de längtade efter att få komma dem nära, att få se om de voro levande och verkligen kunde röra sig.

Leken och festglädjen tilltog i varje ögonblick, men soldaterna stodo alltjämt orörliga. Det föreföll otroligt för de små, att människor kunde stå så nära dessa druvklasar och alla dessa läckerheter utan att sträcka ut en hand och gripa dem.

Äntligen var det en av piltarna, som inte kunde behärska sin nyfikenhet. Han nalkades sakta och beredd till snabb flykt en av de järnklädda, och då soldaten förblev orörlig, kom han allt närmare. Slutligen var han honom så nära, att han kunde fingra på hans sandalremmar och på hans benskenor.

Då, som om detta hade varit en oerhörd förbrytelse, satte sig på en gång alla dessa järnmänniskor i rörelse. I ett obeskrivligt raseri kastade de sig över barnen och grepo dem. Somliga svängde dem över sina huvuden som kastvapen och slungade dem mellan lampor och girlander över galleriets balustrad ner till marken, där de dödades mot marmorbeläggningen. Några drogo sina svärd och genomborrade barnens hjärtan, andra åter krossade deras huvuden mot väggen, innan de kastade dem ner på den nattmörka gården.

Under första ögonblicket efter överfallet förnams endast en djup tystnad. De små kropparna svävade ännu i luften, kvinnorna voro förstenade av häpnad. Men på en gång vaknade alla dessa olyckliga upp till att förstå vad som hade hänt, och de rusade med ett samfällt förfärligt skrik fram mot knektarna.

Det fanns ännu barn kvar uppe på galleriet, som inte hade blivit infångade vid första anfallet. Krigsknektarna

jagade dem, och deras mödrar kastade sig ner framför dem

och fattade med bara händer om de blottade svärden för att avvända dödshugget. Några kvinnor, vilkas barn redan voro döda, störtade sig mot krigsknektarna, grepo dem vid strupen och försökte ta hämnd för sina små genom att strypa deras mördare.

Under denna vilda förvirring, medan förfärliga skrik ljödo genom palatset och de grymmaste blodsdåd utövades, stod krigsknekten, som brukade hålla vakt vid stadsporten, alldeles orörlig just vid början av trappan, som ledde ner från galleriet. Han deltog inte i striden och mördandet; endast mot de kvinnor, som hade lyckats rycka till sig sina barn och försökte fly med dem utför trappan, lyfte han svärdet, och blotta anblicken av honom, där han stod mörk och obeveklig, var så skrämmande, att de flyende hellre kastade sig ner över balustraden eller vände om in i stridsvimlet, än de utsatte sig för faran att tränga förbi honom.

"Voltigius har sannerligen gjort rätt, som har givit mig denna post", tänkte krigsknekten. "En ung, obetänksam krigare skulle ha lämnat sin plats och givit sig in i vimlet. Om jag hade låtit locka mig härifrån, skulle minst ett tiotal barn ha undkommit."

Vid det han tänkte så, fästes hans uppmärksamhet på en ung kvinna, som hade ryckt till sig sitt barn och nu i snabb flykt kom rusande mot honom. Ingen av de legionärer, som hon måste springa förbi, kunde stänga hennes väg, därför att de befunno sig i full kamp med andra kvinnor, och på så sätt hade hon nått fram till ändan av galleriet.

"Se där en, som håller på att komma lyckligt undan!" tänkte krigsknekten. "Varken hon eller barnet är sårade. Om nu inte jag stode här---"

Kvinnan kom emot krigsknekten med en fart, som om hon flöge, och han hade inte tid att tydligt uppfatta hennes eller barnets ansikte. Han endast sträckte ut svärdet, och med barnet i sina armar störtade hon däremot. Han väntade, att i nästa sekund både hon och barnet skulle falla genomborrade till marken.

Men i detsamma hörde soldaten ett ilsket surrande över sitt huvud, och strax därpå kände han en häftig smärta i ena

ögat. Den var så skarp och pinsam, att han blev bedövad, förvirrad, och svärdet föll ur hans hand ner på golvet.

Han förde handen upp till ögat, fick fatt i ett bi och förstod, att det, som hade vållat den förfärliga smärtan, endast var stinget av det lilla djurets gadd. Han böjde sig blixtsnabbt ner efter svärdet, i hopp att det ännu inte skulle vara för sent att hejda de flyende.

Men det lilla biet hade gjort sin sak mycket väl. Under den korta tid, som det hade förblindat krigsknekten, hade den unga modern hunnit att rusa förbi honom neråt trappan, och ehuru han med all hast skyndade efter henne, kunde han inte mer finna henne. Hon var försvunnen, och i hela det stora palatset kunde ingen upptäcka henne.

Nästa morgon stod krigsknekten jämte några av sina kamrater på vakt strax innanför stadsporten. Det var en tidig timme, och de tunga portarna voro nyligen öppnade. Men det föreföll, som om ingen hade väntat, att de skulle öppnas denna morgon, ty inga skaror av lantarbetare strömmade ut ur staden, såsom det eljest var vanligt om morgonen. Alla Betlehems invånare voro så uppfyllda av skräck över nattens blodbad, att ingen vågade lämna sitt hem.

— Vid mitt svärd, sade soldaten, där han stod och stirrade inåt den trånga gatan, som ledde fram till porten, jag tror, att Voltigius har fattat ett oklokt beslut. Det hade varit bättre, om han hade hållit portarna stängda och låtit genomsöka varje hus i staden, ända tills han hade funnit pilten, som lyckades undkomma från festen. Voltigius räknar på att hans föräldrar ska söka föra honom härifrån, så snart de får veta, att portarna står öppna, och han hoppas, att jag ska kunna fånga honom just här i porten. Men jag är rädd för att detta inte är en klok beräkning.

Hur lätt kan det inte lyckas dem att sticka undan ett barn!

Och han undrade om de skulle försöka att gömma barnet i en åsnas fruktkorg eller i någon ofantlig oljekruka eller bland en karavans sädesbalar.

Medan han stod och väntade, att man skulle försöka överlista honom på detta sätt, blev han varse en man och en kvinna, som skyndsamt kommo neråt gatan och närmade sig porten. De gingo fort och kastade ängsliga blickar bakom sig, som om de vore stadda på flykt undan någon fara. Mannen höll en yxa i handen, och han fattade om den med ett fast grepp, såsom vore han besluten att med våld bana sig fram, om någon stängde vägen för honom.

Men krigsknekten såg inte så mycket på mannen som på kvinnan. Han tänkte på att hon var lika högväxt som den unga modern, vilken föregående kväll undkom honom. Han lade också märke till att hon bar klänningskjorteln uppkastad över huvudet. Hon bär den kanske så, tänkte han, för att dölja, att hon håller ett barn på sin arm.

Ju närmare de kommo, desto tydligare såg krigsknekten barnet, som kvinnan bar på armen, avteckna sig under den upplyftade klänningen. "Jag är viss om att det är hon, som i går kom undan", tänkte han. "Jag hann inte att se hennes ansikte, men jag känner igen den höga gestalten. Och här kommer hon nu med barnet på armen utan att ens försöka att hålla det dolt. Jag hade inte vågat hoppas på en sådan lyckträff.

Mannen och kvinnan fortsatte sin snabba vandring ända fram till stadsporten. De hade tydligen inte väntat, att de skulle bli hejdade här, de ryckte till av skräck, när krigsknekten fällde sitt spjut framför dem och stängde dem vägen.

— Varför nekar du oss att vandra ut på fälten till vårt arbete? frågade mannen.

— Du ska strax få gå, sade soldaten, jag måste bara först se vad din hustru håller dolt under sin klädnad.

— Vad är det att se? sade mannen. Det är endast bröd och vin, som vi ska leva av under dagen.

— Du säger törhända sant, sade soldaten, men om det är så, varför vänder hon sig bort, varför låter hon mig inte godvilligt se vad hon bär?

— Jag vill inte, att du ska se det, sade mannen. Och jag råder dig, att du låter oss komma härförbi.

I detsamma höjde mannen yxan, men kvinnan lade handen på hans arm.

— Inlåt dig inte i strid! bad hon. Jag vill försöka något annat. Jag ska låta honom se det, som jag bär, och jag är viss om att han inte kan göra det något ont.

Och med ett stolt och förtroendefullt leende vände hon sig mot soldaten och kastade undan en flik av sin klädnad.

I detsamma for soldaten tillbaka och stängde ögonen, liksom bländad av en stark glans. Det, som kvinnan höll dolt under sin klädnad, strålade mot honom så bländande vitt, att han först inte visste vad han såg.

— Jag trodde, att du höll ett barn på armen, sade han.

— Du ser vad jag bär, genmälde kvinnan.

Då äntligen såg soldaten, att detta, som bländade och lyste, endast var en knippa vita liljor av samma slag, som växte ute på fältet. Men deras glans var mycket rikare och mer strålande. Han kunde knappt uthärda att betrakta dem.

Han stack in sin hand bland blommorna. Han kunde inte komma ifrån tanken, att det måste vara ett barn, som kvinnan bar, men han kände blott de svala blombladen.

Han kände sig bittert bedragen, och han skulle i vredesmod gärna ha fängslat både mannen och kvinnan, men han förstod, att han inte kunde ge något skäl för ett sådant handlingssätt.

När kvinnan såg hans förvirring, sade hon:

— Vill du nu låta oss gå?

Krigsknekten tog tyst undan spjutet, som han höll framför portöppningen, och trädde åt sidan.

Men kvinnan drog åter sin klädnad fram över blommorna och betraktade på samma gång det, som hon bar på sin arm, med ett hult leende.

— Jag visste, att du inte skulle kunna göra det något ont, om du endast fick se det, sade hon till krigsknekten.

Härpå skyndade de bort, men krigsknekten stod och såg efter dem, så länge de voro inom synhåll.

Och under det att han löljde dem med blickarna, tyckte han sig åter viss om att hon inte bar på sin arm en knippa liljor, utan ett verkligt, levande barn.

Medan han ännu stod och såg efter de båda vandrarna, hörde han höga rop uppifrån gatan. Det var Voltigius och några av hans män, som kommo springande.

— Hejda dem! ropade de. Stäng porten för dem! Låt dem inte undkomma!

Och när de hunno fram till krigsknekten, berättade de, att de hade funnit den undkonme piltens spår. De hade nu sökt honom i hans hem, men då var han åter undflydd. De hade sett hans föräldrar skynda bort med honom. Fadern var en stark, gråskäggig man, som bar en yxa, modern var en högväxt kvinna, som höll barnet dolt under den uppkastade klädnaden.

I samma ögonblick Voltigius berättade detta, kom en beduin ridande in genom porten på en god häst. Krigsknekten rusade utan ett ord bort till ryttaren. Han ryckte honom våldsamt ner av hästen, kastade honom till marken, och med ett språng var han själv uppe i sadeln och jagade åstad bortåt vägen.

Ett par dagar därefter red krigsknekten fram genom den förfärliga bergöken, som uppfyller södra delen av Judeen. Han förföljde alltjämt de tre flyktingarna från Betlehem, och han var utom sig över att denna fruktlösa jakt aldrig tog ett slut.

— Det ser sannerligen ut, som om dessa människor skulle ha förmåga att sjunka ner i jorden, sade han knotande. Hur många gånger har jag inte under dessa dagar varit dem så nära, att jag just ämnat slunga mitt spjut efter barnet, och likväl har de undkommit mig! Jag börjar tro, att jag aldrig ska hinna dem.

Han kände sig modlös, likt en, som tror sig märka, att han kämpar mot något övermäktigt. Han frågade sig om det kunde vara möjligt, att gudarna beskyddade dessa människor mot honom.

— Det är fåfäng möda. Låt mig vända om, innan jag förgås av hunger och törst i detta ödsliga land! sade han gång på gång till sig själv.

Men då greps han av fruktan för det, som kunde möta honom vid hemkomsten, om han vände om med oförrättat ärende. Det var han, som redan tvenne gånger hade låtit barnet undkomma. Det var inte troligt, att varken Voltigius eller Herodes skulle förlåta honom något sådant.

— Så länge som Herodes vet, att ett av Betlehems barn ännu lever, ska han alltjämt lida av samma ängslan, sade krigsknekten. Det troligaste är, att han ska söka lindra sina kval genom att hänga opp mig på korset.

Det var en het middagsstund, och han led förfärligt av att rida fram i denna trädlösa bergstrakt på en väg, som slingrade sig i djupa dalklyftor, där inte en vind rörde sig. Både häst och ryttare voro färdiga att störta.

Sedan flera timmar hade krigsknekten förlorat varje spår av de flyende, och han kände sig mer modlös än någonsin.

"Jag måste uppge det", tänkte han. "Sannerligen jag tror, att det lönar mödan att vidare förfölja dem. De måste ändå förgås i denna förskräckliga ödemark."

Då han tänkte så, varseblev han i en klippvägg, som reste sig nära vägen, den välvda ingången till en grotta.

Han styrde genast sin häst fram till grottöppningen. "Jag vill vila ut en stund i den svala klipphålan", tänkte han. "Kanske att jag sedan kan börja förföljandet med förnyad kraft."

När han skulle gå in i grottan, överraskades han av något märkligt. På var sin sida om ingången växte tvenne sköna liljestånd. De stodo där höga och raka, fullsatta av blommor. De utsände en berusande honungsdoft, och en mängd bin surrade omkring dem.

Det var en så ovanlig syn i denna öken, att krigsknekten företog sig något utomordentligt. Han bröt av en stor, vit blomma och tog den med sig in i klipphålan.

Grottan var varken djup eller mörk, och så snart han trädde in under dess valv, såg han, att där inne redan funnos trenne vandrare. Det var en man, en kvinna och ett barn, som lågo utsträckta på marken, försänkta i djup sömn.

Krigsknekten hade aldrig känt sitt hjärta bulta så som vid denna syn. Detta var just de tre flyktingar, som han så

länge hade jagat. Han kände genast igen dem. Och här lågo de sovande, ur stånd att försvara sig, helt och hållet i hans våld!

Hans svärd for rasslande ur slidan, och han böjde sig ner över det slumrande barnet.

Han förde svärdet sakta ner mot dess hjärta och måttade noga för att kunna avfärda det med en enda stöt.

Mitt i hugget hejdade han sig ett ögonblick för att se barnets ansikte. Då han nu visste sig säker om seger, kände han en grym njutning vid att betrakta sitt offer.

Men då han såg barnet, förökades om möjligt hans glädje, ty han kände igen den lille pilten, som han hade sett leka med bin och liljor på fältet utanför stadsporten.

"Ja visst", tänkte han, "jag borde ha förstått detta hela tiden. Det är därför, som jag alltid har hatat det här barnet. Detta är den bebådade fridsfursten."

Han sänkte åter svärdet, i det han tänkte: "När jag lägger ner det här barnets huvud inför Herodes, ska han göra mig till anförare för sin livvakt."

Under det att han förde svärdsspetsen allt närmare den sovande, fröjdade han sig med att säga till sig själv:

— Denna gång åtminstone ska ingen komma emellan och rycka honom ur mitt våld.

Men krigsknekten höll ännu i sin hand liljan, som han hade brutit vid ingången till grottan, och under det han tänkte så, flög ett bi, som hade suttit gömt i dess kalk, upp mot honom och for surrande gång på gång runtom hans huvud.

Krigsknekten ryckte till. Han kom ihåg bien, som den lille pilten hade burit hem, och han tänkte på att det var ett bi, som hade hjälpt barnet att undkomma från Herodes gästabud.

Denna tanke slog honom med förvåning. Han höll svärdet stilla och stod och lyssnade efter biet.

Nu hörde han inte mer det lilla djurets surrande. Men medan han stod där alldeles stilla, kom han att lägga märke till den starka, ljuva doften, som utströmmade från liljan, som han höll i handen.

Då kom han att tänka på liljorna, som den lille pilten hade bistått, och han kom ihåg, att det var en knippa liljor, som hade skymt undan barnet för hans blickar och hjälpt det att undkomma genom stadsporten.

Han blev alltmer tankfull, och han drog till sig svärdet.

— Bien och liljorna har vedergällt honom hans välgärningar, viskade han till sig själv.

Han kom att tänka på att den lille en gång hade bevisat även honom en välgärning, och en djup rodnad steg upp i hans ansikte.

— Kan en romersk legionär glömma att vedergälla en mottagen tjänst? viskade han.

Han kämpade en kort strid med sig själv. Han tänkte på Herodes och på sin egen lust att förinta den unge fridsfursten.

— Det anstår inte mig att döda detta barn, som har räddat mitt liv, sade han dock till sist.

Och han böjde sig ner och lade sitt svärd vid barnets sida, på det att flyktingarna vid uppvaknandet skulle förstå vilken fara de hade undgått.

Då såg han, att barnet var vaket. Det låg och betraktade honom med sina sköna ögon, vilka tindrade som stjärnor.

Och krigsknekten böjde ett knä för barnet.

— Herre, du är den mäktige, sade han. Du är den starke segraren. Du är den, som gudarna älskar. Du är den, som kan trampa på ormar och skorpioner.

Han kysste hans fötter och gick sedan sakta ut ur grottan, medan den lille låg och såg efter honom med stora, förvånade barnaögon.

FLYKTEN TILL EGYPTEN.

Långt borta i en av österlandets öknar växte för många, många år sedan en palm, som var både ofantligt gammal och ofantligt hög. Alla, som drogo fram genom Öknen, måste stanna och betrakta den, ty den var mycket större än andra palmer, och man brukade säga om den, att den förvisso skulle komma att bli högre än obelisker och pyramider.

Där nu denna stora palm stod i sin enslighet och skådade ut över öknen, fick den en dag se något, som kom dess väldiga bladkrona att vagga fram och åter av förvåning på den smala stammen. Borta vid ökenranden kommo två ensamma människor vandrande. De voro ännu på det avstånd, då kameler synas så små som myror, men det var alldeles säkert två människor. Två, som voro främlingar i öknen, ty palmen kände ökenfolket; en man och en kvinna, som varken hade vägvisare eller lastdjur eller tält eller vattensäck.

— Sannerligen, sade palmen till sig själv, dessa båda är hitkomna för att dö.

Palmen kastade snabba blickar omkring sig.

— Det förvånar mig, sade den, att lejonen inte redan är ute för att jaga detta byte. Men jag ser inte ett enda vara i rörelse. Inte heller ser jag någon av öknens rövare. Men de kommer nog.

"Det väntar dem en sjufaldig död", tänkte palmen. "Lejonen ska sluka dem, ormarna stinga dem, törsten förtorka dem, sandstormen begrava dem, rövarna fälla dem, solstynget förbränna dem, fruktan förgöra dem."

Och den försökte tänka på annat. Dessa människors öde gjorde den vemodig.

Men på hela öknens rymd, som låg utbredd under palmen, fanns intet, som den inte hade känt och betraktat sedan tusen år. Intet kunde fängsla dess uppmärksamhet. Den måste åter tänka på de båda vandrarna.

— Vid torkan och stormen, sade palmen, anropande livets farligaste fiender, vad är det kvinnan bär på armen? Jag tror, att dessa dårar också för med sig ett litet barn!

Palmen, som var långsynt, som de gamla bruka vara, såg verkligen rätt. Kvinnan bar på armen ett barn, som lutade huvudet mot hennes axel och sov.

— Barnet har inte en gång tillräckligt med kläder på sig, sade palmen. Jag ser, att modern har vikit upp sin kjortel och kastat den över det. Hon har i stor brådska ryckt det upp ur dess bädd och rusat bort med det. Jag förstår det nu: dessa människor är flyktingar.

Men de är ändock dårar, fortfor palmen. Om inte en ängel beskyddar dem, borde de hellre ha låtit fienderna göra sitt värsta mot dem, än de skulle ha givit sig ut i öknen.

Jag kan tänka mig hur alltsammans har tillgått. Mannen stod vid arbetet, barnet sov i vaggan, kvinnan hade gått ut för att hämta vatten. När hon har hunnit två steg utom dörren, har hon sett fiender komma anstormande. Hon har rusat tillbaka, hon har ryckt till sig barnet, ropat åt mannen att följa henne och begivit sig av. Sedan har de varit på flykt flera dagar, de har helt säkert inte vilat ett ögonblick. Ja, så har allt tillgått, men jag säger ändå, att om inte en ängel beskyddar dem---

De är så rädda, att de ännu inte känner varken trötthet eller andra lidanden, men jag ser hur törsten lyser ur deras ögon. Jag måtte väl känna igen en törstig människas ansikte.

Och när palmen kom att tänka på törsten, gick en krampryckning genom dess långa stam, och de långa bladens tallösa flikar rullade ihop sig, som om de hade hållits över eld.

— Vore jag en -människa, sade den, skulle jag aldrig våga mig ut i öknen. Den är bra modig, som vågar sig ut här utan att ha rötter, som når ner till de aldrig sinande vattenådrorna. Här kan vara farligt även för palmer. Även för en sådan palm som jag.

Om jag kunde råda dem, skulle jag be dem vända om. Deras fiender kan aldrig bli så grymma mot dem som öknen. Kanske de tror, att det är lätt att leva i öknen. Men

jag vet, att till och med jag understundom har haft svårt att förbli vid liv. Jag minns en gång i min ungdom, då en stormil vräkte över mig ett helt berg av sand. Jag var nära att kvävas. Om jag hade kunnat dö, skulle det ha blivit min sista stund.

Palmen fortfor att tänka högt, såsom gamla enslingar bruka.

— Jag hör en undeibart melodisk susning ila fram genom min krona, sade den. Alla flikarna på mina blad måtte ha råkat i dallring. Jag vet inte vad som genomfar mig vid åsynen av dessa stackars främlingar. Men denna bedrövade kvinna är så skön. Hon för mig till minnes det underbaraste jag har upplevat.

Och medan bladen fortforo att röra sig till en susande melodi, påminde sig palmen huru en gång, för mycket länge sedan, två strålande människor hade gästat oasen. Det var drottningen av Saba, som hade kommit dit, åtföljd av den vise Salomo. Den sköna drottningen skulle vända åter till sitt land, kungen hade följt henne på vägen, och nu skulle de skiljas. "Till minne av denna stund", sade då drottningen, "sätter jag nu en dadelkärna i jorden, och jag vill, att därur ska konmia en palm, som ska växa och leva, ända till dess att i Judaland uppstår en konung, som är större än Salomo." Och när hon hade sagt detta, hade hon stuckit ner kärnan i jorden, och hennes tårar hade vattnat den.

— Hur kan det komma sig, att jag tänker på detta just i dag? sade palmen. Skulle denna kvinna kunna vara så skön, att hon påminner om den härligaste av drottningar, om henne, på vars ord jag har växt och levat intill denna dag?

Jag hör mina blad susa allt starkare, sade palmen, och det låter vemodigt som en dödssång. Det är, som om de spådde, att någon snart skulle bort ur livet. Det är gott att veta, att det inte gäller mig, eftersom jag inte kan dö.

Palmen antog, att dödssuset i bladen måste gälla de två ensamma vandrarna. Helt visst trodde de också själva, att deras sista stund nalkades. Man såg det på den uppsyn de visade, när de vandrade förbi ett av de kamelskelett, som kantade vägen. Man såg det på de blickar, som de kastade

efter ett par förbiflygande gamar. Det kunde ju inte vara annorlunda. De måste förgås.

De hade fått syn på palmen och oasen och skyndade nu ditåt för att finna vatten. Men när de äntligen kommo fram, sjönko de samman i förtvivlan, ty källan var uttorkad. Kvinnan lade utmattad ner barnet och satte sig gråtande vid källbrädden. Mannen kastade sig ner bredvid henne, han låg och hamrade på den torra jorden med sina båda nävar. Palmen hörde hur de talade med varandra om att de måste dö.

Den hörde också av deras tal, att konung Herodes lät döda alla barn på två eller tre år, av fruktan att den store, väntade Judakonungen hade blivit född.

— Det susar allt starkare i mina blad, sade palmen. Dessa stackars flyktingar ser snart sin sista stund.

Den förnam ävenså, att de fruktade öknen. Mannen sade, att det hade varit bättre att stanna och kämpa med krigsknektarna än att fly hit. Han sade, att de då skulle ha funnit en lättare död.

— Gud ska bistå oss, sade kvinnan.

— Vi är ensamma bland rovdjur och ormar, sade mannen. Vi har inte mat och inte vatten. Hur ska Gud kunna bistå oss?

Han slet sina kläder av förtvivlan och tryckte ansiktet mot marken. Han var hopplös som en man med ett dödssår i hjärtat.

Kvinnan satt upprätt med händerna knäppta över knäna. Men de blickar hon kastade utåt öknen talade om en tröstlöshet utan gränser.

Palmen hörde, att det vemodiga suset i dess blad blev allt starkare. Kvinnan måtte också ha hört det, ty hon vände sina ögon uppåt mot trädkronan. Och i detsamma lyfte hon ofrivilligt sina armar och händer.

— O, dadlar, dadlar! ropade hon.

Det låg så stor längtan i rösten, att den gamla palmen skulle ha önskat, att den inte hade varit högre än ginsten och att dess dadlar hade varit lika lätt åtkomliga som törnbuskens nypon. Den visste nog, att dess krona hängde full

av dadelklasar, men hur skulle väl människor kunna nå upp till en sådan svindlande höjd?

Mannen hade redan sett hur oåtkomliga dadelklasarna hängde. Han lyfte inte en gång huvudet. Han bad hustrun, att hon inte skulle längta efter det omöjliga.

Men barnet, som hade tultat omkring för sig självt och lekt med stickor och strå, hade hört moderns utrop.

Den lille kunde väl inte tänka sig, att hans moder inte skulle få allt, vad hon önskade. Så snart man talade om dadlar, började han stirra på trädet. Han funderade och grubblade hur han skulle få ner dadlarna. Hans panna nära nog lade sig i veck under de ljusa lockarna. Äntligen flög ett småleende över hans ansikte. Han hade funnit ut medlet. Han gick fram till palmen, smekte den med sin lilla hand och sade med ljuvt barnslig röst:

— Palm, böj dig! Palm, böj dig!

Men vad var nu detta, vad var detta? Pallnbladen susade, som om en orkan hade farit genom dem, och uppför den långa palmstammen steg rysning på rysning. Och palmen kände, att den lille var den övermäktig. Den kunde inte motstå honom.

Och den bugade med sin långa stam inför barnet, såsom människor buga inför furstar. I en väldig båge sänkte den sig mot jorden och kom äntligen så djupt ner, att den stora kronan med de dallrande bladen sopade ökensanden.

Barnet syntes varken förskräckt eller förvånat, utan med ett fröjderop kom det och lossade klase efter klase ur den gamla palmens krona.

Då barnet hade tagit nog och trädet alltjämt låg kvar på marken, gick barnet åter fram, smekte det och sade med den ljuvligaste röst:

— Palm, res dig! Palm, res dig!

Och det stora trädet reste sig stilla och vördnadsfullt på sin spänstiga stam, allt medan bladen spelade som harpor.

— Nu vet jag för vem de spelar dödsmelodien, sade den gamla palmen för sig själv, när den åter stod upprätt. Det är inte för någon av dessa människor.

Men mannen och kvinnan lågo på sina knän och prisade Gud.

— Du har sett vår ångest och förtagit den. Du är den starke, som böjer palmens stam såsom en rörstav. För vilken av våra fiender ska vi rädas, då din styrka skyddar oss?

Nästa gång en karavan färdades genom öknen, sågo de resande, att den stora palmens bladkrona hade vissnat.

— Hur kan detta vara? sade en resande. Denna palm skulle ju inte dö, förrän den hade sett en konung, som är större än Salomo.

— Törhända har den också sett honom, svarade en annan av ökenfararna.

I N A S A R E T.

En gång på den tiden, då Jesus endast var fem år gammal, satt han på trappsteget utanför sin fars verkstad i Nasaret och var sysselsatt med att tillverka lergökar av en klimp smidig lera, som han hade fått av krukmakaren på andra sidan gatan. Han var så lycklig som aldrig förr, ty alla kvarterets barn hade sagt Jesus, att krukmakaren var en ogin man, som inte lät beveka sig varken av ljuvä blickar eller av ord, insyltade i honung, och han hade aldrig vågat begära något av honom. Men se nu! Han visste knappast hur det hade gått till. Han hade endast stått på sin trappa och med längtan betraktat grannen, där han arbetade vid sina formar, och så hade denne kommit ut ur sin bod och skänkt honom så mycket lera, att det kunde ha räckt till att förfärdiga ett vinkärl.

På trappan utanför nästa hus satt Judas, som var ful och rödhårig och hade ansiktet fullt av blånader och kläderna fulla av rispor, som han hade skaffat sig under sina ständiga strider med gatpojkarna. För ögonblicket var han stilla, han varken retades eller slogs, utan arbetade med ett stycke lera på samma sätt som Jesus. Men denna lera hade han inte kunnat skaffa sig själv: han tordes knappast så mycket som komma inför krukmakarens ögon, ty denne hatade honom, därför att han brukade kasta sten på hans sköra gods och skulle ha kört bort honom med käpprapp, utan det var Jesus, som hade delat sitt förråd med honom.

Alltsom de två barnen fingo sina lergökar färdiga, ställde de upp dem i en ring framför sig. De sågo ut så, som lergökar i alla tider ha sett ut: de hade en stor, rund klump att stå på i stället för fötter, korta stjärtar, ingen hals och nästan omärkliga vingar.

Men i alla fall visade sig genast en skillnad i de små kamraternas arbete. Judas' fåglar voro så sneda, att de oupp-

hörligen ramlade omkull, och hur han än arbetade med sina små hårda fingrar, kunde han inte få deras kroppar nätta och välformade. Han såg stundom förstulet bort till Jesus för att se hur han bar sig åt för att få sina fåglar så jämna och släta som ekbladen i skogarna på Tabor.

För varje fågel Jesus fick färdig, blev han allt lyckligare. Den ena syntes honom skönare än den andra, och han betraktade dem alla med stolthet och kärlek. De skulle bli hans lekkamrater, hans små svskon, de skulle sova i hans bädd, hålla honom sällskap, sjunga sina visor för honom, när hans moder lämnade honom. Han hade aldrig tyckt sig vara så rik, aldrig mer skulle han kunna känna sig ensam eller övergiven.

Den storväxte vattenbäraren gick förbi, lutad under sin tunga säck, och strax efter honom kom grönsakshandlaren, som satt dinglande på sin åsnas rygg mittemellan de stora, tomma videkorgarna. Vattenbäraren lade sin hand på Jesu ljuslockiga huvud och frågade honom om hans fåglar, och Jesus berättade för honom, att de hade namn och att de kunde sjunga. Alla hans små fåglar voro komna till honom från främmande länder och berättade honom saker, som endast de och han kände. Och Jesus talade så, att både vattenbäraren och grönsakshandlaren en lång stund glömde sina sysslor för att lyssna till honom.

Men när de ville dra vidare, pekade Jesus på Judas.

— Se, sådana vackra fåglar Judas gör! sade han.

Då hejdade grönsakshandlaren godmodigt sin åsna och frågade Judas om också hans fåglar hade namn och kunde sjunga. Men Judas visste ingenting om detta. Han teg envist och lyfte inte ögonen från arbetet, och grönsakshandlaren sparkade förargad till en av hans fåglar och red vidare.

På detta sätt förled eftermiddagen, och solen sjönk så djupt, att dess sken kunde skrida in genom den låga stadsporten, som, smyckad med en romersk örn, reste sig vid ändan av gatan. Detta solsken, som kom mot dagens slut, var alldeles rosenrött, och liksom det hade blivit uppblandat av blod, gav det sin färg åt allt, som kom i dess väg, medan det silade sig fram genom den smala gatan. Det målade

krukmakarens käril likaväl som plankan, som gnisslade under timmermannens såg, och det vita doket, som omgav Marias ansikte.

Men allra skönast blänkte solskenet i de små vatten-polarna, som hade samlat sig mellan de stora, ojämna stenflisorna, som täckte gatan. Och helt plötsligt stack Jesus sin hand ner i den pöl, som var närmast honom. Det hade fallit honom in, att han skulle måla sina gråa fåglar med det gnistrande solskenet, som hade givit en så vacker färg åt vattnet, åt husväggarna, åt allt omkring honom.

Då gjorde sig solskenet ett behag av att låta sig uppfångas som färg ur en målarkopp, och när Jesus strök ut det över de små lerfåglarna, låg det stilla och betäckte dem från huvud till fot med en diamantliknande glans.

Judas, som då och då kastade blickarna över till Jesus, för att se om denne gjorde flera och vackrare fåglar än han, gav till ett utrop av förtjusning, då han såg hur Jesus målade sina lergökar med solsken, som han uppfångade ur gatans vattenpölar. Och Judas doppade också han ner sin hand i det lysande vattnet och sökte att uppfånga solskenet.

Men solskenet lät inte fånga sig av honom. Det gled bort mellan hans fingrar, och hur snabbt han än försökte röra sina händer för att gripa det, smög det sig undan, och han kunde inte skaffa en nypa färg för sina stackars fåglar.

— Vänta, Judas! sade Jesus. Jag ska komma och måla dina fåglar.

— Nej, sade Judas, du får inte röra dem, de är goda nog, sådana de är.

Han steg upp, medan hans ögonbryn rynkade sig och hans läppar betos samman. Och han satte sin breda fot på fåglarna och förvandlade dem en efter annan till en liten tillplattad lerklimp.

När alla hans fåglar voro förstörda, gick han fram till Jesus, som satt och smekte sina små lerfåglar, vilka gnistrade som juveler. Judas betraktade dem en stund under tystnad, men så lyfte han foten och trampade ner en av dem.

När Judas drog undan foten och såg hela den lilla fågeln förvandlad till grått ler, kände han en sådan lisa, att han

började skratta, och han lyfte foten för att trampa ner ännu en.

— Judas, ropade Jesus, vad gör du? Vet du inte, att de lever och kan sjunga?

Men Judas skrattade och trampade ner ännu en fågel.

Jesus såg sig omkring efter räddning. Judas var storväxt, och Jesus hade inte styrka att hålla honom tillbaka. Han såg efter sin mor. Hon var inte långt borta, men innan hon hade hunnit fram, skulle Judas redan ha hunnit förstöra alla hans fåglar. Tårarna trängde Jesus i ögonen. Judas hade redan trampat ner fyra av hans fåglar, det återstod honom bara tre.

Han förargades över sina fåglar, som stodo så stilla och läto sig trampas ner utan att ge akt på faran. Jesus klappade händerna för att väcka dem, och han ropade till dem:

— Flyg, flyg!

Då började de tre fåglarna röra sina små vingar, och ängsligt flaxande lyckades de svinga sig upp på takkanten, där de voro i säkerhet.

Men när Judas såg, att fåglarna togo till vingarna och flögo på Jesu ord, började han gråta. Han slet sitt hår, som han hade sett de gamla göra, när de hade varit i stor ångest och sorg, och han kastade sig till Jesu fötter.

Och Judas låg kvar där och rullade sig i stoftet framför Jesus som en hund och kysste hans fötter och bad, att han ville höja sin fot och trampa ner honom, såsom han själv hade gjort med lergökarna.

Ty Judas älskade Jesus och beundrade och tillbad honom och hatade honom på samma gång.

Men Maria, som hela tiden hade åsett barnens lek, reste sig nu och lyfte upp Judas och satte honom i sitt knä och smekte honom.

— Du stackars barn! sade hon till honom. Du vet inte, att du har försökt något, som ingen skapad kan mäkta. Inlåt dig inte mer på något sådant, om du inte vill bli den olyckligaste av människor! Hur skulle det väl gå den av oss, som företoge sig att tävla med den, som målar med solsken och blåser in livets anda i död lera?

I TEMPLET.

Det var en gång ett fattigt folk, en man, en hustru och deras lilla son, som gingo omkring i det stora templet i Jerusalem. Sonen var ett så vackert barn. Han hade hår, som låg i jämna lockar, och ögon, som lyste alldeles som stjärnor.

Sonen hade inte varit i templet, sedan han hade blivit sä pass stor, att han kunde förstå vad han såg, och nu gingo hans föräldrar och visade honom alla dess härligheter. Det var långa rader av pelare, det var förgyllda altaren, det var heliga män, som sutto och undervisade sina lärjungar, det var översteprästen med sin bröstplåt av ädelstenar, det var förhängen från Babylon, som voro genomvävda av guldrosor, det var de stora kopparportarna, som voro så tunga, att det var ett arbete för trettio man att svänga dem fram och åter på deras hakar.

Men den lille gossen, som endast var tolv år gammal, brydde sig inte mycket om att se på allt detta. Hans mor talade om för honom, att det, som de visade honom, var det märkvärdigaste i världen. Hon sade honom, att det nog torde dröja länge, innan han än en gång finge se något sådant. I det fattiga Nasaret, där de voro hemma, fanns intet annat än de gråa gatorna att titta på.

Hennes uppmaningar hjälpte dock inte mycket. Den lilla gossen såg ut, som om han gärna skulle ha sprungit bort från det härliga templet, om han i stället hade kunnat få komma ut och leka på den trånga gatan i Nasaret.

Men det var egendomligt, att ju mer likgiltig gossen visade sig, desto nöjdare och gladare blevo föräldrarna. De nickade åt varandra över hans huvud och voro idel belåtenhet.

Äntligen såg den lille så trött och uttråkad ut, att modern tyckte, att det var synd om honom.

— Nu har vi gått för långt med dig, sade hon. Kom, så ska du få vila en stund!

Hon satte sig ner bredvid en pelare och sade till honom, att han skulle lägga sig på marken med huvudet i hennes knä. Och han gjorde så och somnade genast.

Knappast var han insomnad, så sade hustrun till mannen:

— Jag har inte varit så rädd för något som för den stund, då han skulle komma hit till Jerusalems tempel. Jag trodde, att när han fick se detta Guds hus, så skulle han vilja stanna här för alltid.

— Jag också har varit rädd för den här resan, sade mannen. Vid den tiden, då han föddes, skedde många tecken, som tydde på att han skulle bli en stor härskare. Men vad skulle kungavärdigheten bringa honom annat än bekymmer och faror? Jag har alltid sagt, att det vore bäst både för honom och oss, om han aldrig bleve annat än en timmerman i Nasaret.

— Alltsedan hans femte år, sade modem eftertänksamt, har det inte skett några under omkring honom. Och han själv påminner sig ingenting av det, som hände i hans späda barndom. Han är nu alldeles som ett barn bland andra barn. Guds vilja må ske framför allt annat, men jag har nästan börjat hoppas, att Herren i sin nåd ska välja en annan för de stora ödena och låta mig behålla min son hos mig.

— Vad mig beträffar, sade mannen, så är jag viss om att ifall han alls ingenting får veta om de tecken och under, som skedde under hans första levnadsår, så ska allt gå väl.

— Jag talar aldrig med honom om något av detta underbara, sade hustrun. Men jag fruktar alltjämt, att utan mitt åtgörande något kan hända, som kommer honom att förstå vem han är. Framför allt var jag rädd att föra honom till detta tempel.

— Du kan vara glad, att faran nu är över, sade mannen. Vi ska snart åter ha honom hemma i Nasaret.

— Jag har varit rädd för de vise i templet, sade kvinnan. Jag har varit rädd för spåmännen, som sitter här på sina mattor. Jag trodde, att när han kom inför deras ögon, skulle

de stå opp och buga sig för barnet och hälsa det som Judalandets konung. Det är underligt, att de inte märker hans härlighet. Ett sådant barn har aldrig förr kommit inför deras ögon.

Hon satt tyst en stund och betraktade barnet.

— Jag kan knappast förstå det, sade hon. Jag trodde, att när han fick se dessa domare, som sitter i den Heliges hus och sliter folkets tvister, och dessa lärare, som talar till sina lärjungar, och dessa präster, som tjänar Herren, så skulle han vakna opp och säga: "Det är här, bland dessa domare, dessa lärare, dessa präster, som jag är född att leva."

— Vad skulle det vara för en lycka att sitta instängd mellan dessa pelargångar? inföll mannen. Det är bättre för honom att få vandra omkring på backar och berg runtom Nasaret.

Modern suckade en smula.

— Han är så lycklig hemma hos oss, sade hon. Hur nöjd är han inte, när han får följa fårherdarna på deras ensliga vandringar, eller när han får gå ute på fälten och se lantmännens arbete! Jag kan inte tro, att vi handlar orätt mot honom, då vi söker att behålla honom för oss själva.

— Vi bespar honom endast det största lidande, sade mannen.

De fortforo att tala samman på detta sätt, ända tills barnet vaknade ur sin slummer.

— Se där, sade då modern, är du nu utvilad? Stå nu opp, för det lider mot kvällen, och vi måste gå hem till lägerplatsen.

De befunno sig i byggnadens avlägsnaste del, när de började vandringen mot utgången.

Om några ögonblick hade de att genomvandra ett gammalt valv, som hade stått kvar alltifrån den tid, då det

första gången restes ett tempel på denna plats, och där, stödd mot en vägg, stod en gammal lur av koppar, ofantlig i längd och tyngd, nästan som en pelare att sätta för munnen och blåsa i. Den stod där bucklig och ärgig, full av damm och spindelväv både innan och utan samt omgiven av en knappt

synlig slinga av ålderdomliga bokstäver. Tusen år hade väl gått, sedan någon hade försökt att locka fram en ton ur den.

Men när den lilla gossen fick se den ofantliga luren, stannade han förvånad.

— Vad är det där? frågade han.

— Det är den stora luren, som kallas Världsfurstens röst, svarade modern. Med den kallade Moses samman Israels barn, när de var förspridda över öknen. Efter hans tid har ingen kunnat locka en enda ton ur den. Men den, som förmår detta, han ska komma att församla alla jordens folk under sitt välde.

Hon log åt detta, som hon trodde vara en gammal saga, men den lilla gossen stod kvar bredvid den stora luren, ända tills hon kallade på honom. Denna lur var det första av allt han hade sett i templet, som han tyckte om. Han skulle ha velat dröja kvar för att beskåda den länge och väl.

De hade inte gått långt, förrän de kommo ut på en stor, vid tempelgård. Här befann sig i själva berggrunden en klyfta, djup och vid, sådan den hade varit från urtiden. Denna rämna hade inte kung Salomo velat fylla, när han byggde templet. Ingen bro hade han lagt över den, intet stängsel hade han rest utmed det stupande bråddjupet. I dess ställe hade han spänt över klyftan en flera alnar lång klinga av stål, skarpslipad med eggen upp. Och efter en oändlighet av år och omskiftningar låg klingan ännu över bråddjupet. Nu var den dock nästan bortrostad, den var inte mer stadigt fästad vid sina ändpunkter, utan darrade och gungade, så snart som någon gick med tunga steg över tempelgården.

När modern förde gossen en omväg förbi klyftan, frågade han henne:

— Vad är det där för en bro?

— Den är ditlagd av kung Salomo, svarade modern, och vi kallar den Paradisets bro. Om du kan överskrida denna klyfta på denna dallrande bro, vars egg är tunnare än en solstråle, så kan du vara viss om att komma till paradiset.

Och hon log och skyndade vidare, men gossen stod kvar

och betraktade den smala, dallrande stålklingan, ända tills hon kallade på honom.

När han lydde henne, suckade han över att hon inte förr hade visat honom dessa två underbara ting, så att han hade fått tillräcklig tid att betrakta dem.

De gingo nu utan att bli uppehållna, ända tills de hunno den stora ingångsportiken med dess femdubbla pelarrader. Här stodo i en vrå ett par pelare av svart marmor, resta på samma fotställning så nära intill varandra, att knappast ett halmstrå kunde trängas emellan dem. De voro höga och majestätiska med rikt smyckade kapitäler, kring vilka löpte en rad av besynnerligt formade djurhuvuden. Men inte en tumsbredd av dessa sköna pelare var utan märken och rispor, de voro skadade och nötta så som intet annat i templet. Själva golvet omkring dem var blankslitet och en smula urgrävt av många fötters nötning.

Återigen hejdade gossen sin mor och frågade henne:

— Vad är detta för pelare?

— Det är pelare, som vår fader Abraham har fört med sig hit till Palestina från det fjärran Kaldeen och som han kallade för Rättfärdighetens port. Den, som kan tränga sig mellan dem, han är rättfärdig inför Gud och har aldrig begått en synd.

Gossen blev stående och såg med stora ögon på dessa pelare.

— Du tänker väl inte försöka att tränga dig emellan dera? sade modern och skrattade. Du ser hur golvet omkring dem är nött av de många, som har försökt att tränga sig igenom den smala springan, men du kan tro mig, att ingen har lyckats. Skynda dig nu! Jag hör dånet av kopparportarna. De trettio tempeltjänarna sätter sina skuldror emot dem för att bringa dem i rörelse.

Men hela natten låg den lilla gossen vaken i tältet, och han såg framför sig intet annat än Rättfärdighetens port och Paradisets bro och Världsfurstens röst. Om så underbara ting hade han aldrig förr hört talas. Och han kunde inte få dem ur sina tankar.

Och på morgonen nästa dag var det på samma sätt. Han

kunde inte tänka på något annat. Den morgonen skulle de resa hem. Föräldrarna hade mycket att ställa med, innan de fingo tältet nedtaget och lastat på en stor kamel och innan allt annat kom i ordning. De skulle inte fara ensamma, utan i sällskap med många släktingar och grannar, och då det var så mycket folk, som skulle resa, gick inpackningen naturligtvis mycket långsamt.

Den lilla gossen hjälpte inte till med arbetet, utan mitt i brådska och villervalla satt han stilla och tänkte på de tre underfulla tingen.

Plötsligen föll det honom in, att han torde hinna att gå till templet och se dem än en gång. Det var ännu mycket, som skulle packas in. Han skulle nog hinna att komma tillbaka från templet före avresan.

Han skyndade bort utan att för någon tala om vart han ämnade sig. Han tyckte inte, att det behövdes. Han skulle ju vara så snart tillbaka.

Det dröjde inte länge, förrän han nådde templet och kom in i portiken, där de två svarta syskonpelarna voro uppställda.

Så snart han fick se dem, började hans ögon lysa av glädje. Han satte sig på golvet bredvid dem och stirrade upp till dem. När han tänkte på att den, som kunde tränga sig emellan dessa två pelare, var rättfärdig inför Gud och aldrig hade begått en synd, tyckte han, att han aldrig hade sett något, som var så underbart.

Han tänkte på hur härligt det skulle vara att kunna tränga sig emellan de två pelarna, men de stodo så nära intill varandra, att det var omöjligt ens att försöka. På så sätt satt han orörlig framför pelarna i väl en timme, men det visste han inte om. Han trodde, att han endast hade betraktat dem under några ögonblick.

Men det hände sig, att i den präktiga portiken, där den lilla gossen satt, voro domarna av det höga rådet församlade för att hjälpa folk till rätta med deras tvister. Hela portiken var full av människor, som klagade över råstenar, som hade blivit flyttade, över får, som hade blivit bortförda

ur hjorden och försedda med falska märken, över gälde-närer, som inte ville betala sina skulder.

Ibland alla andra kom en rik man, som var klädd i släpande purpurkläder, och förde inför rätta en fattig änka, som skulle vara skyldig honom några siklar silver. Den fattiga änkan jämrade sig och sade, att den rike handlade orätt mot henne. Hon hade redan en gång betalat honom sin skuld, nu ville han tvinga henne att göra det än en gång, men detta förmådde hon inte. Hon var så fattig, att om domarna dömde henne att betala, skulle hon nödgas att lämna den rike sina döttrar till slavinnor.

Den, som satt högst i domarsätet, vände sig till den rike mannen och sade till honom:

— Vågar du gå ed på att denna fattiga kvinna inte redan har betalat dig sina pengar?

Då svarade den rike:

— Herre, jag är en rik man. Skulle jag göra mig besvär att utkräva mina pengar av denna fattiga änka, om jag inte ägde rätt därtill? Jag svär dig, att så visst som ingen någonsin ska vandra genom Rättfärdighetens port, så visst är denna kvinna skyldig mig den summa, som jag begär.

När domarna hörde denna ed, trodde de hans tal och dömde, att den fattiga änkan skulle lämna honom sina döttrar till slavinnor.

Men den lilla gossen satt tätt bredvid och hörde allt detta. Han tänkte för sig själv: "Vad det dock vore väl, om någon kunde tränga igenom Rättfärdighetens port! Den där rike talade bestämt inte sanning. Det är förfärligt synd om den gamla kvinnan, som ska nödgas lämna bort sina döttrar till slavinnor."

Han sprang upp på fotställningen, varifrån de två pelarna stego mot höjden, och han såg in genom springan.

"Ack, att det dock inte vore alldeles omöjligt!" tänkte han.

Han var så bedrövad för den fattiga kvinnans skull. Nu tänkte han alls inte på att den, som trängde igenom denna port, var rättfärdig och utan synd. Han ville endast komma fram där för den fattiga kvinnans skull.

Han satte sin axel i fördjupningen mellan pelarna liksom för att bana sig väg.

I det ögonblicket sågo alla människor, som stodo under portiken, bort till Rättfärdighetens port. Ty det dånade i valven, och det sjöng i de gamla pelarna, och de flyttade sig åt sidan, en åt höger, en åt vänster, och lämnade så stort utrymme, att gossens smärta kropp kunde komma fram mellan dem.

Då uppstod den största förvåning och uppståndelse. I första ögonblicket visste ingen vad han skulle säga. Folket stod endast och stirrade på den lilla gossen, som hade åstadkommit ett så stort under. Den förste, som sansade sig, var den äldste bland domarna. Han ropade, att man skulle ta fatt på den rika köpmannen och föra honom inför domstolen. Och han dömde honom att lämna all sin egendom till den fattiga änkan, därför att han hade svurit falskt i Guds tempel.

När detta var avgjort, frågade domaren efter gossen, som hade trängt fram genom Rättfärdighetens port, men när människorna sågo sig om efter honom, var han försvunnen. Ty i samma ögonblick, som pelarna gledo åtskils, hade han vaknat som ur en drÖm, och han hade kommit ihåg sina föräldrar och hemresan. "Nu måste jag skynda härifrån, så att inte mina föräldrar får vänta på mig", tänkte han.

Men han visste alls inte om, att han hade suttit en hel timme framför Rättfärdighetens port, utan trodde, att han endast hade dröjt där ett par minuter, därför tyckte han, att han kunde ha tid att även kasta en blick på Paradisets bro, innan han lämnade templet.

Och han gled på lätta fötter bort genom folkhopen och kom till Paradisets bro, som var belägen i en helt annan del av det stora templet.

Men när han såg den vassa stålklingan, som var spänd över klyftan, och tänkte på att den människa, som kunde vandra över den där bron, var säker om att komma till paradiset, tyckte han, att detta var det märkvärdigaste han någonsin hade skådat, och han satte sig ner på randen av klyftan för att betrakta stålklingan.

Han satt och tänkte på hur ljuvligt det skulle vara att komma till paradiset och hur gärna han ville gå över den där bron. Men på samma gång såg han, att det var alldeles omöjligt ens att försöka.

På detta sätt satt han och grubblade i tvenne timmar, men han visste inte om, att tiden hade gått. Han satt endast och tänkte på paradiset.

Men det förhöll sig så, att på gården, där den djupa klyftan befann sig, var rest ett stort offeraltare, och runtomkring detta gingo vitklädda präster, som skötte om elden på altaret och togo emot offergåvor. På gården stodo också många offrande och en stor hop, som endast åskådade gudstjänsten.

Kom då också en gammal, fattig man, som bar på ett lamm, som var mycket litet och magert och som till på köpet hade blivit bitet av en hund, så att det hade ett stort sår.

Mannen gick till prästerna med detta lamm och bad, att han skulle få offra det, men de nekade honom detta. De sade honom, att en så usel gåva kunde han inte få erbjuda åt Herren. Den gamle bad, att de för barmhärtighets skull måtte ta emot lammet, ty hans son låg för döden, och han ägde intet annat, som han kunde offra till Gud för hans tillfrisknande.

— Ni måste låta mig offra det, sade han, eljest kommer inte min bön inför Guds ansikte, och min son dör.

— Du ska inte tro annat, än att jag hyser medlidande med dig, sade prästen, men det är förbjudet i lagen att offra ett skadat djur. Det är lika omöjligt att bifalla din bön, som det är att överskrida Paradisets bro.

Den lilla gossen satt inte längre bort, än att han hörde allt detta. Han tänkte genast på hur synd det var, att ingen kunde överskrida bron. Kanske att den fattige finge behålla sin son, om lammet bleve offrat.

Den gamla mannen gick bedrövad bort från tempelgården, men gossen reste sig, gick fram till den dallrande bron och satte sin fot på den.

Han tänkte inte alls på att han ville gå över den för att

vara säker om paradiset. Hans tankar voro hos den fattige, som han önskade hjälpa.

Men han drog tillbaka foten, för han tänkte: "Det är omöjligt. Den är alltför gammal och rostig, den skulle inte en gång bära mig."

Men än en gång gingo hans tankar till den fattige, vilkens son låg för döden. Han satte åter ner foten på svärdsklingan.

Då märkte han, att den upphörde att dallra, och under hans fot kändes den bred och fast.

Och när han tog nästa steg ut på den, kände han, att luften omkring honom understödde honom, så att han inte kunde falla. Den bar honom, såsom hade han varit en fågel och haft vingar.

Men ur den spända klingan dallrade fram en ljuv ton, när gossen gick över den, och en av dem, som stodo på gården, vände sig om, då han hörde tonen. Han uppgav ett rop, och nu vände sig även alla de andra, och de sågo den lilla gossen, som kom skridande framåt stålklingan.

Det blev stor bestörtning och förvåning bland alla, som stodo där. De första, som sansade sig, voro prästerna. De sände genast bud efter den fattige, och när han kom tillbaka, sade de till honom:

— Gud har gjort ett under för att visa oss, att han vill mottaga din gåva. Ge hit ditt lamm, så ska vi offra det!

När detta var gjort, sporde de efter den lilla gossen, som hade vandrat över klyftan. Men då de sågo sig om efter honom, kunde de inte finna honom.

Ty just då gossen hade skridit fram över klyftan, hade han kommit att tänka på hemresan och på föräldrarna. Han visste inte om, att både morgonen och förmiddagen nu voro lidna, utan han tänkte: "Jag måste skynda mig tillbaka, så att de inte behöver vänta. Jag vill bara först ila bort och kasta en blick på Världsfurstens röst."

Och han smög sig bort mellan folket och skyndade på lätta fötter till den skumma pelargången, där kopparluren stod lutad mot väggen.

När han såg den och tänkte på att den, som kunde locka fram en ton ur den, skulle komma att församla alla jordens

folk under sitt välde, tyckte, han, att han aldrig hade sett något så märkvärdigt, och han satte sig ner bredvid den och betraktade den.

Han tänkte på hur stort det skulle vara att vinna alla jordens människor och hur gärna han önskade, att han kunde blåsa i den gamla luren. Men han förstod, att detta var omöjligt, så att han vågade inte en gång försöka.

På detta sätt satt han i flera timmar, men han visste inte om hur tiden gick. Han tänkte endast på hur det skulle kännas att samla alla jordens människor under sitt välde.

Men det förhöll sig så, att i denna svala pelargång satt en helig man och undervisade sina lärjungar. Och han vände sig nu till en av de ynglingar, som sutto vid hans fötter, och sade till honom, att han var en bedragare. Anden hade förrått för honom, sade den helige, att denna yngling var en främmande och ingen israelit. Och nu frågade honom den helige varför han hade smugit sig in bland hans lärjungar under ett falskt namn.

Då reste sig den främmande ynglingen och sade, att han hade gått genom öknar och överfarit stora hav för att få höra den rätta visheten och den ende gudens lära förkunnas.

— Min själ försmäktade av längtan, sade han till den helige. Men jag visste, att du inte skulle vilja undervisa mig, om jag inte sa, att jag var en israelit. Därför ljög jag för dig, att min längtan skulle bli hugsvalad. Och jag ber dig, att du låter mig stanna hos dig.

Men den helige stod upp och höjde armarna mot himlen.

— Du ska lika litet få stanna hos mig, som någon ska uppstå och blåsa på den stora kopparluren, som vi kallar Världsfurstens röst. Det är dig inte en gång tillåtet att beträda detta ställe i templet, därför att du är en hedning. Skynda dig härifrån, eljest ska mina andra lärjungar kasta sig över dig och slita dig i stycken, därför att din närvaro vanhelgar templet.

Men ynglingen stod stilla och sade:

— Jag vill inte gå annorstädes, där min själ inte finner någon näring. Jag vill hellre dö här vid dina fötter.

Knappast var detta sagt, förrän den heliges lärjungar

reste sig för att driva bort honom. Och när han satte sig till motvärn, kastade de omkull honom och ville döda honom.

Men gossen satt helt nära, så att han hörde och såg allt detta, och han tänkte: "Detta är för stor hårdhet. Ack, om jag blott kunde blåsa i kopparluren, så skulle han vara hulpen!"

Han stod upp och lade sin hand på luren. I detta ögonblick önskade han inte mer, att han skulle kunna lyfta den till sina läppar, därför att den, som mäktade detta, skulle bli en stor härskare, utan därför att han hoppades kunna hjälpa en, vars liv var i fara.

Och han grep om kopparluren med sina små händer för att försöka lyfta den.

Då kände han, att den ofantliga luren lyfte sig själv upp till hans läppar. Och när han endast andades, trängde en starkt ljudande ton ut ur luren och ljöd genom hela det stora tempelområdet.

Då vände alla sina ögon, och de sågo, att det var en liten gosse, som stod med luren för sina läppar och lockade ur den toner, som kommo valv och pelare att darra.

Genast sänkte sig då alla de händer, som hade varit lyfta för att slå den främmande ynglingen, och den heliga läraren sade till honom:

— Kom och sätt dig här vid mina fötter, som du har suttit förut! Gud har gjort ett under för att visa mig, att det är hans önskan, att du ska bli invigd i hans dyrkan.

När det led mot slutet av dagen, kommo en man och en kvinna skyndande mot Jerusalem. De sågo förskrämda och oroliga ut, och de ropade till var och en, som de mötte:

— Vi har förlorat vår son. Vi trodde, att han hade följt med våra släktingar och grannar, men ingen av dem har

sett honom. Har någon av er under vägen farit förbi ett ensamt barn ?

De, som kommo från Jerusalem, svarade dem:

— Ingalunda har vi sett er son, men i templet har vi sett

det skönaste barn. Det var som en av himmelens änglar, och det har vandrat genom Rättfärdighetens port.

De ville gärna ha förtäljt mycket noggrant om allt detta, men föräldrarna hade inte tid att lyssna.

När de hade gått ett stycke, mötte de andra människor och frågade dem.

Men de, som kommo från Jerusalem, ville endast berätta om ett det skönaste barn, som såg ut, som om det vore nerkommet från himmelen, och som hade övervandrat Paradisets bro.

De hade gärna stått och talat om detta ända till sena kvällen, men mannen och kvinnan hade inte tid att lyssna till dem, utan skyndade in i staden.

De gingo gata upp och gata ner utan att finna barnet. Äntligen kommo de till templet.

När de gingo därförbi, sade kvinnan:

— Då vi nu är här, så låt oss dock gå in och se vad det är för ett barn, éom de säger vara nerkommet från himmelen! De gingo in och sporde var de skulle få se barnet.

— Gå rätt fram dit, där de heliga lärarna sitter med sina lärjungar! Där finns barnet. De gamla männen har satt honom emellan sig, de spörjer honom, och han spörjer dem, och de förundrar sig alla över honom. Men allt folket står nedanför på tempelgården endast för att få se en skymt av den, som har lyft Världsfurstens röst till sina läppar.

Mannen och kvinnan banade sig väg genom folkhopen, och de sågo, att barnet, som satt bland de visa lärarna, var deras éon.

Men så snart som kvinnan kände igen barnet, började hon gråta.

Och gossen, som satt bland de visa männen, hörde, att någon grät, och han kände igen, att det var hans mor. Då stod han upp och kom till sin mor, och fadern och modern togo honom mellan sig och vandrade bort ur templet med honom.

Men hela tiden fortfor modern att gråta, och barnet frågade henne:

-— Varför gråter du? Jag kom ju till dig, så snart som jag hörde din röst.

— Skulle jag inte gråta? sade modern. Jag trodde, att du var förlorad för mig.

De gingo ut ur staden, och mörkret föll på, och alltjämt grät modern.

— Varför gråter du? sade barnet. Jag visste inte om, att dagen var liden. Jag trodde, att det ännu var morgon, och jag kom till dig, så snart som jag hörde din röst.

— Skulle jag inte gråta? sade modern. Jag har sökt dig hela dagen. Jag trodde, att du var förlorad för mig.

De vandrade hela natten, och modern grät alltjämt.

Då dagen började gry, sade birnet:

— Varför gråter du? Jag har inte sökt efter min egen ära, men Gud har låtit mig göra undren, därför att han ville hjälpa dessa tre arma människor. Och så snart som jag hörde din röst, kom jag tillbaka till dig.

— Min son, svarade modern, jag gråter, därför att du likafullt är förlorad för mig. Du ska aldrig mer komma att tillhöra mig. Hädanefter ska ditt livs strävan vara rättfärdighet, och din längtan ska vara paradiset, och din kärlek

ska omfatta alla de arma människor, som befolkar jorden.

DEN HELIGA VERONIKAS SVETTEDUK.

I.

Under ett av de senare åren av kejsar Trberii regering hände det, att en fattig vingårdsarbetare och hans hustru kommo och slogo sig ner i en enslig hydda högt uppe i de Sabinska bergen. De voro främlingar och levde i den största ensamhet utan att någonsin mottaga besök av en människa. Men en morgon, då arbetaren kastade upp sin dörr, fann han till sin förvåning, att en gammal kvinna satt hopkrupen på tröskeln. Hon var svept i en simpel, grå mantel, och hon såg ut att vara mycket fattig. Det oaktat föreföll hon honom så vördnadsbjudande, när hon steg upp och trädde honom till mötes, att han kom att tänka på vad sägnerna hade att berätta om gudinnor, som under en gammal kvinnas skepnad hade besökt människorna.

— Min vän, sade den gamla till vingårdsarbetaren, du ska inte undra över att jag i natt har sovit på din tröskel. Mina föräldrar har bott i denna hydda, och det var här jag föddes för snart nittio år sedan. Jag hade väntat att finna den tom och övergiven. Jag visste inte om, att människor ånyo hade tagit den i besittning.

— Jag undrar inte på att du trodde, att en hydda, som ligger så högt oppe bland dessa ödsliga berg, skulle stå tom och övergiven, sade vingårdsarbetaren. Men jag och min hustru är från ett fjärran land, och vi, fattiga främlingar, har inte kunnat finna en bättre bostad. Och för dig, som måste vara hungrig och trött efter den långa vandring, som du har företagit i din höga ålderdom, torde det vara mer välkommet, att hyddan är bebodd av människor än av Sabinerbergens vargar. Du finner dock nu där inne en bädd

att vila på och en skål getmjölk och en kaka bröd, om du vill hålla till godo.

Den gamla log en smula, men detta leende var så flyktigt, att det inte förmådde skingra det uttryck av tung sorg, som vilade över hennes ansikte.

— Jag har levat här oppe i bergen hela min ungdom, sade hon. Jag har ännu inte glömt konsten att driva en varg ur hans håla.

Och hon såg verkligen så stark och kraftig ut, att arbetaren inte betvivlade, att hon, trots sin höga ålder, ännu ägde styrka nog att kämpa med skogens vilddjur.

Han upprepade emellertid sin inbjudan, och den gamla trädde in i stugan. Hon slog sig ner vid det fattiga folkets bord och tog del i måltiden utan tvekan, men ehuru hon tycktes vara mycket nöjd med att äta grovt bröd, uppblött i mjölk, tänkte både mannen och hustrun: "Var kan denna gamla vandrerska komma från? Hon har visst oftare ätit fasaner på silverfat, än hon har druckit getmjölk ur lerskålar."

Ibland lyfte hon ögonen från maten och såg sig omkring liksom för att söka känna igen sig inne i hyddan. Den torftiga bostaden med dess nakna lerväggar och dess jordgolv var säkerligen inte mycket förändrad. Hon visade till och med för sitt värdfolk, att på väggen ännu syntes några spår av hundar och hjortar, som hennes far hade tecknat där för att glädja sina små barn. Och högt uppe på en hylla trodde hon sig se skärvor av ett lerkärl, som hon själv hade brukat hälla upp mjölk i.

Men mannen och hustrun tänkte för sig själva: "Det ,tör visserligen vara sant, att hon är född i den här kojan, men hon har dock haft mycket annat att bestyra i livet än att mjölka getter och laga till ost och smör."

De märkte också, att hon ofta var långt frånvarande med sina tankar och att hon suckade tungt och bekymmerfullt, varje gång hon återkom till sig själv.

Äntligen reste hon sig från måltiden. Hon tackade vänligt för den gästfrihet hon hade åtnjutit och gick mot dörren.

Men då tycktes det vingårdsarbetaren, att hon var så ömkansvärt ensam och fattig, att han utropade:

— Om jag inte misstar mig, var det inte din avsikt att så snart lämna denna hydda, när du i natt klättrade hit opp. Om du verkligen är så fattig, som du synes, torde det ha varit din mening att stanna här under alla de år, som du ännu har kvar att leva. Men nu vill du gå, därför att jag och min hustru redan har tagit hyddan i besittning.

Den gamla förnekade inte, att han hade gissat rätt.

— Men denna hydda, som i många år har stått övergiven, tillhör lika mycket dig som mig, sade hon. Jag har ingen rätt att driva dig härifrån.

— Det är ändå dina föräldrars hydda, sade vingårdsarbetaren, och du har säkerligen bättre rätt till den än jag. Vi är dessutom unga, och du är gammal. Därför ska du stanna, och vi ska gå.

När den gamla hörde dessa ord, blev hon helt förvånad. Hon vände sig om på tröskeln och stirrade på mannen, såsom hade hon inte förstått vad han menade med sina ord.

Men nu blandade sig den unga hustrun i samtalet.

— Om jag finge råda, sade hon till mannen, skulle jag be dig fråga denna gamla kvinna, om hon inte vill anse oss som sina barn och låta oss stanna hos henne och vårda henne. Vad nytta skulle vi göra henne, om vi skänker henne denna usla hydda och sedan lämnar henne? Det bleve förfärligt för henne att bo ensam här i ödemarken. Och vad skulle hon leva av? Det vore detsamma som att låta henne svälta ihjäl.

Men den gamla gick fram till mannen och hustrun och betraktade dem noga.

— Varför talar ni så? frågade hon. Varför bevisar ni mig barmhärtighet? Ni är ju främlingar.

Då svarade henne den unga hustrun:

— Det är därför, att vi själva en gång har mött den stora barmhärtigheten.

IL

Den gamla kvinnan kom på detta sätt att bli boende i vingårdsarbetarens hydda, och hon fattade stor vänskap för

det unga folket. Men det oaktat sade hon dem aldrig varifrån hon hade kommit eller vem hon var, och de förstodo, att hon inte skulle ha tagit väl upp, om de hade frågat henne.

Men en kväll, när arbetet var slut och de alla tre sutto på den stora, flata hällen, som låg framför ingången, och intogo sin aftonmåltid, fingo de se en gammal man komma gående uppåt stigen.

Det var en lång och starkt byggd man med så breda skuldror som en brottare. Hans ansikte bar ett dystert och strävt uttryck. Pannan sköt fram över de djupt liggande ögonen, och munnens linjer uttryckte bitterhet och förakt. Han gick med rak hållning och raska rörelser.

Mannen bar en enkel dräkt, och vingårdsarbetaren tänkte, genast han såg honom: "Den där är en gammal legionär, en, som har fått avsked ur tjänsten och nu är stadd på vandring till sin hembygd."

När den främmande kom mittframför de ätande, blev han stående liksom i tvekan. Arbetaren, som visste, att vägen tog slut ett litet stycke ovanför stugan, lade då ner skeden och ropade till honom:

— Har du råkat vilse, främling, eftersom du kommer hit till denna koja? Ingen brukar göra sig möda att klättra hit opp utan att ha ett ärende till någon av oss, som bor här.

Då han frågade på detta sätt, kom den främmande närmare.

— Ja, det förhåller sig, som du säger, sade han. Jag har tagit miste om vägen, och nu vet jag inte vartåt jag ska ställa mina steg. Om du vill låta mig vila ut här en stund och sedan säger mig vilken stig jag ska följa för att

komma fram till en lantgård, vore jag dig tacksam.

Med dessa ord tog han plats på en av de stenar, som lågo framför hyddan. Den unga kvinnan frågade honom om han inte ville ta del i deras måltid, men detta avböjde han med ett leende. Däremot visade det sig, att han var mycket hågad att samspråka med dem, medan de åto. Han frågade de unga människorna om deras levnadssätt och deras arbete, och de svarade honom glatt och oförbehållsamt.

Men plötsligen vände sig arbetaren mot den främmande och började fråga ut honom:

— Du ser hur ödsligt och ensamt vi lever, sade han. Det är väl ett år, sedan jag talade med andra än herdar och vingårdsarbetare. Kan inte du, som väl kommer från något fältläger, berätta oss en smula om Rom och om kejsaren?

Knappt hade mannen sagt detta, förrän den unga hustrun märkte, att den gamla kvinnan sände honom en varnande blick och att hon med handen gjorde det tecken, som betyder, att man ska ta sig i akt för vad man säger.

Främlingen svarade emellertid helt vänligt:

—^ Jag förstår, att du tar mig för en legionär, och du har verkligen inte orätt, fastän jag för länge sedan har lämnat tjänsten. Under Tiberii regering har det inte funnits mycket arbete för oss krigsmän. Och han var dock en gång en stor fältherre. Det var hans lyckas tid. Nu tänker han inte på något annat än att akta sig för sammansvärjningar. I Rom talar alla människor om att han i förra veckan lät gripa och avrätta senatorn Titius endast på den lösaste misstanke.

— Den stackars kejsaren, han vet inte mera vad han gör! utbrast den unga kvinnan. Hon slog ut med händerna och ruskade på huvudet i beklagande och förvåning.

— Du har verkligen rätt, sade främlingen, medan ett drag av den djupaste dysterhet överfor hans ansikte. Tiberius vet, att alla människor hatar honom, och detta håller på att driva honom till vansinne.

— Vad säger du? svarade kvinnan. Varför skulle vi hata honom? Vi beklagar ju endast, att han inte mer är en så stor kejsare som vid början av sin regering.

— Du misstar dig, sade den främmande. Alla människor föraktar och hatar Tiberius. Varför skulle de göra annat? Han är ju endast en grym och skoningslös tyrann. Och i Rom tror man, att han hädanefter kommer att bli ännu mer oefterrättlig, än han har varit.

— Har då något inträffat, som kommer att göra honom till ett värre odjur, än han redan är? frågade mannen.

När han sade detta, märkte hustrun, att den gamla gav

honom ett nytt varningstecken, men så förstulet, att han inte kunde se det.

Främlingen svarade honom vänligt, men ett egendomligt leende gled på samma gång över hans läppar.

— Du har kanhända hört berättas, att Tiberius ända hittills i sin omgivning har ägt en vän, som han har kunnat lita på och som alltid har sagt honom sanningen. Alla andra, som lever vid hans hov, är lycksökare och hycklare, som prisar kejsarens onda och baksluga handlingar lika mycket som hans goda och förträffliga. Det fanns dock, som sagt, en enda, som aldrig fruktade att låta honom veta vad hans handlingssätt var värt. Denna människa, som var modigare än senatorer och fältherrar, var kejsarens gamla amma, Faustina.

— Det är sant, jag har hört talas om henne, sade arbetaren. Man har sagt mig, att kejsaren alltid har bevisat henne stor vänskap.

— Ja, Tiberius förstod att sätta värde på hennes tillgivenhet och trohet. Han har behandlat denna fattiga bondkvinna, som en gång kom ner ur en eländig hydda på Sabinerbergen, som sin andra mor. Så länge han själv

vistades i Rom, lät han henne bo i ett hus på Palatinen för att alltid ha henne i sin närhet. Ingen av Roms förnäma matronor har haft det bättre än hon. Hon blev buren i bärstol på gatan, och hennes dräkt har varit en kejsarinnas. När kejsaren flyttade till Capreae, måste hon ledsaga honom dit, och han lät där åt henne inköpa ett lanthus, fullt av slavar och dyrbart husgeråd.

— Hon har verkligen haft det gott, sade mannen.

Det var nu han, som ensam uppehöll samtalet med den främmande. Hustrun satt tyst och iakttog med förvåning den förändring, som hade försiggått med den gamla kvinnan. Alltsedan den främmande hade kommit, sade hon inte mer ett ord. Hon hade förlorat sitt blida och vänliga utseende. Hon hade skjutit ifrån sig maten och satt stel och rak, tryckt upp mot dörrposten, och stirrade rätt framför sig med ett strängt och förstenat ansikte.

— Det har varit kejsarens mening, att hon skulle njuta

ett lyckligt liv, sade främlingen. Men trots alla hans välgärningar har nu också hon svikit honom.

Den gamla kvinnan ryckte till vid dessa ord, men den unga lade sin hand lugnande på hennes arm. Därpå började hon tala med sin varma, milda röst.

— Jag kan dock inte tro, att den gamla Faustina har varit så lycklig vid hovet, som du säger, sade hon, i det hon vände sig till främlingen. Jag är viss om att hon har älskat Tiberius, som om han hade varit hennes egen son. Jag kan förstå hur stolt hon har varit över hans ädla ungdom, och jag kan även förstå vilken sorg det har varit för henne, att han på sin ålderdom har hängivit sig åt misstänksamhet och grymhet. Hon har säkert varje dag förmanat och varnat honom. Det har varit förfärligt för henne att alltid be förgäves. Till sist har hon inte kunnat uthärda att se honom sjunka djupare och djupare.

Främlingen böjde sig överraskad en smula framåt, när han hörde dessa ord. Men den unga såg inte upp till honom. Hon höll ögonen sänkta, och hon talade mycket stilla och ödmjukt.

— Du har kanske rätt i vad du säger om den gamla kvinnan, svarade han. Faustina har verkligen inte varit lycklig vid hovet. Men det förefaller ändå egendomligt, ati: hon har lämnat kejsaren i sin höga ålderdom, då hon har härdat ut hos honom under ett helt liv.

— Vad är det du säger? sade mannen. Har den gamla Faustina lämnat kejsaren?

— Hon har smugit sig från Capreae utan någons vetskap, sade den främmande. Hon har gått lika fattig, som hon har kommit. Hon har inte tagit med sig en enda av sina skatter.

— Och vet kejsaren verkligen inte vart hon har begivit sig? frågade den unga hustrun med sin milda röst.

— Nej, ingen vet med visshet den väg, som den gamla har tagit. Men dock håller man det för troligt, att hon har tagit sin tillflykt till sin hembygds berg.

— Och kejsaren vet inte heller varför hon har begivit sig bort? frågade den unga kvinnan.

— Nej, kejsaren vet ingenting om detta. Han kan dock

inte tro, att hon har lämnat honom, därför att han en gång sa till henne, att hon tjänade honom för att få lön och gåvor, hon som alla andra. Hon vet dock, att han aldrig har tvivlat på hennes oegennytta. Han har alltjämt hoppats, att hon frivilligt skulle vända åter till honom, för ingen vet bättre än hon, att han nu är alldeles utan vänner.

— Jag känner henne inte, sade den unga kvinnan, men jag tror dock, att jag kan säga dig varför hon har lämnat kejsaren. Denna gamla kvinna har blivit uppfostrad till enkelhet och fromma seder här bland dessa berg, och hon har alltid trånat hit tillbaka. Säkerligen skulle hon dock aldrig ha övergivit kejsaren, om han inte hade förolämpat henne. Men jag förstår, att efter detta har hon nu, då hennes livs dagar snart måste ha ett slut, tyckt sig ha rätt att

tänka på sig själv. Om jag vore en fattig kvinna från bergen, skulle jag sannerligen ha handlat som hon. Jag skulle ha tänkt, att jag hade gjort nog, när jag hade tjänat min herre genom ett helt liv. Jag skulle till sist ha gått bort från vällevnad och kejsargunst fö? att låta min själ smaka heder och rättrådighet, innan den skiljes från mig till den långa färden.

Främlingen blickade tungt och svårmodigt på den unga.

— Du tänker inte på att kejsarens framfärd nu kommer att bli förskräckligare än någonsin. Numera finns ingen, som kan lugna honom, då misstänksamheten och människoföraktet griper honom. Tänk dig detta, fortfor han och borrade sina dystra blickar djupt in i den unga kvinnans: i hela världen finns det numera ingen, som han inte hatar, ingen, som han inte föraktar, ingen.

När han yttrade dessa ord av bitter förtvivlan, gjorde den gamla en hastig rörelse och vände sig emot honom, men den unga såg honom fast in i ögonen och svarade:

— Tiberxus vet, att Faustina kommer tillbaka till honom, närhelst han önskar det. Men först måste hon veta, att hennes gamla ögon inte mera vid hans hov behöver skåda last och skändlighet.

De hade alla rest sig vid dessa ord, men vingårdsarbetaren och hans hustru ställde sig framför den gamla liksom för att skydda henne.

Främlingen yttrade inte mer en stavelse, men han betraktade den gamla med frågande blickar. Är detta också ditt sista ord? tycktes han vilja säga. Den gamlas läppar darrade, och orden ville inte komma över dem.

— Om kejsaren har älskat sin gamla tjänarinna, då må han också unna henne sina sista dagars ro, sade den unga kvinnan.

Den främmande tvekade ännu, men plötsligen ljusnade hans mörka ansikte.

— Mina vänner, sade han, vad man än må säga om Tiberius, så finns det dock ett, som han har lärt bättre än andra, och det är att försaka. Jag har blott ännu ett att säga er: Om denna gamla kvinna, som vi har talat om, skulle uppsöka denna hydda, så mottag henne väl! Kejsarens gunst vilar över envar, som bistår henne.

Han svepte om sig sin mantel och avlägsnade sig samma väg, som han hade kommit.

III.

Efter detta talade vingårdsarbetaren och hans hustru aldrig mera med den gamla kvinnan om kejsaren. Sinsemellan undrade de över att hon i sin höga ålderdom hade haft kraft att försaka all den rikedom och makt, varvid hon hade blivit van. "Månne hon inte snart ska vända åter till Tiberius?" frågade de sig. "Hon älskar honom förvisso ännu. Det är, i hopp att detta ska väcka honom till besinning och förmå honom att vända om från sitt dåliga handlingssätt, som hon har lämnat honom."

— En så gammal man som kejsaren kommer aldrig att börja ett nytt liv, sade arbetaren. Hur vill du ta ifrån honom hans stora förakt för människorna? Vem skulle kunna träda inför honom och lära honom att älska dem? Förrän detta har skett, kan han inte botas för misstänksamhet och grymhet.

— Du vet, att det finns en, som verkligen skulle kunna

det, sade hustrun. Jag tänker ofta på hur det skulle avlöpa, om dessa båda möttes. Men Guds vägar är inte våra vägar.

Den gamla kvinnan tycktes alls inte sakna sitt forna liv. Om någon tid födde den unga hustrun ett barn, och då den gamla nu fick vårda detta, föreföll hon så nöjd, att man skulle ha kunnat tro, att hon hade glömt alla sina sorger.

En gång varje halvår brukade hon svepa om sig den långa, gråa manteln och vandra ner till Rom. Men där uppsökte hon ingen människa, utan gick raka vägen fram till Forum. Här stannade hon utanför ett litet tempel, som var rest vid ena sidan av det praktfullt smyckade torget.

Detta tempel bestod egentligen endast av ett utomordentligt stort altare, som stod under öppen himmel på en marmorbelagd gård. På altarets höjd tronade Fortuna, lyckans gudinna, och vid dess fot sågs en bildstod av Tiberius. Runtomkring gården reste sig byggnader för prästerna, förvaringsrum för bränsle och stallar för offerdjuren.

Den gamla Faustinas vandring utsträcktes aldrig längre än till detta tempel, dit de brukade komma, som ville bedja om lycka för Tiberius. Då hon hade kastat en blick ditin och sett, att både gudinnan och kejsarstoden voro bekransade med blommor, att offerelden lågade, att skaror av vördnadsfulla tillbedjare voro samlade framför altaret, och hört, att prästernas låga hymner ljödo däromkring, vände hon om och begav sig åter upp bland bergen.

På detta sätt fick hon veta, utan att hon behövde spörja någon människa, att Tiberius ännu befann sig bland de levande och att allt gick honom väl.

Tredje gången, som hon företog denna vandring, mötte henne en överraskning. När hon kom fram till det lilla templet, fann hon det öde och övergivet. Ingen eld flammade framför bilden, och där sågs inte en enda tillbedjare. Ett par torra girlander hängde ännu kvar på altarets ena sida, men detta var allt, som vittnade om dess forna härlighet. Prästerna voro borta, och kejsarstatyn, som stod där utan vaktare, var skadad och smutskastad.

Den gamla kvinnan vände sig till den förste bäste, som gick förbi.

— Vad har detta att betyda? sade hon. Är Tiberius död? Har vi en annan kejsare?

— Nej, svarade romaren, Tiberius är ännu kejsare, men vi har upphört att bedja för honom. Våra böner kan inte mer gagna honom.

— Min vän, sade den gamla, jag bor långt borta bland bergen, där man ingenting får veta av det, som händer ute i världen. Vill du inte säga mig vilken olycka som har drabbat kejsaren?

— Den förfärligaste av alla olyckor, sade mannen. Han har angripits av en sjukdom, som inte förut har varit känd i Italien, men som lär vara vanlig i österlandet. Sedan detta onda har kommit över kejsaren, har hans ansikte förvandlats, hans stämma har blivit som ett grymtande djurs, och hans tår och fingrar täres bort. Och mot denna sjukdom lär det inte finnas något botemedel. Man tror, att han ska vara död inom några veckor, men om han inte dör, så måste man avsätta honom, ty en så sjuk och eländig man kan inte längre förestå regeringen. Du förstår alltså, att hans öde är avgjort. Det tjänar till intet att anropa gudarna om lycka för honom. Och det lönar sig inte heller, tillade han med ett litet leende. Ingen har mera varken något att frukta eller att hoppas av honom. Varför skulle vi då göra oss besvär för hans skull?

Han hälsade och gick, men den gamla stod kvar liksom bedövad.

För första gången under sin levnad sjönk hon samman och såg ut som en, den där ålderdomen har kuvat. Hon stod med böjd rygg och darrande huvud och med händer, som famlade maktlösa ut i luften.

Hon längtade att komma bort från denna plats, men hon flyttade fötterna långsamt och rörde sig stapplande. Hon såg sig om för att finna något, som hon kunde använda till stav.

Om några ögonblick lyckades hon dock med en oerhörd viljeansträngning att tränga tillbaka mattigheten. Hon rätade åter upp sig och tvang sig att gå med fasta steg genom de folkfyllda gatorna.

IV.

En vecka senare vandrade den gamla Faustina uppför de branta sluttningarna på ön Capreae. Det var en varm dag, och den förfärliga känslan av ålderdom och mattighet kom åter över henne, medan hon arbetade sig uppåt de slingrande vägar och de i klippan uthuggna trappsteg, som ledde till Tiberii villa.

Denna känsla tilltog, när hon började märka hur förändrat allt hade blivit under den tid, som hon hade varit borta. I sanning, uppför och utför dessa trappor hade förr alltid skyndat stora skaror av människor. Här hade vimlat av senatorer, som hade låtit bära sig av jättestora libyer, av sändebud från provinserna, som hade kommit ledsagade av långa tåg av slavar, av platssökande, av förnäma män, som voro inbjudna att deltaga i kejsarens fester.

Men i dag voro dessa trappor och gångar alldeles öde. De grågröna Ödlorna voro de enda levande varelser, som den gamla kvinnan varsnade på sin väg.

Hon häpnade över att allt redan tycktes börja förfalla. Kejsarens sjukdom kunde på sin höjd ha fortgått ett par månader, och dock hade gräs redan hunnit att rota sig i springorna mellan marmorflisorna. Ädla växter, som voro planterade i sköna vaser, hade redan hunnit förtorka, och okynniga förstörare, som ingen hade brytt sig om att hejda, hade på ett par ställen brutit ner i^alustraden.

Men märkvärdigast av allt tycktes henne dock den fullkomliga frånvaron av människor. Om än främlingar voro förbjudna att visa sig på ön, så borde de väl ännu finnas här, dessa oändliga skaror av krigsknektar och slavar, av danserskor och musikanter, av kockar och taffeltäckare, av palatsvakter och trädgårdsarbetare, som hörde till kejsarens hushåll.

Först då Faustina nådde upp på den översta terrassen, fick hon syn på ett par gamla slavar, som sutto på trappstegen framför villan. När hon nalkades dem, reste de sig och bugade sig för henne.

— Var hälsad, Faustina! sade den ene. Det är en gud, som sänder dig för att mildra våra olyckor.

— Vad är detta, Milo? frågade Faustina. Varför är här så öde? Man har dock sagt mig, att Tiberius ännu bor kvar på Capreae.

— Kejsaren har drivit bort alla sina slavar, därför att han misstänker, att någon av oss har givit honom att dricka förgiftat vin och att detta har framkallat sjukdomen. Han skulle ha drivit bort även mig och Tito, om vi inte hade nekat att lyda honom. Och du vet dock, att vi har tjänat kejsaren och hans mor under hela vårt liv.

— Jag spörjer inte endast efter slavar, sade Faustina. Var är senatorer och fältherrar? Var är kejsarens förtrogna och alla lismande lycksökare?

— Tiberius vill inte mer visa sig för främlingar, sade slaven. Senatorn Lucius och Macro, anföraren för livvakten, kommer hit varje dag och tar emot hans befallningar. Eljest får ingen nalkas honom.

Faustina hade stigit uppför trappan för att gå in i villan. Slaven gick före henne, och under vandringen frågade hon honom:

— Vad säger läkarna om Tiberii sjukdom?

— Ingen av dem förstår sig på att sköta denna sjukdom. De vet inte ens om den dödar fort eller långsamt. Men det kan jag säga dig, Faustina, att Tiberius måste dö, om han, som nu, nekar att ta emot all föda, av fruktan att den kan vara förgiftad. Och jag vet, att en sjuk man inte kan stå ut med att vaka natt och dag, som kejsaren gör av rädsla för att bli mördad under sömnen. Om han vill lita på dig som i forna dagar, så ska det kanske lyckas dig att förmå honom att äta och sova. Därmed kan du förlänga hans liv under många dagar.

Slaven förde Faustina genom flera gångar och gårdar fram till en terrass, där Tiberius brukade uppehålla sig för att njuta av utsikten över de skÖna havsvikarna och det stolta Vesuviiis.

När Faustina trädde ut på terrassen, såg hon där en hemsk varelse med ett uppsvällt ansikte och djuriska drag. Hans

händer och fötter voro omlindade med vita bindlar, men ur bindlarna framstucko halvt borttärda fingrar och tår. Och denna människas kläder voro dammiga och tillsölade. Man kunde förstå, att han inte var i stånd att gå upprätt, utan hade måst krypa ut på terrassen. Han låg med slutna ögon längst borta vid balustraden och rörde sig inte, när slaven och Faustina kommo gående.

Men Faustina viskade till slaven, som gick före henne:

— Vad, Milo, hur kan en sådan människa finnas här på själva kejsarterrassen? Skynda dig att skaffa honom härifrån !

Men knappast hade hon sagt detta, förrän hon såg slaven buga sig till marken för den liggande, eländiga människan.

— Cesar Tiberius, sade han, jag har äntligen en glad nyhet att bringa dig.

I detsamma vände slaven sig mot Faustina, men härvid ryggade han förvånad tillbaka och kunde inte få fram ett ord vidare.

Han såg inte mer den stolta matronan, som hade sett så stark ut, att man hade kunnat vänta, att hennes ålder skulle komma att nå upp till en sibyllas. I detta ögonblick hade hon sjunkit tillhopa i maktlös ålderdom, och slaven såg framför sig en böjd gumma med skum blick och famlande händer.

Ty Faustina hade visserligen hört, att kejsaren skulle vara förskräckligt förändrad, men hon hade dock inte ett ögonblick upphört att tänka sig honom som den starke och kraftige man han var, när hon sist såg honom. Hon hade också hört någon säga, att denna sjukdom skulle verka långsamt och att den behövde åratal för att förvandla en människa. Men här hade den fortskridit med sådan våldsamhet, att den hade gjort kejsaren oigenkännlig endast på ett par månader.

Hon stapplade fram till kejsaren. Hon förmådde inte tala, utan stod tyst och grät bredvid honom.

— Är du nu kommen, Faustina? sade han då utan att öppna ögonen. Jag ligger och inbillar mig, att du står här

och gråter över mig. Jag törs inte se opp av fruktan att finna, att detta endast är en villa.

Då satte sig den gamla bredvid honom. Hon lyfte upp hans huvud och lade det i sitt knä.

Men Tiberius låg alltjämt stilla utan att se på henne. En känsla av ljuv ro omslöt honom, och han sjönk nästa ögonblick ner i lugn sömn.

V.

Några veckor efter detta kom en av kejsarens slavar vandrande till den ensliga hyddan i Sabinerbergen. Det led mot kvällen, och vingårdsarbetaren och hans hustru stodo i sin dörr och sågo solen sjunka i den fjärran västern. Slaven vek av från stigen och gick fram och hälsade dem. Därpå tog han upp en väldig pung, som han bar instucken i gördeln, och lade den i mannens hand.

— Detta sänder dig Faustina, den gamla kvinnan, som du bevisade barmhärtighet, sade slaven. Hon ber dig, att du för dessa pengar ska köpa dig en egen vingård och bygga dig en boning, som inte ligger lika högt opp till väders som örnarnas nästen.

— Den gamla Faustina lever då verkligen ännu? sade mannen. Vi har sökt efter henne i klyftor och moras. När hon inte kom tillbaka till oss, trodde jag, att hon hade funnit sin död bland dessa eländiga berg.

— Kommer du inte ihåg, inföll hustrun, att jag inte ville tro, att hon var död? Har jag inte sagt dig, att hon hade återvänt till kejsaren?

— Jo, medgav mannen, du sade verkligen detta, och jag är glad, att du har fått rätt, inte bara därför, att Faustina

på detta sätt har blivit rik nog att hjälpa oss ur vår fattigdom, utan också för den stackars kejsarens skull.

Slaven ville nu genast säga farväl för att kunna hinna ner till bebyggda trakter, innan nattmörkret inbröt, men detta tilläto inte de båda makarna.

— Du måste stanna hos oss ända till morgonen, sade de.

Vi kan inte låta dig gå, innan du har berättat oss allt, som har hänt Faustina. Varför har hon vänt tillbaka till kejsaren? Hur var deras möte? Är de nu lyckliga över att vara förenade?

Slaven gav vika för dessa böner. Han följde dem in i hyddan, och under aftonmåltiden berättade han om kejsarens sjukdom och Faustinas återkomst.

När slaven hade slutat sin berättelse, såg han både mannen och hustrun sitta orörliga, slagna av häpnad. Deras blickar voro vända mot marken, liksom för att inte förråda den rörelse, som hade gripit dem.

Äntligen såg mannen upp och sade till sin hustru:

— Tror du inte, att detta är en Guds skickelse?

— Jo, sade hustrun, säkerligen var det för detta, som Herren sände oss över havet hit till denna hydda. Visserligen var detta hans avsikt, när han förde den gamla kvinnan hit till vår dörr.

Så snart hustrun hade sagt dessa ord, vände sig vingårdsarbetaren åter till slaven.

— Vän! sade han till honom. Du ska bära ett budskap från mig till Faustina. Säg detta till henne ord för ord: Så hälsar dig din vän, vingårdsarbetaren från Sabinerbergen. Du har sett den unga kvinnan, som är min hustru. Syntes hon dig inte ljuv av skönhet och blomstrande av hälsa? Och dock har denna unga kvinna en gång lidit av samma sjukdom, som nu har angripit Tiberius.

Slaven gjorde en rörelse av förvåning, men vingårdsarbetaren fortfor med allt större eftertryck på orden.

— Om Faustina nekar att tro mina ord, så säg henne, att jag och min hustru är från Palestina i Asien, ett land, där denna sjukdom ofta förekommer! Och där är lagen sådan, att de spetälska drives bort ur städer och byar och måste bo på öde platser, söka sig bostäder i gravar och klippgrottor. Säg Faustina, att min hustru är född av sjuka föräldrar i en klippgrotta! Och så länge som hon ännu var ett barn, var hon frisk, men när hon växte upp till ung jungfru, blev hon angripen av sjukdomen.

När vingårdsarbetaren hade sagt detta, böjde slaven vänligt leende på huvudet och sade till honom:

— Hur vill du, att Faustina ska tro detta? Hon har ju sett din hustru i hennes hälsa och fägring. Och hon vet ju, att det inte finns något botemedel för denna sjukdom.

Men mannen genmälde:

— Det vore bäst för henne, om hon trodde mig. Men jag är inte heller utan vittnen. Hon må sända kunskapare över till Nasaret i Galileen. Där ska varje människa bestyrka min utsago.

— Är det kanhända genom ett underverk av någon gud, som din hustru har blivit botad? frågade slaven.

— Ja, svarade arbetaren, du säger det, som det är. En dag spred sig ett rykte till de sjuka, som vistades i ödemarken: "Se, det har uppstått en stor profet i staden Nasaret i Galileen. Han är full av Guds andas kraft, och han kan bota er sjukdom endast genom att lägga sin hand på er panna." Men de sjuka, som låg i sitt elände, ville inte tro, att detta rykte var sanning. "Oss kan ingen bota", sa de. "Alltsedan de stora profeternas dagar har ingen kunnat rädda någon av oss från hans olycka."

Men det var en ibland dem, som trodde, och det var en ung jungfru. Hon gick bort från de andra för att leta sig fram till staden Nasaret, där profeten hade sin bostad. Och en dag, då hon vandrade över vida slätter, mötte hon

en man, som var högväxt och hade ett blekt ansikte och håret liggande i jämna, svarta lockar. Hans mörka ögon lyste som stjärnor och drog henne fram emot honom. Men innan de möttes, ropade hon till honom: "Kom mig inte nära, för jag är en oren, men säg mig var jag kan finna profeten från Nasaret!" Men mannen fortsatte att gå emot henne, och när han stod tätt framför henne, sa han: "Varför söker du efter profeten från Nasaret?" — "Jag söker honom, därför att han ska lägga sin hand på min panna och bota mig från min sjukdom." Då gick mannen fram och la sin hand på hennes panna. — Men hon sa till honom: "Vad båtar det mig, att du lägger din hand på min panna? Inte är du någon profet?" — Då log han mot henne och sa: "Gå nu

fram till staden, som ligger där borta på bergssluttningen, och visa dig för prästerna!"

Den sjuka tänkte vid sig själv: Han gör narr av mig, därför att jag tror, att jag kan bli botad. Av honom får jag inte veta vad jag önskar. Och hon gick vidare. Strax därefter såg hon en man, som skulle ut på jakt, komma ridande över det vida fältet. När han kom så nära, att han kunde höra henne, ropade hon till honom: "Kom inte fram till mig, jag är en oren! Men säg mig var jag kan finna profeten från Nasaret!" — "Vad önskar du av profeten?" frågade henne mannen och red långsamt fram emot henne. — "Jag önskar endast, att han måtte lägga sin hand på min panna och göra mig helbrägda från min sjukdom." Men mannen red ännu närmare. — "För vilken sjukdom önskar du att bli botad?" sa han. "Inte behöver du någon läkare." — "Ser du inte, att jag är en oren?" sa hon. "Jag är född av sjuka föräldrar i en klippgrotta." Men mannen fortfor att rida emot henne, för hon var fager och skär som en nyss utslagen blomma. — "Du är den skönaste jungfru i Judaland", bröt han ut. — "Gör inte spe av mig, du också!" sa hon. "Jag vet, att mina drag är förtärda, och min röst är lik ett vilt djurs rytande." — Men han såg djupt in i hennes ögon och sa till henne: "Din röst är klingande som vårbäckens, då den rinner över kiselstenar, och ditt ansikte är lent som en duk av mjukt siden."

Med detsamma red han så nära intill henne, att hon kunde se sitt ansikte i de blanka beslagen, som prydde hans sadel. "Du ska spegla dig här", sa han. Hon gjorde så, och hon såg ett ansikte, som var lent och vekt som en nyss utvecklad fjärilsvinge. — "Vad är detta, som jag ser?" sa hon. "Det är inte mitt ansikte." — "Jo, det är ditt ansikte", sa ryttaren. — "Men min röst, är den inte rosslig? Låter den inte, som när vagnar dras över en stenig väg?" — "Nej, den låter som en citterspelares ljuvaste visor", sa den ridande.

Hon vände sig och pekade bortåt vägen. "Vet du vem mannen är, som just nu försvinner bakom de två ekarna?" frågade hon ryttaren. — "Det är han, som du nyss frågade

efter, det är profeten från Nasaret", sa mannen. Då slog hon händerna samman i förvåning, och hennes ögon tårades. "O, du helige! O, du bärare av Guds makt!" utropade hon. "Du har botat mig!"

Men den ridande lyfte opp henne i sadeln och förde henne till staden i bergssluttningen och gick med henne till de äldste och prästerna och talade om för dem hur han hade funnit henne. De utfrågade noga alltsammans, men då de fick höra, att jungfrun var född i ödemarken av sjuka föräldrar, ville de inte tro, att hon var botad. "Gå tillbaka dit, därifrån du har kommit!" sa de. "Om du har varit sjuk, måste du förbli det under hela ditt liv. Du ska inte komma hit till staden för att smitta ner oss andra med din sjukdom."

Hon sa till dem: "Jag vet, att jag är frisk, för profeten från Nasaret har lagt sin hand på min panna."

När de hörde detta, utropade de: "Vem är han, att han skulle kunna göra de orena rena? Allt detta är ett bländverk av de onda andarna. Gå tillbaka till de dina, på det att du inte måtte bringa oss alla i fördärvet!"

De ville inte förklara henne botad, och de förbjöd henne att vistas i staden. De förordnade, att envar, som gav henne skydd, också skulle förklaras oren.

Då prästerna hade fällt denna dom, sa den unga jungfrun till mannen, som hade funnit henne ute på fältet: "Vart ska jag nu gå? Måste jag åter gå ut i ödemarken till de sjuka?"

Men mannen lyfte henne åter opp på sin häst och sa till henne: "Nej, du ska ingalunda gå ut till de sjuka i deras klipphålor, utan vi två ska dra bort över havet till ett annat land, där det inte finns lagar för rena och orena." Och de--

Men när vingårdsarbetaren hade hunnit så långt i sin berättelse, reste sig slaven och avbröt honom.

— Du behöver inte förtälja något mer, sade han. Stå hellre opp och följ mig på väg, du, som känner till bergen, så att jag kan börja min hemfärd redan i natt och inte be-

hö ver vänta till morgonen! Kejsaren och Faustina kan inte få höra dina nyheter ett ögonblick för tidigt.

Då vingårdsarbetaren hade följt slaven och åter kom hem till hyddan, fann han sin hustru ännu vaken.

— Jag kan inte sova, sade hon. Jag tänker på att dessa båda ska komma att mötas. Han, som älskar alla människor, och han, som hatar dem. Det är, som om detta möte skulle kunna bringa världen ur dess bana.

VI.

Den gamla Faustina befann sig i det avlägsna Palestina på resa till Jerusalem. Hon hade inte velat, att uppdraget att söka profeten och föra honom till kejsaren anförtroddes åt någon annan än henne. Säkert hade hon tänkt vid sig själv: "Det, som vi begär av denna främmande man, är något, som vi inte kan avlocka honom varken med våld eller gåvor. Men kanske ger han oss det, om någon faller till hans fötter och säger honom i vilken nöd kejsaren befinner sig. Men vem kan fälla en rätt förbön för Tiberius, utom den, som lider av hans olycka lika mycket som han själv?"

Hoppet att möjligen kunna rädda Tiberius hade föryngrat Faustina. Hon hade utan svårighet utstått den långa sjöresan till Joppe, och på färden till Jerusalem begagnade hon sig inte av en bärstol, utan färdades ridande. Hon tycktes uthärda den besvärliga resan lika lätt som de ädla romare, de krigsknektar och slavar, som utgjorde hennes följe.

Denna färd från Joppe till Jerusalem fyllde den gamla kvinnans hjärta med glädje och ljust hopp. Det var vårens tid, och Sarons slätt, som de hade ridit över under den första dagsresan, hade varit en enda lysande matta av blommor. Även under den andra dagens färd, då de inträngde bland Juda berg, övergåvos de inte av blommorna. Alla de mång-formade kullarna, mellan vilka vägen slingrade sig, voro

planterade med fruktträd, som stodo i den rikaste blomning. Och när de resande tröttnade att betrakta aprikosers och persikors vitröda blommor, kunde de vila sina ögon med att ge akt på det unga vinlövet, som trängde fram ur de svartbruna rotstockarna och vars växtlighet var så stor, att man tyckte sig kunna följa den med ögonen.

Men det var inte ensamt blommor och vårgrönska, som gjorde färden vacker. Det största behaget förlänades den av alla de människoskaror, som denna morgon voro på väg till Jerusalem. Från alla bivägar och stigar, från ensamma höjder och från slättens avlägsnaste vrår kommo vandrare. När de hade hunnit vägen till Jerusalem, slöto sig de enstaka resande samman till stora skaror och tågade framåt under glatt jubel. Omkring en gammal man, som red på en gungande kamel, gingo hans söner och döttrar, hans mågar och sonhustrur och alla hans barnbarn. Det var en släkt så stor, att den utgjorde en hel liten här. En gammal mor, som var för svag att gå, hade sönerna lyft på sina armar, och hon lät sig stolt föras framåt bland de vördnadsfullt vikande skarorna.

I sanning, det var en morgon, som kunde inge glädje även åt den mest bedrövade. Himlen var visserligen inte klar, utan var överdragen med ett tunt, vitgrått molnlager, men ingen av de vägfarande tänkte på att beklaga sig över att solens hårda glans var dämpad. Under denna beslöjade himmel strömmade inte de blommande trädens och de nyutslagna bladens vällukt så fort som eljest bort i den vida rymden, utan dröjde kvar över vägar och fält. Och denna vackra dag, som med sin svaga dager och sina orörliga vindar påminde om nattens vila och frid, tycktes meddela alla de framskyndande människoskarorna något av sitt väsen, så att de drogo framåt glada, men

dock högtidliga, sjungande med dämpad röst uråldriga hymner eller spelande på besynnerliga gammalmodiga instrument, från vilka kommo toner, som voro lika en myggas surr eller en gräshoppas pipande.

När den gamla Faustina red fram mellan alla dessa människor, smittades hon verkligen av deras iver och glädje.

Hon drev sin gångare till större hastigh.et, i det hon sade till en ung romare, som höll sig vid hennes sida:

— Jag drömde i natt, att jag såg Tiberius, och han bad mig att inte uppskjuta resan, utan fara till Jerusalem just i dag. Det förefaller mig, som om gudarna hade velat sända mig en maning att inte försumma att dra dit denna vackra morgon.

I detsamma hon sade detta, hade hon uppnått toppen av en långsträckt bergås, och där höll hon ovillkorligen stilla. Framför henne låg en stor, djup kitteldal, omkransad av vackra höjder, och ur det mörka, skuggiga djupet av denna dal reste sig den väldiga klippa, som på sin hjässa uppbar Jerusalem.

Men den trånga bergsstaden, som med sina murar och torn låg likt ett krönande smycke på klippans platta höjd, var denna dag tusenfaldigt förstorad. Alla de runtom dalen uppstigande höjderna voro betäckta av brokiga tält och av ett vimmel av människor.

Det var tydligt för Faustina, att hela landets befolkning höll på att samlas till Jerusalem för att fira någon stor högtid. De mera fjärrboende voro redan komna och hade hunnit att få sina tält i ordning. De däremot, som bodde i stadens grannskap, voro ännu i antågande. Nerför alla de ljusa bergshöjderna såg man dem komma strömmande som en oavbruten flod av vita dräkter, av sånger, av högtidsglädje.

Den gamla kvinnan överskådade en lång stund dessa tillströmmande massor av människor och dessa långa tältrader. Därpå sade hon till den unga romaren, som red vid hennes sida:

— Sannerligen, Sulpicius, hela folket måtte ha kommit till Jerusalem.

— Det förhåller sig verkligen så, svarade romaren, som hade blivit utsedd av Tiberius att ledsaga Faustina, därför att han under flera år hade vistats i Judeen. De firar nu den stora vårfesten, och under denna drar alla människor, både gamla och unga, till Jerusalem.

Faustina besinnade sig ett ögonblick.

— Jag är glad, att vi har kommit till denna stad samma dag, som folket firar sin högtid, sade hon. Det kan inte betyda annat, än att gudarna beskyddar vår färd. Anser du det inte troligt, att den, som vi söker, profeten från Nasaret, också är kommen till Jerusalem för att deltaga i festen?

— Du har sannerligen rätt, Faustina, sade romaren. Han befinner sig troligen här i Jerusalem. Detta är i sanning en gudarnas skickelse. Så stark och kraftig du än är, kan du dock prisa dig lycklig, om du slipper att göra den långa och besvärliga resan opp till Galileen.

Han red genast bort till ett par vandrare, som just drogo förbi, och sporde dem om de trodde, att profeten av Nasaret befunne sig i Jerusalem.

— Vi har sett honom där varje år vid denna tid, svarade en av vandringsmännen. Säkerligen är han kommen dit även detta år, för han är en from och rättfärdig man.

En kvinna sträckte ut sin hand och visade mot en höjd, som låg öster om staden.

— Ser du denna bergssluttning, som är beväxt med olivträd? sade hon. Där brukar galileerna resa sina tält, och där får du de säkraste underrättelser om den, som du söker.

De färdades vidare, foro på en slingrande stig ända ner till djupet av dalen och började sedan rida uppåt Sions berg för att nå staden på dess topp.

Den brant stigande vägen omgavs här av låga murar, och på dessa sutto och lågo en oändlig mängd tiggare och krymplingar, som anropade de resandes barmhärtighet.

Under den långsamma färden kom en av de judiska kvinnorna fram till Faustina.

— Se där, sade hon och pekade på en av de tiggare, som sutto på muren, detta är en galileisk man. Jag kommer ihåg, att jag har sett honom bland profetens lärjungar. Han kan säga dig var du ska finna den du söker.

Faustina red med Sulpicius fram till mannen, som hade utpekats för henne. Det var en fattig, gammal man med stort, gråsprängt skägg. Hans ansikte var brynt av hetta och solsken, och hans händer voro valkiga av arbete. Han begärde inga allmosor; tvärtom var han så upptagen av be-

kymmerfulla tankar, att han inte ens såg upp på de förbi-farande.

Han hörde inte heller, att Sulpicius tilltalade honom, utan denne måste ett par gånger upprepa sin fråga.

— Min vän, man har talat om för mig, att du är en galileisk man. Jag ber dig därför, att du säger mig var jag ska finna profeten från Nasaret.

Galileern spratt häftigt till och såg sig förvirrad omkring. Men när han äntligen förstod vad man begärde av honom, greps han av en vrede, som var blandad me^ förfäran.

— Vad är det du säger? for han ut. Varför frågar du mig efter den mannen? Jag vet ingenting om honom. Jag är ingen galileer.

Den judiska kvinnan blandade sig nu i samtalet.

— Jag Har dock sett dig i hans sällskap, inföll hon. Frukta dig inte, utan säg denna förnäma romarinna, som är kejsarens vän, var hon snarast kan finna honom!

Men den förskrämda lärjungen blev allt mer och mer förbittrad.

— Har alla människor blivit vansinniga i dag? sade han. Är de besatta av en ond ande, eftersom de gång på gång kommer och spörjer mig efter den mannen? Varför kan ingen tro mig, när jag säger, att jag inte känner profeten? Jag är inte kommen från hans land. Jag har aldrig sett honom.

Hans häftighet drog uppmärksamheten till honom, och ett par tiggare, som sutto bredvid honom på muren, började också bestrida hans ord.

— Visserligen har du hört till hans lärjungar, sade de. Vi vet alla, att du är kommen med honom från Galileen.

Men mannen sträckte båda armarna mot himlen och ropade:

— Jag har inte kunnat härda ut inne i Jerusalem i dag för den mannens skull, och nu lämnar man mig inte ens i fred här ute bland tiggarna. Varför vill ni inte tro mig, när jag säger, att jag aldrig har sett honom?

Faustina vände sig bort med en axelryckning.

— Låt oss dra vidare! sade hon. Den där mannen är ju vansinnig. Av honom får vi ingenting veta.

De drogo vidare uppåt sluttningen. Faustina var inte mer än två steg från stadsporten, då den israelitiska kvinnan, som hade velat hjälpa henne att finna profeten, ropade till henne, att hon skulle akta sig. Hon drog in tyglarna och såg, att en man låg på vägen alldeles framför hästens fötter. Så, som han låg utsträckt i dammet, just där trängseln var som livligast, var det ett under, att han inte redan hade blivit nertrampad av djur eller människor.

Mannen låg på rygg och stirrade uppåt med slocknade, glanslösa blickar. Han rörde sig inte, fastän kamelerna satte ner sina tunga fötter tätt bredvid honom. Han var fattigt klädd, och nu var han därtill nersölad av damm och jord. I själva verket hade han öst över sig så mycket grus, att det såg ut, som om han sökte dölja sig för att lättare

bli överriden eller nertrampad.

— Vad är detta? Varför ligger denna man här på vägen? frågade Faustina.

I detsamma började den liggande ropa till de förbigående.

— Vid er barmhärtighet, bröder och systrar, för edra hästar och lastdjur fram över mig! Vik inte undan för mig! Trampa mig till stoft! Jag har förrått menlöst blod. Trampa mig till stoft!

Sulpicius fattade Faustinas häst vid tygeln och förde den åt sidan.

— Det är en syndare, som vill göra bot, sade han. Låt inte detta uppehålla din färd! Detta folk är besynnerligt, och man måste låta det följa sina egna vägar.

Mannen på vägen fortfor att ropa:

— Sätt era hälar på mitt hjärta! Låt kamelen trampa sönder mitt bröst och åsnan sätta sina hovar i mina ögon!

Men Faustina tyckte sig inte kunna rida förbi denne eländige utan att försöka att få honom att resa sig. Hon höll alltjämt stilla bredvid honom.

Den israelitiska kvinnan, som hade velat tjäna henne en gång förut, trängde sig nu åter fram till henne.

— Den här mannen hörde också till profetens lärjungar, sade hon. Vill du, att jag ska fråga honom efter hans mästare?

Faustina nickade jakande, och kvinnan lutade sig ner över den liggande.

— Var har ni galileer i denna dag gjort av er mästare? frågade hon. Jag träffar er förspridda på vägar och stigar, men honom ser jag ingenstädes.

Men då hon frågade på detta sätt, reste sig mannen, som låg i vägdammet, upp på knä.

— Vad är det för en ond ande, som har ingivit dig att fråga mig efter honom? sade han med en röst, som var full av förtvivlan. Du ser ju, att jag har lagt mig i vägdammet för att förtrampas. Är det dig inte nog? Ska du därtill komma och fråga mig var jag har gjort av honom?

— Jag förstår inte vad du förebrår mig, sade kvinnan. Jag vill ju bara veta var du har din mästare.

När hon upprepade frågan, störtade mannen upp och satte båda händerna för öronen.

— Ve dig, att du inte kan låta mig dö i frid! ropade han. Han bröt sig väg genom folket, som trängdes framför porten, och rusade bort, rytande av fasa, medan hans sönderrivna kläder fladdrade omkring honom som mörka vingar.

— Det förefaller mig, som om vi skulle vara komna till ett folk av dårar, sade Faustina, när hon såg mannen fly. Hon hade blivit nedstämd av att se dessa profetens lärjungar. Kunde en man, som bland sina ledsagare räknade sådana galningar, vara i stånd att göra något för kejsaren?

Även den israelitiska kvinnan såg bedrövad ut, och hon sade med mycket allvar till Faustina:

— Härskarinna, dröj inte att uppsöka den, som du vill finna! Jag fruktar, att något ont har drabbat honom, eftersom hans lärjungar är från sina sinnen och inte tål att höra talas om honom.

Faustina och hennes följe redo äntligen genom portvalvet och kommo in på trånga, mörka gator, som voro myllrande fulla av människor. Det föreföll nästan omöjligt att kunna komma fram genom staden. De ridande måste gång på gång hålla stilla. Slavar och krigsknektar sökte förgäves att röja väg. Människorna fortforo att rusa framåt i en tät, ohejdbar ström.

— I sanning, sade den gamla kvinnan till Sulpicius, Roms gator är stilla lustgårdar i jämförelse med dessa.

Sulpicius såg snart, att nästan oövervinnliga svårigheter väntade dem.

— På dessa överfyllda gator är det nästan lättare att gå än att rida, sade han. För så vitt att du inte är alltför trött, skulle jag vilja råda dig att gå till fots till landshövdingens palats. Det ligger visserligen långt borta, men om vi ska rida dit, kommer vi säkerligen inte fram förrän efter midnatt.

Faustina gick genast in på förslaget. Hon steg av hästen och lämnade den till en av slavarna. Därpå började de resande romarna att till fots vandra genom staden.

Detta lyckades dem vida bättre. De trängde tämligen raskt fram mot hjärtat av staden, och Sulpicius visade just Faustina en någorlunda bred gata, som de voro nära att uppnå.

— Se där, Faustina, sade han, om vi endast kommer in på den här gatan, ska vi snart vara framme. Den för oss rätt ner till vårt härbärge.

Men det var just då de ville vika in på denna gata, som det värsta hindret mötte dem.

Det begav sig, att i samma ögonblick, som Faustina nådde gatan, som från landshövdingepalatset sträckte sig till Rättvisans port och Golgata, ledde de där fram en fånge, som skulle föras ut för att korsfästas.

Framför honom skyndade en skara unga, vilda människor, som ville åse avrättningen. De jagade springande framåt gatan, sträckte armarna mot höjden i hänförelse och uppgå vo obegripliga tjut i sin glädje att få skåda något, som de inte sågo alla dagar.

Efter dem kommo flockar av män i sida dräkter, som tycktes höra till stadens förnämsta och yppersta. Sedan vandrade kvinnor, av vilka många hade tårade anleten. En samling fattiga och krymplingar skredo fram, under det att de uppgåvo rop, som skuro i öronen.

— O Gud, ropade de, rädda honom! Sänd din ängel och rädda honom! Sänd en hjälpare i hans yttersta nöd!

Äntligen kommo några romerska knektar på stora hästar.

De vakade över att ingen bland folket skulle störta fram till den fångne och söka att befria honom.

Strax efter dem följde bödelsknektarna, som hade att föra fram mannen, som skulle korsfästas. De hade lagt ett stort, tungt kors av trä över hans skuldra, men han var för svag för denna börda. Den tyngde honom så, att hans kropp alldeles böjdes ner mot marken. Han höll huvudet så djupt sänkt, att ingen kunde se hans ansikte.

Faustina stod i den lilla bigatans mynning och åsåg den dödsdömdes tunga vandring. Med förvåning iakttog hon, att han bar en purpurmantel och att en törnekrona var nedtryckt på hans huvud.

— Vem är denna man? frågade hon.

En av de bredvidstående svarade henne:

— Det är en, som har velat göra sig till kejsare.

— Han måste då lida döden för en sak, som är föga värd att eftersträva, sade den gamla kvinnan vemodigt.

Den dömde sviktade under korset. Han skred framåt allt långsammare. Bödelsknektarna hade fäst ett rep om hans midja, och de började dra i detta för att påskynda farten. Men då de drogo i repet, föll mannen omkull och blev liggande med korset över sig.

Det blev ett starkt oväsen. De romerska ryttarna hade all möda att hålla folket tillbaka. De drogo sina svärd mot ett par kvinnor, som sökte skynda fram och hjälpa upp den fallne. Bödelsknektarna sökte att med slag och stötar tvinga honom att resa sig, men han mäktade inte för korsets skull. Äntligen togo ett par av dem fatt i korset för att Ivfta bort det.

Då höjde han upp huvudet, och den gamla Faustina kunde se hans ansikte. Kinderna voro strimmiga efter slag,

och från hans panna, som hade sårats av törnekronan, pärlade fram ett par bloddroppar. Håret hängde i oredigа stripor, klibbigt av svett och blod. Hans mun var hårt sluten, men hans läppar darrade, som om de kämpade för att hålla tillbaka ett skrik. Ögonen stirrade fram tårfyllda och nästan utslocknade till följd av plågor och mattighet.

Men bakom denna halvdöda människas ansikte såg den

gamla liksom i en syn ett skönt och blekt, med härliga, majestätiska ögon och milda drag, och hon greps av plötslig sorg och rörelse över denna främmande mans olycka och förnedring.

— O, vad har man gjort med dig, du arma människa? utbrast hon och trädde honom ett steg till mötes, medan hennes ögon fylldes av tårar. Hon glömde sin egen sorg och oro för denna plågade människas nöd. Hon tyckte, att hennes hjärta ville sprängas av medlidande. Hon ville som de andra kvinnorna skynda fram för att slita honom bort från bödlarna.

Den fallne såg hur hon kom emot honom, och han kröp närmare henne. Det var, som om han hade väntat att finna skydd hos henne mot alla dessa, som förföljde och plågade honom. Han omfattade hennes knän. Han tryckte sig upp emot henne såsom ett barn, som räddar sig intill sin mor.

Den gamla lutade sig ner över honom, och på samma gång som hennes tårar strömmade, kände hon den saligaste glädje över att han hade kommit och sökt skydd hos henne. Hon lade sin ena arm om hans hals, och så som en mor först av allt torkar bort tårarna ur barnets ögon, så lade hon sin svetteduk av svalt, fint linne över hans ansikte för att borttorka tårar och blod.

Men i detta ögonblick voro bödelsdrängarna färdiga med korset. De kommo nu och ryckte till sig den fångne. Otåliga över dröjsmålet, släpade de bort honom med vild brådska. Den dödsdömde uppgav ett stönaude, när han fördes bort från den fristad, som han hade funnit, men han gjorde intet motstånd.

Men Faustina fattade om honom för att hålla honom kvar, och då hennes svaga, gamla händer ingenting förmådde, utan hon såg honom bortföras, kände hon det, som om någon hade slitit ifrån henne hennes eget barn, och hon ropade:

— Nej, nej! Ta inte bort honom ifrån mig! Han får inte dö! Han kan inte få dö!

Hon erfor den förfärligaste sorg och vrede över att han

fördes bort. Hon ville skynda efter honom. Hon ville kämpa med bödlarna och slita honom ifrån dem.

Men vid första steg hon tog greps hon av yrsel och vanmakt. Sulpicius skyndade att lägga sin arm om henne för att hindra henn^e från att falla.

Vid sidan av gatan såg han en liten mörk bod och bar in henne dit. Där fanns varken stol eller bänk, men bodägaren var en barmhärtig man. Han släpade fram en matta och lagade en bädd åt ^en gamla på stengolvet.

Hon var inte sanslös, men en så stark yrseF hade gripit henne, att hon inte kunde hålla sig uppe utan måste lägga sig ner.

— Hon har gjort en lång färd i dag, och bullret och trängseln i staden har varit för mycket för henne, sade Sulpicius till köpmannen. Hon är mycket gammal, och ingen är dock så stark, att han inte blir övervunnen av ålderdomen.

— Detta är en svår dag även för den, som inte är gammal, sade köpmannen. Luften är nästan för tung att inandas. Det skulle inte förvåna mig, om vi hade att vänta ett svårt oväder.

Sulpicius lutade sig ner över den gamla. Hon hade insomnat och sov med lugna, regelbundna andetag efter all trötthet och sinnesrörelse.

Han gick och ställde sig i boddörren för att se på folkmassan, medan han inväntade hennes uppvaknande.

vn.

Den romerska landshövdingen i Jerusalem hade en ung hustru, och hon hade legat och drömt under natten före den dag, då Faustina drog in i staden.

Hon drömde, att hon stod på taket av sitt hus och såg ner på den stora, sköna gårdsplanen, som enligt seden i österlandet var belagd med marmor och planterad med ädla växter.

Men på gården såg hon församlade alla de sjuka och

blinda och lytta, som funnos i världen. Hon såg framför sig de pestsjuka med kroppar uppsvällda av bölder, de spetälska med bortfrätta ansikten, de lama, som inte förmådde röra sig, utan lågo hjälplösa på marken, och alla de eländiga, som våndades i plåga och värk.

Och de trängde sig alla upp mot ingången för att komma in i huset, och några av de främsta bultade med hårda slag på palatsets dörr.

Till sist såg hon, att en slav öppnade dörren och kom ut på tröskeln, och hon hörde, att han frågade dem vad de önskade.

Då svarade de honom och sade:

— Vi söker efter den stora profeten, som Gud har sänt till jorden. Var är profeten av Nasaret, han, som är alla plågors herre? Var är han, som kan förlossa oss från allt vårt lidande?

Då svarade dem slaven i stolt och likgiltig ton, såsom palatstjänare bruka, när de visa av fattiga främlingar.

— Det gagnar er till intet att söka efter den stora profeten. Pilatus har dödat honom.

Då uppstod det bland alla de sjuka en sorg och en jämmer och en tandagnisslan, så att hon inte kunde utstå att höra det. Hennes hjärta sönderslets av medlidande, och tårarna runno strida ur hennes ögon. Men vid det att hon hade börjat gråta, hade hon vaknat upp.

Åter hade hon somnat in, och åter hade hon drömt, att hon stod på taket av sitt hus och såg ner på den stora gården, som var vid som ett torg.

Och se, gården var full av alla de människor, som voro vansinniga och själssjuka och besatta av onda andar. Och hon såg sådana, som voro nakna, och sådana, som voro höljda i sitt långa hår, och sådana, som hade flätat sig kronor av strå och mantlar av gräs och trodde sig vara konungar, och sådana, som kröpo på marken och trodde sig vara djur, och sådana, som ständigt gräto över en sorg, som de inte kunde ge namn, och sådana, som kommo släpande på tunga stenar, som de sade vara guld, och sådana, som trodde, att de onda andarna talade genom deras mun.

Hon såg alla dessa tränga sig fram mot palatsets port, och de, som stodo längst framme, knackade och bultade för att komma in.

Till sist öppnades dörren, och en slav trädde ut på tröskeln och frågade dem:

— Vad är det, som ni åstundar?

Då började de alla ropa och säga:

— Var är den stora profeten av Nasaret, han, som är sänd av Gud och som ska ge oss åter vår själ och vårt förstånd?

Hon hörde, att slaven svarade dem med den likgiltigaste ton:

— Det tjänar till ingenting, att ni söker den stora profeten. Pilatus har dödat honom.

När detta var sagt, uppgåvo alla de vansinniga ett skri, som var likt vilda djurs rytande, och i sin förtvivlan började de sarga sig själva, så att blodet flöt på stenarna. Och när hon, som drömde, såg allt deras elände, började hon vrida sina händer och jämra sig. Och hennes egen jämmer hade väckt henne.

Men åter hade hon somnat, och åter befann hon sig i drömmen på taket av sitt hus. Och runtomkring henne sutto hennes slavinnor, som spelade på cymbal och cittra för henne, och mandelträd kastade sina vita blomblad ner över henne, och klängrosornas blommor doftade.

Medan hon satt där, talade en röst till henne:

— Du ska gå fram till balustraden, som omger taket, och se ner på din gård.

Men i drömmen vägrade hon och sade:

— Jag vill inte se flera av dem, som i natt trängs på min gård.

I detsamma hörde hon därifrån ett skrammel med kedjor och ett hamrande av tunga släggor och ett bultande av trä, som slog mot trä. Hennes slavinnor upphörde med sång och spel och skyndade till takräcket och sågo ner. Och inte heller hon själv kunde bli sittande stilla, utan hon gick dit och blickade ner på gården.

Då såg hon, att gården till hennes hus var fylld av alla

de arma fångar, som funnos i världen. Hon såg dem, som eljest lågo i de mörka fängelsehålorna, fastkedjade med tunga järnlänkar. Hon såg dem, som arbetade i de mörka gruvorna, komma släpande på sina släggor, och dem, som voro roddare på krigsfartygen, komma med sina tunga, järn-smidda åror. Och de, som voro dömda att korsfästas, kommo släpande på sina kors, och de, som skulle halshuggas, kommo med sina bilor. Hon såg dem, som voro bortförda i slaveri till främmande land och vilkas ögon brunno av hemlängtan. Hon såg alla eländiga slavar, som måste arbeta likt lastdjur och vilkas ryggar voro blodiga av gisselslag.

Alla dessa olyckliga människor ropade som med en enda mun och sade:

— Öppna, öppna!

Då trädde slaven, som vaktade ingången, ut genom dörren, och han sporde dem:

— Vad är det ni åstundar?

Och dessa svarade som de andra:

— Vi söker den stora profeten av Nasaret, som är kommen till jorden för att ge fångarna deras frihet och slavarna deras lycka åter.

Slaven svarade dem i trött och likgiltig ton:

— Ni kan inte finna honom här. Pilatus har dödat honom.

När detta var sagt, tyckte hon, som drömde, att bland

alla de olyckliga skedde ett sådant utbrott av hädelse och hån, att hon förnam huru jord och himmel darrade. Hon själv kände sig isad av skräck, och en sådan skakning genomfor hennes kropp, att hon vaknade.

När hon nu väl hade vaknat, satte hon sig upp i bädden och sade till sig själv:

— Jag vill inte drömma mer. Nu vill jag hålla mig vaken hela natten, så att jag må slippa att se mer av detta förfärliga.

Men nästan i samma ögonblick, som hön hade tänkt detta, hade sömnen blivit henne övermäktig på nytt, och hon hade lagt ner sitt huvud på kudden och insomnat.

Åter hade hon drömt, att hon satt på taket av sitt hus,

och hennes lilla son sprang fram och tillbaka där uppe och lekte med en boll.

Då hörde hon en röst, som sade till henne:

— Gå fram till balustraden, som omger taket, och se vilka de är, som står och väntar på din gård!

Men hon, som drömde, sade till sig själv:

— Jag har sett nog mycket elände denna natt. Jag kan inte stå ut med mer. Jag vill förbliva där jag är.

I detsamma kastade hennes son sin boll, så att den föll utanför balustraden, och barnet skyndade fram och klättrade upp på räckverket. Då blev hon rädd. Hon sprang fram och grep om barnet.

Men därvid kom hon att kasta ögonen neråt, och än en gång såg hon, att gården var full av människor.

Men där på gården funnos alla de av jordens människor, som hade blivit sårade i krig. De kommo med sönderskurna kroppar, med borthuggna lemmar och med stora, öppna sår, ur vilka blodet flödade, så att hela gården var övergjuten därav.

Och jämte dessa trängde sig där alla de av jordens människor, som hade förlorat sina kära på slagfältet. Det var de faderlösa, som sörjde sina försvarare, och de unga kvinnorna, som ropade efter sina älskade, och de gamla, som suckade efter sina söner.

De främsta bland dem trängde sig mot dörren, och portvakten kom som förut och öppnade.

Han frågade alla dessa, som hade blivit sårade i fejder och strider:

— Vad söker ni i detta hus?

Och de svarade:

— Vi söker den stora profeten av Nasaret, som ska förbjuda krig och örlog och föra friden till jorden. Vi söker honom, som ska omforma spjuten till liar och svärden till vingårdsknivar.

Då svarade slaven en smula otåligt:

— Kom nu inga flera och plåga mig! Jag har redan sagt det nog många gånger. Den stora profeten finns inte här. Pilatus har dödat honom.

Därpå stängde han porten. Men hon, som drömde, tänkte på all den jämmer, som nu skulle komma.

— Jag vill inte höra den, sade hon och rusade bort från balustraden.

I detsamma hade hon vaknat. Och då hade hon funnit, att hon i skrämseln hade sprungit ur sin bädd och ner på det kalla stengolvet.

Åter hade hon tänkt, att hon inte ville sova mera den natten, och åter hade sömnen blivit henne övermäktig, så att hon hade stängt ögonen och börjat drömma.

Hon satt än en gång på taket av sitt hus, och bredvid henne stod hennes man. Och hon berättade för honom om sina drömmar, och han gjorde spe av henne.

Då hörde hon åter en röst, som sade till henne:

— Gå och se de människor, som väntar på din gård!

Men hon tänkte: "Jag vill inte se dem. Jag har i natt sett nog av olyckliga."

I detsamma hörde hon tre hårda slag på porten, och hennes man gick bort till balustraden för att se vem det var,

som begärde inträde i hans hus.

Men inte förr hade han lutat sig ut över räckverket, än han vinkade åt hustrun att komma fram till honom.

— Känner du inte denna man? sade han och pekade neråt.

Då hon såg ner på gården, fann hon, att den var uppfylld

av ryttare och hästar. Slavar voro sysselsatta med att avlasta åsnor och kameler deras bördor. Det såg ut, som om en förnäm resande skulle vara anländ.

Framme vid ingångsdörren stod den resande. Han var en storväxt, gammal man med breda skuldror och ett tungt och dystert utseende.

Drömmerskan kände genast igen främlingen, och hon viskade till sin man:

— Det är Cesar Tiberius, som är kommen till Jerusalem. Det kan inte vara någon annan.

— Jag tycker mig också känna igen honom, sade hennes man och lade med detsamma fingret på munnen som ett tecken, att de skulle vara tysta och lyssna till vad som sades nere på gården.

De sågo, att dörrvaktaren kom ut och frågade den främmande :

— Vem är det du söker?

Och den resande svarade:

— Jag söker den stora profeten av Nasaret, som är begåvad med Guds undergörande kraft. Det är kejsar Tiberius, som kallar honom, på det att han måtte befria honom från en förfärlig sjukdom, som ingen annan läkare kan bota.

När han hade talat ut, bugade sig slaven mycket ödmjukt och sade:

— Herre, vredgas inte, men din önskan kan inte bli uppfylld.

Då vände sig kejsaren mot sina slavar, som väntade nedanför på gården, och gav dem en befallning.

Då hastade slavarna fram, somliga hade händerna fulla av smycken, andra höllo skålar, rågade med pärlor, åter andra släpade på säckar med guldmynt.

Kejsaren vände sig till slaven, som vaktade porten, och sade:

— Allt detta ska bli hans, om han bistår Tiberius. Med detta kan han ge rikedom åt alla jordens fattiga.

Men dörrvaktaren bugade sig ännu djupare än förut och sade:

— Herre, vredgas inte på din tjänare, men din begäran kan inte bli uppfylld.

Då vinkade kejsaren än en gång till sina slavar, och ett par av dem skyndade fram med en rikt utsydd dräkt, på vilken glänste en bröstsköld av juveler.

Och kejsaren sade till slaven:

— Se här! Detta, som jag bjuder honom, är makten över Judaland. Han ska styra sitt folk som dess högsta domare. Må han endast först följa mig och bota Tiberius!

Men slaven bugade sig ännu djupare mot jorden och sade:

— Herre, det står inte i min makt att hjälpa dig.

Då vinkade kejsaren än en gång, och hans slavar skyndade fram med en gyllne pannring och en purpurmantel.

— Se, sade han, detta är kejsarens vilja: Han lovar att utnämna honom till sin arvtagare och giva honom väldet

över världen. Han ska få makt att styra hela jorden efter sin Guds vilja. Må han blott dessförinnan sträcka ut sin hand och bota Tiberius!

Då föll slaven ner på jorden för kejsarens fötter och sade med jämrande röst:

— Herre, det står inte i min makt att hörsamma dig. Han, som du söker, finns inte mera här. Pilatus har dödat honom.

vni.

När den unga kvinnan vaknade, var det redan full, klar dag, och hennes slavinnor stodo och väntade på att få hjälpa henne med klädseln.

Hon var mycket tyst, medan hon klädde sig, men till sist frågade hon slavinnan, som satte upp hennes hår, om hennes man var uppstigen. Hon fick då veta, att han hade blivit utkallad för att sitta till doms över en förbrytare.

— Jag hade gärna velat tala med honom, sade den unga kvinnan.

— Härskarinna, sade slavinnan, det låter sig svårligen göra nu mittunder rannsakningen. Vi ska underrätta dig, så snart den är till ända.

Hon satt nu tyst, ända tills hennes klädsel var fullbordad. Då frågade hon:

— Har någon av er hört talas om profeten av Nasaret?

— Profeten av Nasaret, det är en judisk undergörare, svarade en av slavinnorna genast.

— Det är besynnerligt, härskarinna, att du ska fråga efter honom i dag, sade en annan av slavinnorna. Det är just han, som judarna har fört hit till palatset för att låta honom förhöras av landshövdingen.

Hon bad genast, att de skulle gå ut och höra för vad sak han var anklagad, och en av slavinnorna avlägsnade sig. När hon kom tillbaka, sade hon:

— De anklagar honom för att vilja göra sig till konung över detta land, och de anropar landshövdingen, att han ska låta korsfästa honom.

Men när landshövdingens hustru hörde detta, blev hon förfärad och sade:

— Jag måste tala med min man, eljest sker här i denna dag en förfärlig olycka.

Då slavinnorna än en gång sade henne, att detta var omöjligt, började hon skälva och gråta. Och en av dem blev rörd, så att hon sade:

— Om du vill sända ett skrivet bud till landshövdingen, så ska jag försöka att bringa det till honom.

Hennes härskarinna tog då genast ett stift och skrev några ord på en vaxtavla, ooh detta blev givet till Pilatus.

Men honom själv råkade hon inte ensam på hela dagen, ty när han hade sänt bort judarna och den dömde var förd till avrättsplatsen, var timmen för måltiden inne, och till denna hade Pilatus inbjudit ett par av de romare, som vistades i Jerusalem vid denna tid. Det var anföraren för trupperna och en ung lärare i vältalighet och ännu några andra.

Denna måltid var inte mycket glad, ty landshövdingens hustru satt hela tiden tyst och förstämd utan att ta del i samtalet.

När bordsgästerna frågade om hon var sjuk eller bedrövad, berättade landshövdingen skrattande om det budskap, som hon på morgonen hade sänt honom. Och han gäckades med henne, därför att hon hade trott, att en romersk landshövding skulle låta styra sig i sina domar av en kvinnas drömmar.

Hon svarade stilla och sorgset:

— I sanning, detta var ingen dröm, utan en varning, som var sänd av gudarna. Du borde åtminstone ha låtit

mannen leva över denna enda dag.

De sågo, att hon var allvarligt bedrövad. Hon ville inte låta sig tröstas, hur mycket än bordsgästerna ansträngde sig att genom ett underhållande samtal komma henne att glömma dessa tomma inbillningar.

Men om en stund lyfte en av dem upp sitt huvud och sade:

— Vad är detta? Har vi suttit till bords så länge, att det redan är slut på dagen?

Alla sågo nu upp, och de märkte, att en svag skymning sänkte sig över naturen. Det var framför allt märkvärdigt att se huru hela det brokiga spel av färger, som ligger utbrett över alla ting och varelser, sakta utslocknade, så att allt syntes enfärgat grått.

Liksom allt annat förlorade även deras egna ansikten sin färg.

— Vi ser verkligen ut som döda, sade den unga vältalaren med en rysning. Våra kinder är ju gråa och våra läppar svarta.

Medan detta mörker blev allt djupare, tilltog också den unga kvinnans skräck.

— Ack, min vän, utropade hon till sist, inser du inte heller nu, att de odödliga vill varna dig? De vredgas över att du har dömt till döden en helig och oskyldig man. Jag tänker på att, fastän han nu allaredan torde vara uppsatt på korset, så är han helt säkert ännu inte avliden. Låt ta ner honom från korset! Jag vill med egna händer vårda hans sår. Tillåt blott, att han blir återkallad till livet!

Men Pilatus svarade skrattande:

— Helt säkert har du rätt i att detta är ett tecken från gudarna. Men ingalunda låter de solen mista sitt sken, därför att en judisk irrlärare har blivit dömd till korset. Däremot kan vi vänta, att viktiga händelser ska inträffa, som angår hela riket. Vem kan veta hur länge den gamla Tiberius---

Han fullbordade inte meningen, ty mörkret hade blivit så djupt, att han inte en gång kunde se den framför honom stående vinbägaren. Han avbröt sig således för att befalla slavarna att med all hast bära in några lampor.

När det hade blivit så pass ljust, att han kunde se sina gästers anleten, var det honom omöjligt att inte lägga märke till den förstämning, som hade gripit dem.

— Se dock! sade han halvt förargad till sin hustru. Nu synes det mig, att det har lyckats dig att jaga bort bordsglädjen med dina drömmar. Men om det äntligen så ska vara, att du i dag inte kan tänka på annat, så låt oss hellre

höra vad du har drömt! Berätta det för oss, så ska vi försöka att tyda dess mening!

Härtill var den unga hustrun genast färdig. Och medan hon berättade syn efter syn, blevo gästerna alltmera allvarliga. De upphörde att tömma sina bägare, och deras pannor lade sig i veck. Den enda, som fortfor att skratta och att kalla alltsammans för vansinne, var landshövdingen själv.

När berättelsen var slutad, sade den unga retorn;

— Sannerligen, detta är dock något mera än en dröm, för jag har i dag sett, inte kejsaren, men hans gamla väninna, Faustina, tåga in i staden. Det förvånar mig endast, att hon inte redan har visat sig i landshövdingepalatset.

— Det går ju verkligen ett rykte, att kejsaren har råkat ut för en förfärlig sjukdom, anmärkte anföraren för trupperna. Det synes också mig möjligt, att din hustrus dröm kan vara en gudasänd varning.

— Det ligger ingenting otroligt däri, att Tiberius har skickat bud efter profeten för att kalla honom till sin sjukbädd, instämde den unga retorn.

Anföraren vände sig med djupt allvar mot Pilatus:

— Om kejsaren verkligen har kommit på det infallet att låta kalla till sig denna undergörare, vore det bättre för dig och oss alla, att han funne honom vid liv.

Pilatus svarade halvt i vredesmod:

— Är det detta mörker, som har gjort er till barn? Man skulle kunna tro, att ni alla hade blivit förvandlade till drömtydare och profeter.

Men hövitsmannen fortfor med sitt yrkande:

— Det skulle kanhända inte vara omöjligt att rädda mannens liv, om du sände en snabb budbärare.

— Ni vill då göra mig till ett åtlöje, svarade landshövdingen. Säg själva vart det skulle ta vägen med rätt och ordning i detta land, om man finge veta, att landshövdingen benådade en förbrytare, därför att hans hustru har drömt en ond dröm!

— Det är dock sanning och ingen dröm, att jag har sett Faustina i Jerusalem, sade den unga retorn.

— Jag ska åtaga mig att försvara mitt handlingssätt inför kejsaren, sade Pilatus. Han ska förstå, att denna svärmare, som utan motstånd lät misshandla sig av mina knektar, inte skulle ha ägt makt att hjälpa honom.

I detsamma som dessa ord uttalades, genomfors huset av ett dån som av en våldsamt rullande åska, och en jordbävning skakade marken. Landshövdingepalatset stod dock kvar oskadat, men under minuterna efter jordbävningen hördes från alla håll ett skräckinjagande buller av instörtande hus och fallande pelare.

Så snart som en människoröst kunde göra sig hörd, ropade landshövdingen till sig en slav.

— Skynda dig ut till avrättsplatsen och befall i mitt namn, att profeten av Nasaret ska tas ner av korset!

Slaven skyndade bort. Bordssällskapet begav sig ur matsalen ut i peristylen för att vara under öppen himmel, ifall jordbävningen skulle förnyas. Ingen vågade yttra ett ord, medan de avvaktade slavens återkomst.

Denne kom tillbaka mycket snart. Han stannade inför landshövdingen.

— Du fann honom i livet? sade denne.

— Herre, han var avliden, och i samma ögonblick, som han hade givit opp andan, skedde jordbävningen.

Knappast var detta sagt, förrän ett par hårda slag ljödo mot den yttre porten. När dessa slag hördes, ryckte alla till och sprungo upp, som om det hade varit en förnyad jordbävning.

Strax därpå kom en slav.

— Det är den ädla Faustina och Sulpicius, kejsarens frände. De är komna för att be dig hjälpa dem att uppsöka profeten från Nasaret.

Det gick ett sakta sorl genom peristylen, och några lätta steg hördes. Då landshövdingen såg sig om, märkte han, att hans vänner hade dragit sig undan från honom som från en, vilken är hemfallen åt olyckan.

IX.

Den gamla Faustina hade stigit i land på Capreae och uppsökt kejsaren. Hon berättade honom sin historia, och under det att hon talade, vågade hon knappast betrakta honom. Under hennes bortovaro hade sjukdomen gjort fruktansvärda framsteg, och hon tänkte för sig själv: "Om det hade funnits barmhärtighet hos de himmelska, skulle de ha låtit mig dö, innan jag måste säga denna arma, plågade människa, att allt hopp är ute."

Till hennes förvåning lyssnade Tiberius till henne med största likgiltighet. När hon berättade hurusom den stora

undergöraren hade blivit korsfäst samma dag, som hon anlände till Jerusalem, och huru nära hon hade varit att rädda honom, började hon gråta under tyngden av sin missräkning. Men Tiberius sade endast:

— Du grämer dig då verkligen över detta? Ack, Faustina, ett helt liv i Rom har då inte vant dig av med den tro på trollkarlar och undergörare, som du har inhämtat under din barndom i Sabinerbergen!

Då insåg den gamla, att Tiberius aldrig hade väntat någon hjälp av profeten från Nasaret.

— Varför lät du mig göra denna färd till det fjärran landet, om du hela tiden ansåg den för gagnlös?

— Du är den enda vän jag äger, sade kejsaren. Varför skulle jag neka dig en bön, så länge som jag ännu har makt att uppfylla den?

Men den gamla tyckte inte om, att kejsaren hade hållit henne för narr.

— Se där, detta är din vanliga bakslughet, sade hon uppbrusande. Det är just vad jag minst av allt kan tåla hos dig.

— Du hade inte bort återvända till mig, sade Tiberius. Du hade bort stanna kvar bland dina berg.

Det såg för ett ögonblick ut, som om dessa båda, vilka så ofta hade drabbat samman, åter skulle råka in i en ordstrid, men den gamlas vrede lade sig genast. De tider voro

förbi, då hon på allvar kunde tvista med kejsaren. Hon sänkte åter rösten. Dock kunde hon inte helt och hållet avstå från varje försök att få rätt.

— Men denna man var verkligen en profet, sade hon. Jag har sett honom. När hans ögon mötte mina, trodde jag, att han var en gud. Jag var vansinnig, som lät honom gå till döden.

— Jag är glad, att du lät honom dö, sade Tiberius. Han var en majestätsförbrytare och upprorsstiftare.

Faustina höll åter på att råka i vrede.

— Jag har talat om honom med många av hans vänner i Jerusalem, sade hon. Han hade inte begått de brott, som han var anklagad för.

— Om han än inte hade begått just dessa brott, så var han väl ingalunda bättre än någon annan, sade kejsaren trött. Var finns den människa, som inte tusen gånger under sitt liv har förtjänat döden?

Men dessa kejsarens ord bestämde Faustina att företa sig något, varom hon ända dittills hade varit tveksam.

— Jag ska dock visa dig ett prov på hans makt, sade hon. Jag sa dig nyss, att jag la min svetteduk över hans ansikte. Det är samma duk, som jag nu håller i min hand. Vill du betrakta den ett ögonblick?

Hon bredde* ut svetteduken framför kejsaren, och han såg på den avtecknad den skuggaktiga bilden av ett människoansikte.

Den gamlas stämma darrade av rörelse, när hon fortsatte.

— Denna man såg, att jag älskade honom. Jag vet inte genom vilken makt han var i stånd att lämna mig sin bild. Men mina ögon fylls av tårar, när jag ser den.

Kejsaren böjde sig framåt och betraktade denna bild, som tycktes vara utförd av blod och tårar och sorgens svarta skuggor. Så småningom framträdde för honom hela ansiktet, sådant det hade blivit intryckt på svetteduken. Han såg bloddropparna i pannan, den stingande törnekronan, håret, som var klibbigt av blod, och munnen, vars läppar tycktes skälva av lidande.

Han lutade sig allt djupare ner mot bilden. Allt klarare

och klarare framträdde ansiktet. Ur de skugglika linjerna såg han på en gång ögonen stråla fram liksom med ett

fördolt liv. Och på samma gång, som de talade till honom om det förfärligaste lidande, visade de honom en renhet och höghet, som han aldrig förr hade skådat.

Han låg på sin vilbänk och sög in denna bild med ögonen.

— Är detta en människa? sade han lågt och sakta. Är detta en människa?

Åter låg han stilla och betraktade bilden. Tårarna började strömma utför hans kinder.

— Jag sörjer över din död, du okände, viskade han.

— Faustina, utropade han till sist, varför lät du denna man dö? Han skulle ha botat mig.

Och han försjönk åter i betraktande av bilden.

— Du människa! sade han om en stund. Om jag inte kan få min hälsa av dig, så kan jag dock hämnas dig. Min hand ska vila tung på dem, som har stulit dig bort ifrån mig.

Äter låg han en lång stund, men så lät han sig glida ner på golvet och föll på knä inför bilden.

— Du är människan, sade han. Du är vad jag aldrig trodde mig få se. Och han visade på sig själv, på sitt förstörda ansikte och sina förtärda händer. Jag och alla andra är vilddjur och vidunder, men du är människan.

Han böjde huvudet inför bilden så djupt, att det berörde golvet.

— Förbarma dig över mig, du okände! sade han, och hans tårar vätte stenarna.

— Om du hade levat, så skulle din blotta anblick ha botat mig, sade han.

Den stackars gamla kvinnan blev förskräckt över vad hon hade gjort. Det hade varit klokare att inte visa kejsaren bilden, tänkte hon. Hon hade från början varit rädd, att hans sorg skulle bli alltför stor, om han finge se den.

Och i sin förtvivlan över kejsarens sorg ryckte hon till sig bilden liksom för att ta bort den ur hans åsyn.

Då såg kejsaren upp. Och se, hans anletsdrag voro förvandlade, och han var sådan, som han hade varit före sjukdomen. Det var, som hade den haft sin rot och näring i det

hat och människoförakt, som hade bott i hans hjärta, och den hade måst fly i samma ögonblick, som han hade känt kärlek och medlidande.

Men nästa dag lät Tiberius avsända trenne budbärare.

Den första budbäraren avgick till Rom och befallde, att senaten skulle låta anställa undersökning över huruledes landshövdingen i Palestina förvaltade sitt ämbete och bestraffa honom, om det skulle visa sig, att han förtryckte folket och dömde oskyldiga till döden.

Den andra budbäraren avgick till vingårdsmannen och hans hustru för att tacka dem och belöna dem för det råd de hade givit kejsaren och tillika för att säga dem huru allt hade avlupit. När de hade hört allt till slut, gräto de stilla, och mannen sade:

— Jag vet, att under hela mitt liv kommer jag att grubbla över vad som skulle ha hänt, om dessa båda hade råkats.

Men kvinnan genmälde:

— Det kunde inte gå annorlunda. Det var en för stor tanke, att dessa båda skulle mötas. Herren Gud visste, att världen inte kunde bära den.

Den tredje budbäraren avgick till Palestina och förde därifrån till Capreae några av Jesu lärjungar, och dessa började där förkunna den lära, som hade predikats av den korsfäste.

När dessa lärare anlände till Capreae, låg den gamla Faustina på dödsbädden. Men de hunno ännu att före hennes

död göra henne till den stora profetens lärjunge och att döpa henne. Och i dopet blev hon kallad Veronika, därför att till henne hade det blivit givet att till människorna överbringa den sanna bilden av deras frälsare.

FÅGEL RÖDBRÖST.

Det var på den tiden, då Vår Herre skapade världen, då han inte bara gjorde himmel och jord, utan också alla djur och växter och tillika gav dem deras namn.

Det ges många historier från den tiden, och kände man till dem alla, då skulle man också veta förklaring på allt i världen, som man nu inte kan förstå.

Det var då, som det hände en dag, när Vår Herre satt i paradiset och målade fåglarna, att färgen tog slut i Vår Herres färgkoppar, så att steglitsan skulle ha blivit utan färg, om inte Vår Herre hade torkat av alla penslarna på hennes fjädrar.

Och det var då, som åsnan fick sina långa öron, därför att hon inte kom ihåg vad namn hon hade fått. Hon glömde det, bara hon hade gått ett par steg på paradisets ängar, och tre gånger kom hon tillbaka och frågade vad hon hette, ända tills Vår Herre blev smått otålig, tog henne i båda öronen och sade:

— Ditt namn är åsna, åsna, åsna.

Och medan han så talade, drog han ut hennes öron, så att hon skulle få bättre hörsel och komma ihåg vad man sade henne.

Samma dag var det också, som biet blev straffat. För när biet hade blivit skapat, började det genast samla honung, och djur och människor, som märkte hur ljuvligt honungen doftade, kommo och ville smaka på den. Men biet ville behålla allt för sig och jagade med sina giftiga sting bort alla, som närmade sig till honungskakan. Detta såg Vår Herre, och genast kallade han till sig biet och straffade det.

— Jag gav dig gåvan att samla honung, som är d ljuvaste i skapelsen, sade Vår Herre, men därmed gav jag dig inte rätt att vara hård mot din nästa. Kom nu ihåg, att

var gång du sticker någon, som vill smaka på din honung, måste du dö!

Å ja, det var då, som syrsan blev blind och myran miste sina vingar; det hände så mycket besynnerligt på den dagen.

Vår Herre satt, stor och mild, hela dagen och skapade och frammanade, och fram emot kvällen föll det honom in att skapa en liten grå fågel.

— Kom ihåg, att ditt namn är Rödbröst! sade Vår Herre till fågeln, då han var färdig. Och han satte honom på sin öppna hand och lät honom flyga.

Men när fågeln hade flugit omkring en stund och besett den vackra jorden, där han skulle leva, fick han lust att också betrakta sig själv. Då såg han, att han var alldeles grå, och bröstet var lika grått som allt annat. Rödbröst vände och vred på sig och speglade sig i vattnet, men kunde inte upptäcka en enda röd fjäder.

Så flög fågeln tillbaka till Vår Herre.

Vår Herre satt, god och mild, och ur hans händer fram-gingo fjärilar, som fladdrade omkring hans huvud, duvor kuttrade på hans skuldror, och ur marken omkring honom uppväxte rosen och liljan och tusenskönan.

Den lilla fågelns hjärta slog häftigt av rädsla, men i lätta bågar flög han dock allt närmare och närmare till Vår Herre, och till sist slog han ner på hans hand.

Så frågade Vår Herre vad han önskade.

— Jag ville bara fråga dig om en sak, sade den lilla fågeln.

— Vad är det du vill veta? sade Vår Herre.

— Varför ska jag heta Rödbröst, när jag är alldeles grå från näbben och ända ut till stjärtspetsen? Varför kallas jag Rödbröst, när jag inte äger en enda röd fjäder?

Och fågeln såg bedjande på Vår Herre med sina stora, svarta ögon och vände på huvudet. Runtomkring såg han fasaner, alldeles röda under ett lätt stänk av guldstoft, papegojor med yviga röda halskragar, tuppar med röda kammar, för att inte tala om fjärilar, guldfiskar och rosor. Och naturligtvis tänkte han på hur litet det ville till, bara en enda liten droppe färg på hans bröst, och han skulle vara en skön fågel, och hans namn skulle passa honom.

— Varför ska jag heta Rödbröst, när jag är alldeles grå? frågade fågeln på nytt och väntade, att Vår Herre skulle säga: "Ack, min vän, jag ser, att jag har glömt att måla dina bröstfjädrar röda, men vänta bara ett ögonblick, så ska det bli gjort."

Men Vår Herre log bara stilla och sade:

— Jag har kallat dig Rödbröst, och Rödbröst ska du heta, men du får själv se till, att du kan förtjäna dina röda bröstfjädrar.

Och så lyfte Vår Herre upp handen och lät fågeln på nytt flyga ut i världen.

Fågeln flög ner i paradiset under djupt begrundande. Vad skulle en liten fågel som han kunna göra för att skaffa sig röda fjädrar?

Det enda han kunde tänka på var att ta sitt bo i en törnbuske. Han byggde inne bland taggarna i de täta törnsnåren. Det var, som om han hade väntat, att ett rosenblad skulle sätta sig fast vid hans strupe och ge den sin färg.

En oändlig massa år hade förflutit efter den dagen, som var jordens gladaste. Sedan dess hade både djur och människor lämnat paradiset och utbrett sig över jorden. Och människorna hade hunnit så långt, att de hade lärt sig att odla marken och befara havet, de hade skaffat sig kläder och prydnader, ja, de hade redan för länge sedan lärt sig att bygga stora tempel och mäktiga städer, sådana som Tebe, Rom och Jerusalem.

Så kom en ny dag, som också den skulle bli länge ihåg-kommen i jordens historia, och på den dagens morgon satt fågel Rödbröst på en liten naken kulle utanför Jerusalems murar och sjöng för sina ungar, som vilade i ett litet bo inne i en låg törnbuske.

Fågel Rödbröst berättade för sina små om den underbara skapelsedagen och om namngivningen, såsom varje fågel Rödbröst hade berättat alltifrån den första, som hade hört Guds ord och utgått ur Guds hand.

— Och se nu, slutade han sorgset, så många år har förgått, så många rosor har knoppats, så många fågelungar har kommit ut ur sina ägg sedan skapelsedagen, att ingen kan räkna dem, men Rödbröst är alltjämt en liten grå fågel. Han har inte ännu lyckats att vinna sina röda bröstfjädrar.

De små ungarna spände upp sina vida gap och frågade om deras förfäder inte hade sökt utföra några storverk för att förvärva den oskattbara röda färgen.

— Vi har alla gjort vad vi kunde, sade den lilla fågeln, men vi har alla misslyckats. Redan den första Rödbröst mötte en gång en annan fågel, som var alldeles lik honom, och han började genast älska denna med så häftig kärlek, att han kände sitt bröst glöda. "Ack", tänkte han då, "nu förstår jag. Det är Vår Herres mening, att jag ska älska så varmt, att mina bröstfjädrar färgas röda av kärleksglöden, som bor i mitt hjärta." Men han misslyckades, såsom alla efter honom har misslyckats, och såsom även ni ska misslyckas.

De små ungarna kvittrade bedrövade, de började redan sörja över att den röda färgen inte skulle komma att pryda

deras små duniga bröst.

— Vi har också hoppats på sången, sade den vuxna fågeln och talade i långa, utdragna toner. Redan den första fågel Rödbröst sjöng så, att hans bröst svällde av hänförelse, och han vågade hoppas på nytt. "Ack", tänkte han, "det är sångarglöden, som bor i min själ, som ska rödfärga mina bröstfjädrar." Men han misslyckades, såsom alla efter honom hai misslyckats, och såsom även ni ska misslyckas.

Återigen hördes ett sorgset pipande ur de ungas halvnakna strupar.

— Vi har också hoppats på vårt mod och vår tapperhet, sade fågeln. Redan den första fågel Rödbröst stred tappert med andra fåglar, och hans bröst flammade av kamplust. "Ack", tänkte han, "mina bröstfjädrar ska färgas röda av stridslusten, som glöder i mitt hjärta." Men han misslyckades, såsom alla efter honom har misslyckats, och såsom även ni ska misslyckas.

De små ungarna pepo modigt om att de ändå ville försöka att vinna den eftersträvade förmånen, men fågeln

svarade dem sorgset, att det vore omöjligt. Vad kunde de hoppas, när så många utmärkta förfäder inte hade lyckats att nå målet? Vad kunde de göra mer än älska, sjunga och strida? Vad kunde---

Fågeln höll upp mitt i meningen, ty ur en av Jerusalems portar kom en mängd människor uttågande, och hela skaran skyndade upp mot kullen, där fågeln hade sitt bo.

Det var ryttare på stolta hästar, knektar med långa spjut, bödelsdrängar med spikar och hammare, det var värdigt framtågande präster och domare, gråtande kvinnor och framför allt en massa vilt kringspringande löst folk, ett otäckt, tjutande följe av gatstrykare.

Den lilla gråa fågeln satt darrande på kanten av sitt bo. Han fruktade varje ögonblick, att den lilla törnbusken skulle bli nertrampad och hans små ungar dödade.

— Ta er till vara, ropade han till de små värnlösa ungarna, kryp tillsammans och var tysta! Här kommer en häst, som går rakt över oss! Här kommer en krigare med järnskodda sandaler! Här kommer hela den vilda skaran anstormande!

Med ens upphörde fågeln med sina varningsrop, han blev stilla och tyst. Han nästan glömde den fara, vari han svävade.

Plötsligen hoppade han ner i boet och bredde vingarna över sina ungar.

— Nej, detta är alltför förfärligt, sade han. Jag vill inte, alt ni ska se denna syn. Det är tre missdådare, som ska korsfästas.

Och han bredde ut vingarna, så att de små inte kunde se något. De förnummo endast dånande hammarslag, jämmerrop och folkets vilda skrän.

Fågel Rödbröst följde hela skådespelet med ögon, som vidgades av fasa. Han kunde inte ta blickarna från de tre olyckliga.

— Vad människor är grymma! sade fågeln om en stund. Det är dem inte nog att spika fast dessa stackars varelser på korset, utan på den enes huvud har de även fäst en krona av stickande törne.

Jag ser, att törnena har sargat hans panna, så att blod

flyter, fortfor han. Och den mannen är så skön och ser omkring sig med så milda blickar, att var och en borde älska honom. Det är mig, som om en pilsudd ginge genom mitt hjärta, när jag ser honom lida.

Den lilla fågeln började känna ett allt starkare medlidande med den törnekrönte.

"Om jag vore min broder örnen", tänkte han, "skulle jag rycka spikarna ur hans händer och med mina starka klor

driva bort alla dessa, som pinar honom."

Han såg hur blod dröp ner på den korsfästes panna och kunde då inte mer hålla sig stilla i sitt bo.

"Fastän jag är liten och svag, torde jag ändå kunna göra något för denne arme pinade", tänkte fågeln. Och han lämnade boet och flög ut i luften, slående vida kretsar kring den korsfäste.

Han omkretsade honom flera gånger utan att våga nalkas, för han var en skygg liten fågel, som aldrig hade vågat komma nära en människa. Men så småningom tog han mod till sig, flög fram till honom och drog med sin näbb ut en törntagg, som hade inträngt i den korsfästes panna.

Men vid det han gjorde detta, föll en droppe av den korsfästes blod ner på fågelns bröst. Den vidgade sig snabbt och flöt ut och färgade alla de små späda bröstfjädrarna.

Men den korsfäste öppnade sina läppar och viskade till fågeln:

— För din barmhärtighets skull har du nu vunnit vad ditt släkte har eftersträvat alltsedan världens skapelse.

Så snart fågeln kom åter till sitt bo, ropade hans små ungar till honom:

— Ditt bröst är rött, dina bröstfjädrar är rödare än rosor!

— Det är endast en bloddroppe från den stackars mannens panna, sade fågeln. Den försvinner, så snart jag badar mig i en bäck eller en klar källa.

Men hur än den lilla fågeln badade, försvann inte mer den röda färgen från hans bröst, och när hans små ungar voro fullväxta, lyste den blodröda färgen också på deras bröstfjädrar, liksom den lyser på varje fågel Rödbrösts strupe och bröst alltintill denna dag.

VÅR HERRE OCH SANKTE PER.

Det var på den tiden, då Vår Herre och Sankte Per nyss voro komna till paradiset efter att ha vandrat omkring på jorden och slitit ont under många bedrövelsens år.

Man kan tänka, att det var en glädje för Sankte Per. Man kan tänka, att det var annat att sitta på paradisets berg och se ut över världen än att vandra från dörr till dörr som en tiggare. Det var annat att ströva omkring i paradisets lustgårdar än att gå på jorden och inte veta om man skulle få husrum en stormig natt eller om man skulle bli tvungen att vandra ute på vägen i köld och mörker.

Man ska tänka sig vilken glädje det måtte ha varit att äntligen komma fram till rätt ställe efter en sådan resa. Sankte Per hade nog inte alltid varit säker på att allt skulle sluta väl. Han hade väl inte kunnat låta bli att tvivla och vara orolig ibland, ty det hade ju varit nästan omöjligt för Sankte Per, stackare, att förstå vad det skulle tjäna till att de hade det så svårt, om Vår Herre var hela världens herre.

Och nu skulle aldrig mer någon längtan komma och pina honom. Det kan man tro att han var glad åt.

Nu kunde han riktigt skratta åt hur mycken bedrövelse han och Vår Herre hade fått uthärda och hur de hade måst nöja sig med litet.

En gång, när det hade varit så uselt för dem, att han hade tyckt, att han inte kunde stå ut längre, hade Vår Herre tagit honom med sig och börj at vandra upp på ett högt berg utan att säga honom vad de hade där uppe att göra.

De hade vandrat förbi städerna, som lågo vid foten av berget, och slotten, som lågo högre upp. De hade kommit längre än till bondgårdarna och fäbodstugorna, och de hade lämnat bakom sig den sista vedhuggarens stengrotta.

De hade äntligen kommit dit, där berget stod naket utan växter ooh träd ooh där en eremit hade rest sig en hydda för att kunna bispringa nödställda resande.

Sedan hade de gått över snöfälten, där murmeldjuren sova, och nått upp till vilda, sammanhopade ismassor, som stodo på kant och på stup och där knappast en stenget kunde komma fram.

Där uppe hade Vår Herre funnit en liten, rödbröstad fågel, som låg ihjälfrusen på isen, och han hade tagit upp den lilla domherren och stoppat den på sig. Och Sankte Per mindes, att han hade undrat om den fågeln skulle bli deras middag.

De hade vandrat en lång stund på de hala isstyckena, och det hade tyckts Sankte Per, att han aldrig hade varit närmare dödsriket, ty en dödskall vind och en dödsmörk dimma omsvepte dem, och såvitt han kunde förnimma, fanns där inte mer något levande. Och dock voro de inte komna längre än till mitten av berget.

Då hade han bett Vår Herre, att han skulle få vända om.

— Inte ännu, sade Vår Herre, för jag vill visa dig något, som ska ge dig mod att bära alla sorger.

Därför hade de vandrat vidare genom dimma och köld, tills de hade nått en oändligt hög mur, som hindrade dem från att komma längre.

— Denna mur går runtom berget, sade Vår Herre, och du kan inte stiga över den på någon punkt. Inte heller kan någon levande få se något av det, som finns därbakom, för det är här, som paradiset tar vid, och här bor de saliga döda hela bergssluttningen oppåt.

Men Sankte Per hade inte kunnat låta bli att se misstrogen ut.

— Där inne är det inte mörker och köld som här, sade Vår Herre, utan där är grön sommar och klart sken av solar och stjärnor.

Men Sankte Per hade inte kunnat förmå sig att tro honom.

Då tog Vår Herre den lilla fågeln, som han nyss förut hade funnit på isfältet, och han böjde sig bakåt och kastade den över muren, så att den föll ner i paradiset.

Och strax därpå hörde Sankte Per ett jublande lustigt kvitter och kände igen en domherres sång och blev storligen förvånad.

Han vände sig till Vår Herre och sade:

— Låt oss åter gå ner på jorden och uthärda allt, som måste uthärdas, för nu ser jag, att du talar sant och att ett ställe finns, där livet övervinner döden.

Och de hade stigit ner från berget och börjat sin vandring på nytt.

Sedan hade Sankte Per inte sett något annat än detta av paradiset under långa år, utan bara gått och längtat till landet bakom muren. Och nu var han äntligen där och behövde inte längta mer. Nu kunde han hela dagen ösa fröjd med fulla händer ur aldrig sinande källor.

Men Sankte Per hade inte varit i paradiset i fjorton dagars tid, förrän det hände, att en ängel kom till Vår Herre, där han satt på sin stol, bugade sig sju gånger för honom och sade honom, att en svår olycka måtte ha kommit över Sankte Per. Han ville varken äta eller dricka, och hans ögon voro rödkantade, som om han inte skulle ha sovit på flera nätter.

Så snart Vår Herre fick höra detta, stod han upp och gick för att söka Sankte Per.

Han fann honom långt borta i en utkant av paradiset. Han låg på marken, som om han vore för utmattad att stå, och han hade rivit sina kläder och strött aska i håret.

När Vår Herre såg honom så bedrövad, satte han sig på marken bredvid honom och talade till honom alldeles så, som han skulle ha gjort, om de ännu hade vandrat omkring nere i denna världens bedrövelse.

— Vad är det, som gör dig så sorgsen, Sankte Per? sade Vår Herre.

Men sorgen var Sankte Per alldeles övermäktig, så att han förmådde ingenting svara.

— Vad är det, som gör dig så sorgsen. Sankte Per? frågade Vår Herre på nytt.

Då Vår Herre upprepade frågan, tog Sankte Per sin guldkrona av huvudet och kastade den till Vår Herres fötter,

liksom för att säga, att han inte ville ha någon del vidare i hans ära och härlighet.

Men Vår Herre förstod nog, att Sankte Per var så förtvivlad, att han inte visste vad han gjorde. Han visade ingen vrede emot honom.

— Du får äntligen säga mig vad som plågar dig, sade han lika saktmodigt som förut och med ännu större kärlek i rösten.

Men nu sprang Sankte Per upp, och då såg Vår Herre, att han inte endast var bedrövad, utan också vredgad. Han kom fram emot Vår Herre med knutna nävar och gnistrande ögon.

— Nu vill jag ha orlov ur din tjänst, sade Sankte Per. Jag kan inte stanna en dag längre i paradiset.

Vår Herre sökte lugna honom, såsom han hade fått göra många gånger förr, när Sankte Per hade brusat upp.

— Du ska visst få lov att gå, sade han, men först måste du säga mig vad det är, som misshagar dig.

— Jag kan säga dig, att jag väntade mig bättre lön, då vi båda utstod allt slags elände nere på jorden, sade Sankte Per.

Vår Herre såg, att Sankte Pers själ var fylld med bitterhet, och han kände ingen vrede mot honom.

— Jag säger dig, att du är fri att gå vart du vill, sade han, endast du låter mig veta vad som bedrövar dig.

Då äntligen berättade Sankte Per varför han var olycklig.

— Jag hade en gammal mor, sade han, och hon dog för ett par dar sedan.

— Nu vet jag vad som plågar dig, sade Vår Herre. Du lider, därför att din mor inte är kommen hit till paradiset.

— Så är det, sade Sankte Per, och i detsamma blev sorgen honom övermäktig, så att han började snyfta och jämra sig.

— Jag tycker ändå, att jag kunde ha förtjänat, att hon hade fått komma hit, sade han.

Men när nu Vår Herre hade fått veta vad det var, som Sankte Per sörjde över, blev han bedrövad i sin tur. För Sankte Pers mor hade inte varit sådan, att hon kunde komma

in i himmelriket. Hon hade aldrig tänkt på annat än att samla pengar, och till fattigt folk, som hade stannat utanför hennes dörr, hade hon aldrig givit så mycket som en slant eller en bit bröd. Men Vår Herre förstod, att det var omöjligt för Sankte Per att fatta, att hans mor hade varit så girig, att hon inte kunde få åtnjuta saligheten.

— Sankte Per, sade han, hur kan du så säkert veta, att din mor skulle trivas hos oss?

— Se, sådant säger du endast, för att du inte ska behöva bönhöra mig, sade Sankte Per. Vem skulle inte trivas i paradiset?

— Den, som inte känner glädje över andras glädje, kan inte trivas där, sade Vår Herre.

— Då är det flera än min mor, som inte passar här, sade Sankte Per, och Vår Herre märkte, att han tänkte på honom.

Och han kände sig djupt bedrövad över att Sankte Per hade träffats av en så djup sorg, att han inte mer visste vad han sade. Han stod en stund och väntade, att Sankte Per skulle ångra sig och förstå, att hans mor inte kunde passa i paradiset, men han ville alls inte ge med sig.

Då kallade Vår Herre till sig en ängel och befallde honom, att han skulle fara ner till helvetet och hämta Sankte Pers mor upp till paradiset.

— Låt mig då också se hur han hämtar opp henne! sade Sankte Per.

Vår Herre tog Sankte Per vid handen och förde honom ut på en klippa, som stupade alldeles tvärbrant på ena sidan. Och han visade honom, att han endast behövde luta sig något litet ut över branten för att kunna se rätt ner i helvetet.

När Sankte Per blickade ner, kunde han till en början inte urskilja mer, än om han hade sett ner i en brunn. Det var, som om ett oändligt svalg hade öppnat sig under honom.

Det första, som han svagt kunde skönja, var ängeln, som redan hade givit sig i väg mot avgrunden. Sankte Per såg hur ängeln ilade ner i det stora mörkret utan all fruktan och bara bredde ut vingarna något litet för att inte falla för häftigt.

Men när Sankte Per hade fått vänja ögonen en smula, började han se allt mer och mer. Han såg för det första, att paradiset låg på ett ringberg, som omgav en vid klyfta, och att det var på bottnen av denna, som de fördömda hade sitt hemvist. Han såg hur ängeln föll och föll en lång stund utan att komma ner till djupet. Han blev alldeles förfärad över att det var så långt dit ner.

— Måtte han nu bara kunna komma opp igen med min mor! sade han.

Vår Herre bara såg på Sankte Per med stora, bedrövade ögon.

— Det ges ingen tyngd, som inte min äii^el kan lyfta, sade han.

Det var så djupt ner till avgrunden, att ingen solstråle kunde tränga dit, utan där rådde svart mörker. Men det var, som om ängeln under sin flykt skulle ha medfört en smula klarhet och ljus, så att det blev möjligt för Sankte Per att urskilja hur det såg ut där nere.

Det var en oändlig, svart klippöken. Vassa, spetsiga klippor täckte hela grunden, och mellan dem blänkte pölar av svart vatten. Där fanns inte ett grönt strå, inte ett träd, inte ett tecken till liv.

Men överallt på de vassa klipporna voro de osaliga döda uppklättrade. De hängde ut över klippspetsarna, dit de hade klättrat i hopp att kunna svinga sig upp ur klyftan, och när de hade sett, att de ingen vart kunde komma, hade de förblivit kvar där uppe, förstenade av förtvivlan.

Sankte Per såg somliga av dem sitta och ligga med armarna utsträckta i oavlåtlig längtan och med ögonen stadigt vända uppåt. Andra hade slagit händerna för ansiktet, såsom för att utestänga den hopplösa fasan omkring dem. De voro alla orörliga, det var ingen av dem, som gitte göra en rörelse. Somliga lågo i vattenpölarna alldeles stilla utan att försöka att komma upp ur dem.

Det förfärligaste var, att det var en sådan mängd av osaliga. Det var, som om klyftans botten inte bestode av annat än kroppar och huvuden.

Och Sankte Per greps av en ny oro.

— Du ska få se, att han inte finner henne, sade han till Vår Herre.

Vår Herre såg på honom med samma bedrövade blick som nyss. Han visste nog, att Sankte Per inte behövde vara orolig över ängeln.

Men för Sankte Per såg det alltjämt ut, som om ängeln inte kunde finna hans mor ibland den stora mängden av osaliga. Han bredde ut vingarna och svävade fram och tillbaka över avgrunden, medan han sökte henne.

På en gång fick en av de osaliga stackarna nere i avgrunden syn på ängeln. Och han sprang upp och sträckte

armarna mot honom och ropade:

— Ta mig med, ta mig med!

Då kom det på en gång liv i hela skaran. Alla de miljoners miljoner, som försmäktade nere i helvetet, stormade upp i samma ögonblick och höjde sina armar och ropade efter ängeln, att han skulle föra dem med sig till det saliga paradiset.

Deras skrik hördes ända upp till Vår Herre och Sankte Per, och deras hjärtan darrade av sorg, när de hörde det.

Ängeln höll sig svävande högt över de fördömda, men alltsom han for fram och tillbaka för att upptäcka den han sökte, stormade alla efter, så att det såg ut, som om de hade sopats fram av en virvelvind.

Äntligen hade ängeln fått syn på den, som han skulle hämta. Han lade ihop vingarna över ryggen och sköt ner som en blixt. Och Sankte Per ropade till i glad förvåning, när han såg honom slå armen om hans mor och lyfta upp henne.

— Säll vare du, som för min mor till mig! sade han.

Vår Herre lade sakta sin hand på Sankte Pers skuldra,

som ville han varna honom att inte för tidigt överlämna sig åt glädjen.

Men Sankte Per var färdig att gråta av fröjd över att hans mor var räddad. Han kunde inte förstå, att något vidare skulle förmå skilja dem. Och hans glädje förökades, när han såg, att hur snabb ängeln än hade varit, då han hade lyft upp henne, hade dock några av de fördömda lyckats

att hänga sig fast vid henne, som skulle frälsas, för att bli förda upp till paradiset på samma gång som hon.

Det var visst en tolv stycken, som hade hängt sig fast vid den gamla kvinnan, och Sankte Per tänkte, att det var en stor ära för hans mor att hjälpa så många olyckliga upp ur fördömelsen.

Inte heller gjorde ängeln något för att hindra dem. Han tycktes alls inte besvärad av bördan, utan bara steg och steg och rörde inte vingarna med större ansträngning, än om han hade burit en död fågelunge till himmelen.

Men då såg Sankte Per, att hans mor började frigöra sig från de osaliga, som hade hängt sig fast vid henne. Hon grep fatt om deras händer och lossade deras tag, så att den ena efter den andra tumlade ner i helvetet.

Sankte Per kunde höra hur de bådo och anropade henne, men den gamla kvinnan tycktes inte vilja tillåta, att någon annan än hon själv skulle bli salig. Hon gjorde sig fri från allt fler och fler och lät dem störta ner i eländet. Och när de föllo, fylldes hela rymden av verop och förbannelser.

Då ropade Sankte Per och besvor sin mor, att hon skulle visa barmhärtighet, men hon ville ingenting höra, utan fortfor som förut.

Och Sankte Per såg hur ängeln flög allt långsammare, ju lättare hans börda blev. Sankte Per greps av sådan skräck, att hans ben sviktade och han måste falla ner på sina knän.

Äntligen var det bara en enda osalig, som höll fast vid Sankte Pers mor. Det var en ung kvinna, sqm hängde om hennes hals och som ropade och bad alldeles invid hennes öra, att hon skulle låta henne följa med in i det välsignade paradiset.

Då var ängeln med sin börda så långt kommen, att Sankte Per redan sträckte ut armarna för att ta emot modern. Han tyckte, att ängeln endast behövde göra ännu ett par vingslag för att vara uppe på berget.

Men då höll ängeln med ens vingarna alldeles stilla, och hans ansikte blev så mörkt som en natt.

Ty nu hade den gamla kvinnan sträckt sina händer bakåt och gripit om armarna på den, som hängde om hennes hals,

och hon ryckte och slet, till dess att det lyckades henne att skilja de hopknäppta händerna, så att hon blev fri också från denna sista.

När den fördömda föll, sjönk ängeln flera famnar neråt, och det såg ut, som om han inte mer orkade lyfta vingarna.

Han såg ner på den gamla kvinnan med djupt sorgsna blickar, hans grepp om hennes liv lossnade, och han lät henne falla, som om hon hade varit en för tung börda för honom nu, sedan hon hade blivit ensam.

Därpå svingade han sig med ett enda vingslag upp i paradiset.

Men Sankte Per låg kvar en lång stund på samma ställe och snyftade, och Vår Herre stod stilla bredvid honom.

— Sankte Per, sade Vår Herre till sist, aldrig trodde jag, att du skulle gråta så, sedan du var kommen till paradiset.

Då lyfte Guds gamla tjänare upp sitt huvud och svarade:

— Vad är detta för ett paradis, där jag hör mina kärastes jämmer och ser mina medmänniskors lidande!

Men Vår Herres ansikte förmörkades av den djupaste sorg.

— Vad ville jag hellre än bereda er alla ett paradis av idel ljus lycka? sade han. Förstår du inte, att det var fördenskull jag gick ner till människorna och lärde dem att älska sin nästa såsom sig själva? Ty så länge de inte gör detta, finns det ingen fristad i himmel eller på jord, där inte smärtan och bedrövelsen kan hinna dem.

LJUSLÅGAN. L

För mångfaldiga år sedan, då staden Florens helt nyligen hade gjort sig till republik, levde där en man, som hette Raniero di Raniero. Han var son till en vapensmed och hade lärt sin fars yrke, men han tyckte inte mycket om att utöva det.

Denne Raniero var en den starkaste man. Det sades om honom, att han bar en tung järnrustning lika lätt, som en annan bär en silkesskjorta. Han var ännu en ung man, men hade redan givit många prov på sin styrka. En gång hade han varit inne i ett hus, där de hade lagt upp säd på löftet. Men där uppe hade hopats för mycket säd, och medan Raniero befann sig i huset, brast en av loftsbjälkarna, och hela taket höll på att störta ner. Alla hade då skyndat bort utom Raniero. Han hade sträckt upp armarna och hållit emot taket, ända tills folk hade hunnit hämta bjälkar och störar för att stötta upp det.

Det sades också om Raniero, att han var den tappraste man, som någonsin hade funnits i Florens, och att han aldrig kunde få nog av strid. Så snart som han hörde något oljud på gatan, rusade han ut från verkstaden, i hopp att det hade uppstått ett slagsmål, vari han kunde taga del. Om han endast fiok dra blankt, stred han lika gärna med simpelt lantfolk som med järnklädda riddare. Han gick fram som en galning i striden utan att räkna sina motståndare.

Nu var Florens inte synnerligen mäktigt på hans tid. Folket där bestod mestadels av ullspinnare och klädesvävare, och dessa begärde ingenting bättre än att i fred få bedriva sitt arbete. Det fanns gott om duktiga karlar, men dessa voro inte stridslystna, utan satte en ära i att det i deras stad skulle råda bättre ordning än annorstädes. Raniero klagade

ofta över att han inte var född i ett land, där det fanns en konung, som samlade omkring sig tappra män, och sade, att han i så fall skulle ha kommit till stor ära och värdighet.

Raniero var stortalig och högröstad, grym mot djur, hård mot sin hustru, inte god för någon att leva med. Han

skulle ha varit en skön man, om han inte tvärsöver ansiktet hade burit flera djupa ärr, som vanställde honom. Han var snabb att fatta beslut, och hans handlingssätt var storslaget, fastän ofta våldsamt.

Raniero var gift med Franceska, som var dotter till Jacopo degli Uberti, en vis och mäktig man. Jacopo hade inte tyckt mycket om att giva sin dotter till en sådan slagskämpe som Raniero, utan hade i det längsta motsatt sig giftermålet. Franceska hade tvungit honom att ge vika genom att säga, att hon aldrig skulle gifta sig med någon annan. När Jacopo äntligen gav sitt samtycke, hade han sagt till Raniero:

— Jag tror mig ha sett, att män sådana som du har lättare att vinna en kvinnas kärlek än att behålla den, därför vill jag ta det löftet av dig, att om min dotter får det så svårt hos dig, att hon vill återvända till mig, så ska du inte hindra henne.

Franceska sade, att det var onödigt att avgiva ett sådant löfte, emedan hon höll Raniero så kär, att ingenting skulle kunna skilja henne från honom. Men Raniero gav löftet genast.

— Det kan du vara viss om, Jacopo, sade han, att jag inte ska söka att kvarhålla någon kvinna, som vill fly mig.

Franceska flyttade nu till Raniero, och allt var gott mellan dem. När de hade varit gifta några veckor, föll det Raniero in, att han skulle öva sig med målskjutning. Han sköt till måls några dagar mot en tavla, som hängde på en mur. Han blev snart skicklig och träffade målet varje gång. Till sist tyckte han sig vilja försöka att skjuta mot ett svårare mål. Han såg sig om efter något lämpligt, men upptäckte intet utom en vaktel, som satt i en bur ovan gårdsporten. Fågeln tillhörde Franceska, och hon var mycket kär i den, men Raniero sände likafullt en sven att öppna buren och sköt vakteln, då den svingade sig upp i luften.

Detta tycktes honom vara ett gott skott, och han berömde sig därav för vem helst, som ville höra på honom.

När Franceska fick veta, att Raniero hade skjutit hennes fågel, blev hon blek och såg stort på honom. Hon undrade över att han hade velat göra något, som måste vålla henne sorg. Men hon förlät honom det genast och älskade honom liksom förut.

Allt gick nu åter väl en tid.

Ranieros svärfar, Jacopo, var linvävare. Han hade en stor verkstad, där det utfördes mycket arbete. Raniero trodde sig ha funnit, att det blandades hampa i linet på Jacopos verkstad, och han höll inte inne med detta, utan talade om saken här och där i staden. Äntligen fick också Jacopo höra detta prat, och han sökte genast få slut på det. Han lät flera andra linvävare undersöka hans garn och vävnader, och de funno, att allt var det finaste linne. Endast i en packe, som var bestämd att säljas utom Florens, funno de någon blandning. Jacopo sade då, att bedrägeriet hade blivit begånget utan hans vetskap och vilja av någon bland hans gesäller. Han förstod dock genast, att han skulle få svårt att förmå folk att tro detta. Han hade alltid haft stort rykte för ärlighet, och han kände det tungt, att hans heder hade blivit fläckad.

Raniero däremot bröstade sig över att han hade lyckats avslöja ett svek, och han skröt härmed, även då Franceska hörde det.

Hon kände stor sorg och på samma gång likadan förvåning, som när han sköt fågeln. Medan hon tänkte härpå, tyckte hon plötsligen, att hon såg sin kärlek framför sig, och den var lik ett stort stycke skimrande gyllentyg. Hon kunde se hur stor den var och hur skimrande. Men ur ena hörnet var en flik bortklippt, så att den inte var så stor och så härlig, som den hade varit från början.

Dock var den ännu så föga skadad, att hon tänkte: "Nog kommer den att räcka så länge, som jag lever. Den är så stor, att den aldrig kan ta slut."

Det gick åter en tid, under vilken hon och Raniero voro lika lyckliga som från första början.

Franceska hade en bror, som hette Taddeo. Denne hade

varit i Venedig på handelsresa, och där hade han köpt sig kläder av silke och sammet. När han kom hem, gick han och prålade med dessa, men i Florens var det inte brukligt att gå dyrbart klädd, så att det var många, som gjorde narr av honom.

En natt voro Taddeo och Raniero ute på vinkrogarna. Taddeo var då klädd i en grön kappa med foder av sobel och en violett tröja. Raniero lockade honom nu att dricka så mycket vin, att han somnade, och tog sedan av honom hans kappa och hängde upp den på en fågelskrämma, som var uppsatt i en kålgård.

När Franceska fick höra detta, blev hon åter vred på Raniero. Och med detsamma såg hon framför sig det stora stycket gyllentyg, som var hennes kärlek, och hon tyckte sig se hur det minskades, medan Raniero skar bort stycke efter stycke.

Efter detta blev det åter gott mellan dem en tid, men Franceska var inte mer så lycklig som förr, därför att hon alltid väntade, att Raniero skulle begå någon handling, som kunde skada hennes kärlek.

Detta lät inte heller länge vänta på sig, ty Raniero kunde aldrig hålla sig stilla. Han önskade, att människor alltid skulle tala om honom och berömma hans mod och oför-vägenhet.

På den domkyrkan, som då för tiden fanns i Florens och som var mycket mindre än den nuvarande, hängde högst uppe på ena tornet en stor, tung sköld, och den hade blivit uppsatt där av en bland Franceskas förfäder. Det lär ha varit den tyngsta sköld, som någon man i Florens hade förmått föra, och alla inom Ubertis släkt voro stolta över att det var en av dem, som hade förmått klättra upp i tornet och hänga den där.

Men nu gick Raniero en dag upp till skölden, hängde den på ryggen och kom ner med den.

Då Franceska fick höra detta, talade hon för första gången med Raniero om det, som plågade henne, och bad honom, att han inte skulle på detta sätt söka att förödmjuka den ätt, som hon tillhörde. Raniero, som hade väntat sig, att hon

skulle berömma honom för hans bragd, blev mycket ond. Han svarade, att han länge hade märkt, att hon inte gladde sig åt hans framgång, utan endast tänkte på sin egen släkt.

— Det är något annat, som jag tänker på, sade Franceska, och det är min kärlek. Jag vet inte hur det ska gå med den, om du fortsätter på det här sättet.

Efter detta kommo de ofta att växla onda ord, ty Raniero råkade nästan alltid att företa sig just det, som Franceska minst av allt kunde tåla.

Det fanns på Ranieros verkstad en gesäll, som var liten och halt. Den där karlen hade älskat Franceska, innan hon gifte sig, och fortfor att älska henne även efter hennes giftermål. Raniero, som visste om detta, företog sig att driva gyckel med honom, framför allt när de sutto till bords. Det gick till sist så, att mannen, som inte kunde tåla att bli gjord till ett åtlöje, då Franceska hörde det, en gång rusade på Raniero och ville strida med honom. Men Raniero endast hånlog och sparkade honom åt sidan. Då tyckte inte den stackaren, att han ville leva längre, utan gick bort och hängde sig.

När detta hände, hade Raniero och Franceska varit gifta bortåt ett år. Franceska tyckte alltjämt, att hon såg sin kärlek framför sig som ett skimrande stycke tyg, men på alla sidor voro stora flikar bortskurna, så att det var knappast hälften så stort, som det hade varit från början.

Hon blev mycket förskräckt, när hon såg detta, och hon tänkte: "Stannar jag hos Raniero ännu ett år, kommer han att förstöra min kärlek. Jag kommer att bli likaså arm, som jag hittills har varit rik."

Då beslöt hon sig för att lämna Ranieros hus och gå och leva hos sin far, på det att inte den dag måtte komma, då hon hatade Raniero lika mycket, som hon nu älskade honom.

Jacopo degli Uberti satt i vävstolen med alla sina gesäller arbetande omkring sig, när han såg henne komma. Han sade, att nu hade det skett, som han länge hade väntat, och bad henne vara välkommen. Han lät genast allt folket upphöra

med arbetet och befallde dem att beväpna sig och stänga huset.

Sedan gick Jacopo bort till Raniero. Han träffade honom på verkstaden.

— Min dotter har i dag kommit tillbaka till mig och bett, att hon åter ska få leva under mitt tak, sade han till sin måg. Och nu väntar jag mig, alt du inte tvingar henne att vända tillbaka till dig efter det löfte, som du har givit mig.

Raniero tycktes inte ta detta mycket allvarsamt, utan svarade helt lugnt:

— Även om jag inget löfte hade givit dig, så skulle jag inte ha fordrat att få tillbaka en kvinna, som inte vill tillhöra mig.

Han visste hur mycket Franceska älskade honom, och han sade till sig själv:

— Hon är här tillbaka hos mig innan kvällen.

Hon syntes dock inte till varken den dagen eller den nästa.

Den tredje dagen gick Raniero ut och förföljde ett par rövare, som länge hade oroat de florentinska köpmännen. Han lyckades övervinna dem och förde dem fångna till Florens.

Han höll sig stilla ett par dagar, ända tills han kunde vara viss om att denna bragd skulle vara känd över hela staden. Det gick dock inte, som han hade väntat, att den förde Franceska åter till honom.

Raniero hade nu haft den största lust att med lag och rätt tvinga henne att komma tillbaka till honom, men han tyckte sig inte kunna göra detta för sitt löftes skull. Det föreföll honom dock omöjligt att leva i samma stad med en hustru, som hade övergivit honom, utan han drog bort från Florens.

Han blev då först legosoldat, och snart nog gjorde han sig till anförare för en frikår. Han var jämt i strid och tjänade många herrar.

Han vann mycken ära som krigare, såsom han alltid hade förutspått. Han blev slagen till riddare av kejsaren och räknades som en storman.

Innan han drog från Florens, hade han givit ett löfte vid en helig madonnabild i domkyrkan att skänka till den heliga

jungfrun det förnämsta och yppersta, som han vann i varje strid. Framför den där bilden såg man ständigt dyrbara gåvor, som voro givna av Raniero.

Raniero visste alltså, att alla hans bragder voro kända i hans födelsestad. Han undrade mycket på att inte Franceska degli Uberti kom åter till honom, då hon kände till all hans framgång.

På den tiden predikades det till korståg för att befria den heliga graven, och Raniero tog korset och drog ut till österlandet. Dels väntade han, att han där ute skulle vinna slott och län att råda över, dels tänkte han, att han nu skulle vara i stånd att utföra så glänsande bragder, att hans hustru åter skulle få honom kär och vända tillbaka till honom.

II.

Natten efter den dagen, då Jerusalem hade blivit erövrat, var det mycken glädje i korsfararlägret utanför staden. Nästan i vartenda tält firades dryckeslag, och stoj och larm hördes vida omkring.

Raniero di Raniero satt också och drack med några stridskamrater, och hos honom gick det nästan vildare till än annorstädes. Tjänarna hunno knappast att fylla på bägarna, innan de voro tömda på nytt.

Men Raniero hade det största skäl att fira ett stort gille, därför att han under dagen hade vunnit större ära än någonsin förr. På morgonen, då staden stormades, hade han varit den förste, som hade bestigit murarna, näst efter Gottfrid av Bouillon, och på kvällen hade han blivit hedrad för sin tapperhet inför hela hären.

När plundring och mord hade tagit slut och korsfararna i botgörarkåpor och med otända vaxljus i händerna hade dragit in i den heliga gravens kyrka, hade det nämligen blivit honom förkunnat av Gottfrid, att han skulle få vara den förste, som fick tända sitt ljus vid de heliga lågor, som brinna framför Kristi grav. Det tycktes Raniero, att Gottfrid på detta sätt ville visa, att han ansåg honom som den

tappraste i hela hären, och han var mycket glad åt det sätt, varpå han hade blivit lönad för sina bragder.

Fram på natten, då Raniero och hans gäster voro i det bästa lynne, kom en narr och ett par spelmän, som hade vandrat omkring överallt i lägret och roat folk med sina upptåg, in i Ranieros tält, och narren bad om tillåtelse att få berätta ett löjligt äventyr.

Raniero visste, att den där narren stod högt i rop för lustighet, och han lovade att lyssna till hans berättelse.

— Det var en gång så, sade narren, att Vår Herre och Sankte Per hade suttit en hel dag i det högsta tornet på paradisets borg och sett ner på jorden. De hade haft så mycket att titta på, att de knappast hade haft tid att byta ett ord. Vår Herre hade hållit sig stilla hela tiden, men Sankte Per hade än klappat i händerna av glädje och än vänt bort huvudet med avsky. Än hade han jublat pch lei och än hade han gråtit och ömkat sig. Äntligen, då det led mot slutet av dagen och kvällsskymningen sänkte sig över paradiset, vände sig Vår Herre till Sankte Per och sa, att nu måtte han väl vara nöjd och belåten. "Vad är det jag skulle vara belåten med?" frågade då Sankte Per i häftig ton. — "Jo", sa Vår Herre saktmodigt, "jag trodde, att du skulle vara nöjd med det, som du har sett i dag." Men Sankte Per ville inte låta blidka sig. — "Det är sant", sa han, "att jag i många år har klagat över att Jerusalem skulle vara i de otrognas våld, men efter allt det, som har hänt i dag, tycker jag, att det lika så gärna hade kunnat få vara, som det var."

Raniero förstod nu, att narren talade om detta, som hade hänt under dagens lopp. Både han och de andra riddarna började lyssna med större intresse än i början.

— När Sankte Per hade sagt detta, fortfor narren, i det han kastade en illfundig blick bort till riddarna, lutade han sig ut över tornets tinnar och pekade ner mot jorden. Han visade Vår Herre en stad, som låg på en stor, ensam klippa, som sköt upp ur en bergdal. "Ser du de där likhögarna?" sa han, "och ser du blodet, som svallar på gatorna, och ser du de nakna, eländiga fångarna, som jämrar sig i natt-

kölden, och ser du alla de rvkande brandtomterna?" Vår Herre tycktes ingenting vilja svara honom, utan Sankte Per fortsatte med sin jämmer. Han sa, att nog hade han många gånger varit vred på den där staden, men inte hade han velat den så illa, som att där skulle komma att se ut på detta sätt. Då svarade äntligen Vår Herre och försökte göra en invändning. — "Du kan dock inte neka till att de kristna riddarna har vågat sina liv med den största oförskräckthet", sa han.

Här blev narren avbruten av bifallsrop, men han skyndade sig att fortsätta.

— Nej, stör mig inte! sade han. Nu minns jag inte var det var jag slutade. Jo, det var sant, jag skulle just säga, att Sankte Per torkade bort ett par tårar, som trängde fram i hans ögon och hindrade honom från att se. "Jag kunde aldrig tro, att de skulle vara sådana vilddjur", sa han. "De har ju mördat och plundrat hela dagen. Jag förstår rakt inte, att du brydde dig om att låta korsfästa dig för att skaffa dig sådana bekännare."

Riddarna upptogo skämtet väl. De började skratta högt och muntert.

— Vad, narr, är Sankte Per så vred på oss? ropade en av dem.

— Var tyst nu och låt oss höra om inte Vår Herre tog vårt försvar! inföll en annan.

— Nej, Vår Herre teg stilla för det första, sade narren. Han visste väl av gammalt, att när Sankte Per hade kommit riktigt i farten, så var det inte lönt att motsäga honom. Han gick på med sitt och sa, att Vår Herre inte skulle bry sig om att säga honom, att de till sist kom ihåg, till vilken stad de var komna, och gick till kyrkan på bara fötter i botgörardräkt. Den där andakten hade ju inte varat så länge, att det var lönt att tala om den. Och därpå böjde han sig än en gång ut över tornet och visade neråt mot Jerusalem. Han visade på de kristnas läger därutanför. "Ser du hur dina riddare firar sin seger?" frågade han. Och Vår Herre såg, att det var dryckeslag överallt i lägret. Riddare och knektar satt och såg på syriska danserskor. Fyllda bägare

gick runt, med tärningar rafflade man om krigsbytet, och--

— Man hörde på narrar, som berättade dåliga sagor, inföll Raniero. Var inte detta också en stor synd?

Narren skrattade och nickade åt Raniero, liksom ville han säga: "Vänta, jag ska allt betala dig."

— Nej, avbryt mig inte! bad han på nytt. En fattig narr glömmer så lätt vad hane skulle säga. Jo, det var ju detta, att Sankte Per frågade Vår Herre med den strängaste röst om han tyckte, att han hade mycken heder av det där folket. Härtill måste Vår Herre förstås svara, att det tyckte han inte att han' hade. "De var rövare och mördare, innan de drog från hemmet", sa Sankte Per, "och mördare och rövare är de ännu i dag. Det här företaget kunde du lika gärna ha låtit vara ogjort. Det kommer inte något gott ut av det."

— Nånå, narr! sade Raniero med varnande röst.

Men narren tycktes sätta en heder i att pröva hur långt han kunde gå, utan att någon rusade upp och kastade ut honom, och han fortfor oförfärat:

— Vår Herre bara böjde på huvudet, likt en, som erkänner, att han blir rättvisligen bestraffad. Men nästan i samma ögonblick lutade han sig ivrigt framåt och såg ner med mer uppmärksamhet än förut. Sankte Per tittade då ner, också han. "Vad är det du ser efter?" undrade han.

Narren utförde detta med mycket livligt minspel. Alla riddarna sågo för sina ögon både Vår Herre och Sankte Per, och de undrade vad det var, som Vår Herre hade fått syn på.

— Vår Herre svarade, att det var just ingenting, sade narren, men han fortfor i alla fall att se neråt. Sankte Per följde riktningen av Vår Herres blickar, och han kunde inte finna annat, än att Vår Herre satt och såg ner i ett stort tält, utanför vilket ett par saracenhuvuden var uppsatta på långa lansar och där en mängd präktiga mattor, gyllene bordkärl och dyrbara vapen, som var tagna inne i den heliga staden, var uppstaplade. I det där tältet gick det till på samma sätt som överallt annorstädes i lägret. Där satt

en skara riddare och tömde sina bägare. Den enda skillnaden kunde vara, att där stojades och dracks mer än på något annat ställe. Sankte Per kunde inte förstå varför Vår Herre blev så nöjd, när han såg dit ner, att glädjen riktigt tindrade ur hans ögon. Så många stränga och förfärliga ansikten, som han såg där, tyckte han sig knappast förr ha sett samlade kring ett dryckesbord. Och den, som var värd vid gästabudet och satt högst oppe vid bordet, var den förfärligaste av dem alla. Det var en trettiofem års karl, förfärligt stor och grov, med ett rödbrusigt ansikte, som var överkorsat av ärr och skråmor, med hårda nävar och stark, bullrande röst.

Här höll narren inne ett ögonblick, liksom om han fruktade att gå vidare, men både Raniero och de andra tyckte om att höra honom tala om dem själva och bara skrattade åt hans närgångenhet.

— Du är en djärv karl, sade Raniero, låt nu se vart du vill komma!

— Äntligen sa Vår Herre ett par ord, fortfor narren, som gjorde, att Sankte Per förstod vad han gladde sig åt. Han

frågade Sankte Per om han såg fel eller om det verkligen förhöll sig så, att en av riddarna hade ett brinnande ljus bredvid sig.

Raniero ryckte till vid dessa ord. Han blev nu vred på narren och sträckte ut handen efter en tung dryckeskanna för att kasta den i ansiktet på honom, men han betvang sig för att få höra om karlen ville tala honom till heder eller vanheder.

— Sankte Per såg nu, berättade narren, att ehuru tältet för övrigt var upplyst av facklor, hade verkligen en av riddarna ett brinnande vaxljus bredvid sig. Det var ett stort, tjockt ljus, ett sådant, som var avsett att brinna ett helt dygn. Riddaren, som inte hade någon stake att sätta ner det i, hade plockat ihop en hel mängd stenar och lagt omkring det för att få det att stå.

Bordssällskapet brast i högljutt skratt vid dessa ord. Alla pekade på ett ljus, som stod på bordet bredvid Raniero

och som var alldeles sådant, som det narren hade beskrivit. Men på Raniero sköt blodet uppåt huvudet, för detta var det ljuset, som han för ett par timmar sedan hade fått tända vid den heliga graven. Han hade inte kunnat förmå sig att låta det slockna.

— När Sankte Per såg det där ljuset, sade narren, fick han ju klart för sig vad Vår Herre hade blivit glad åt, men på samma gång kunde han inte låta bli att en smula ömka sig över honom. "Jaså", sa han, "det var den där riddaren, som i morse sprang opp på muren närmast efter herren av Bouillon och som i kväll fick tända sitt ljus före alla andra vid den heliga graven." — "Ja, så är det", sa Vår Herre, "och som du ser, har han sitt ljus ännu brinnande."

Narren talade nu mycket fort, under det han emellanåt kastade en lurande blick på Raniero.

— Sankte Per kunde alltjämt inte låta bli att ömka sig en smula över Vår Herre. "Kan du inte förstå varför han hjar det där ljuset brinnande?" sa han. "Du tror visst, att han tänker på din pina och död, när han ser det. Men han tänker inte på nåjgot annat än den ära, som han vann, då han blev erkänd som den tappraste i hären näst efter Gottfrid."

Vid dessa ord skrattade alla Ranieros gäster. Raniero var mycket ond, men han tvang sig att skratta, han också. Han visste, att alla skulle ha funnit det löjligt, om han inte hade kunnat tåla en smula skämt.

— Men Vår Herre sa emot Sankte Per, sade narren. "Ser du inte hur rädd han är om ljuset?" frågade han. "Han sätter opp handen för lågan, så snart någon lyfter opp tältluckan, av fruktan för att draget ska blåsa ut det. Och han har beständigt arbete med att jaga undan nattfjärilarna, som flyger omkring det och hotar att släcka det."

Det skrattades allt livligare, för detta, som narren sade, var rena sanningen. Raniero hade allt svårare att styra sig. Han tyckte, att han inte kunde fördraga, att någon skämtade med den heliga ljuslågan.

— Sankte Per var^ändå misstrogen, fortsatte narren. Han frågade Vår Herre om han kände den där riddaren. "Han

är just inte den, som ofta går i mässan eller nöter bön-pallen", sa han. Men Vår Herre kunde inte rubbas från sin mening. "Sankte Per, Sankte Per!" sa han högtidligt. "Kom ihåg, att efter detta ska den där riddaren bli frommare än Gottfrid! Varifrån utgår mildhet och fromhet om inte från min grav? Du ska få se Raniero di Raniero hjälpa änkor och nödställda fångar. Du ska få se honom ta vård om sjuka och bedrövade, såsom han nu tar vård om den heliga ljuslågan."

Ät detta skrattades ohejdat. Det föreföll mycket löjligt för alla, som kände Ranieros lynne och levnadssätt. Men han själv fann både skämtet och skrattet olidliga. Han störtade upp och ville tillrättavisa narren. Han stötte härvid så häftigt mot bordet, som inte var något annat än en dörr, upplagd på lösa bockar, att det vacklade, och ljuset föll omkull. Det visade sig nu hur mån Raniero var om att behålla ljuset brinnande. Han dämpade sin vrede, så att

han gav sig tid att taga upp det och liva upp lågan, innan han rusade på narren. Men när han var färdig med ljuset, hade narren redan skyndat bort ur tältet, och Raniero förstod, att det inte skulle löna mödan att förfölja honom i nattmörkret. "Jag råkar honom väl en annan gång", tänkte han och satte sig ner.

Bordsgästerna hade emellertid skrattat ut, och en av dem vände sig till Raniero och ville fortsätta skämtet.

— Det är dock ett, som är säkert, Raniero, och det är, att du den här gången inte kan komma att sända till madonnan i Florens det dyrbaraste, som du har vunnit i striden, sade han.

Raniero frågade varför han trodde, att han den här gången inte skulle följa sin gamla vana.

— Av intet annat skäl, sade riddaren, än att det dyrbaraste, som du har vunnit, är den där ljuslågan, som du i hela härens åsyn fick tända i den heliga gravkyrkan. Och den lär du väl inte vara i stånd att sända till Florens.

Åter skrattade de andra riddarna, men Raniero var nu i sådant lynne, att han kunde ha företagit sig den oförvägnaste handling bara för att få slut på deras skratt. Han fattade

raskt sitt beslut, kallade till sig en gammal väpnare och sade till honom:

— Gör dig i ordning, Giovanni, för långresa! I morgon ska du resa till Florens med denna heliga ljuslåga.

Men väpnaren sade ett tvärt nej till denna befallning.

— Detta är något, som jag inte vill åta mig, sade han. Hur skulle det vara möjligt att rida till Florens med en ljuslåga? Den skulle vara utsläckt, innan jag hade nått utom lägret.

Raniero frågade den ene efter den andre bland sina män. Han fick samma svar av dem alla. De tycktes knappast ta hans befallning för allvar.

Det var givet, att de främmande riddare, som voro hans gäster, skulle skratta allt högre och muntrare, alltsom det visade sig, att ingen bland Ranieros män ville utföra hans befallning.

Raniero råkade i allt större upphetsning. Till sist förlorade han tålamodet och utropade:

— Denna ljuslåga ska ändock föras till Florens, och eftersom ingen annan vill rida dit med den, ska jag själv göra det.

— Tänk dig för, innan du lovar något sådant! sade en riddare. Du rider ifrån ett furstendöme.

— Jag svär er, att jag ska föra den där ljuslågan till Florens! ropade Raniero. Jag ska göra vad ingen annan har velat åta sig.

Den gamla väpnaren försvarade sig.

— Herre, det är en annan sak för dig. Du kan ta med dig ett stort följe, men mig ville du sända ensam.

Men Raniero var bragt utom sig och övervägde inte sina ord.

— Jag ska också resa ensam, sade han.

Men härmed hade Raniero nått sitt mål. Alla i tältet hade upphört att skratta. De sutto förskrämda och stirrade på honom.

— Varför skrattar ni inte mer? frågade Raniero. Detta företag kan väl inte vara annat än en barnlek för en tapper man.

III.

I daggryningen nästa morgon steg Raniero till häst. Han var klädd i full rustning, men över denna hade han kastat en grov pilgrimskåpa, på det att inte järndräkten skulle bli alltför upphettad av solstrålarna. Han var väpnad med

svärd och stridsklubba, och han red på en god häst. Ett brinnande ljus höll han i handen, och vid sadeln hade han fästat ett par stora knippen långa vaxljus, för att inte lågan skulle behöva att dö ut av brist på näring.

Raniero red långsamt genom den långa, belamrade tältgatan, och så länge gick allt väl. Det var ännu så tidigt, att dimmorna, som hade stigit upp ur de djupa dalarna runtom Jerusalem, inte hade skingrats, och Raniero red fram liksom i en vit natt. Hela lägret sov, och Raniero kom lätt förbi vaktposterna. Ingen av dem ropade an honom, ty den täta dimman hindrade dem att se honom, och på vägarna låg ett fotshögt, dammlikt stoft, som gjorde hästens steg ohörbara.

Raniero var snart utom lägret och tog av på vägen, som ledde till Joppe. Han hade nu bättre väg, men han färdades alltjämt långsamt för ljuslågans skull. Den brann dåligt med ett rött, dallrande sken i den täta dimman. Ständigt kommo stora insekter, som med smällande vingslag störtade sig rätt mot ljuset. Raniero hade fullt arbete med att vakta det, men han var vid bästa lynne och tyckte alltjämt, att det värv, som han hade åtagit sig, inte var svårare, än att ett barn hade bort kunna sköta det.

Emellertid blev hästen trött vid den långsamma färden och satte av i trav. Då började ljuslågan flämta för draget. Det hjälpte inte, att Raniero sökte att skydda den med handen och med kåpan. Han såg, att den var alldeles färdig att slockna.

Men han hade ingen lust att så snart uppge saken. Han hejdade hästen och satt en stund stilla och grubblade. Han hoppade till sist ur sadeln och prövade på att sätta sig upp bakfram, så att han med sin kropp skyddade lågan för vind

och drag. På detta sätt lyckades det honom att hålla den brinnande, men han märkte nu, att färden skulle komma att ställa sig besvärligare, än han från början hade trott.

När han hade kommit över bergen, som omge Jerusalem, upphörde dimman. Han red nu fram i den största enslighet. Det fanns varken människor eller byggnader eller gröna träd och växter, endast kala höjder.

Här blev Raniero anfallen av rövare. Det var löst folk, som följde med hären utan lov och levde av rov och plundring. De hade legat gömda bakom en bergkulle, och Raniero, som red baklänges, hade inte sett dem, förrän de redan hade omringat honom och svängde sina svärd emot honom.

Det var väl tolv män. De sågo eländiga ut och redo på usla hästar. Raniero såg genast, att det inte skulle vara någon svårighet för honom att bryta sig igenom skaran och rida ifrån dem. Men han förstod, att detta inte läte sig göra, utan att han kastade ljuset ifrån sig. Och han tyckte dock, att han, efter de stolta ord han hade talat förra natten, inte så lätt ville avstå från sitt företag.

Han såg då ingen annan utväg än att ingå en överenskommelse med rövarna. Han sade till dem, att som han var väl beväpnad och red en god häst, torde det bli dem svårt att övervinna honom, om han försvarade sig. Men eftersom han var bunden av ett löfte, ville han inte göra dem motstånd, utan låta dem ta vad de önskade utan strid, endast de lovade att inte släcka ut hans ljus.

Rövarna hade väntat sig en hård kamp. De blevo mycket glada över Ranieros förslag och började genast plundra honom. De togo från honom både rustning och gångare, både vapen och pengar. Det enda, som de läto honom behålla, var den grova kåpan och de båda ljusknippena. De höllo också ärligt sitt löfte att inte släcka ut ljuslågan.

En av dem hade hoppat upp på Ranieros häst. När han märkte hur god den var, tycktes han känna en smula medlidande med riddaren. Han ropade till honom:

— Se där, vi ska väl inte vara för hårda mot en kristen. Du ska få min gamla häst att rida på.

Det var en usel krake. Den rörde sig så stelt och styvt, som om den hade varit av trä.

När rövarna äntligen voro borta och Raniero gick att sätta sig upp på den usla hästen, sade han till sig själv:

— Jag måtte ha blivit förhäxad av den där ljuslågan. För dess skull får jag nu rida framåt vägen som en galen tiggare.

Han förstod, att det skulle vara klokt av honom att vända om, därför att företaget verkligen var outförbart. Men en sådan stark åtrå att genomföra det var kommen över honom, att han inte kunde motstå lusten att fortsätta.

Han drog alltså vidare. Han såg alltjämt omkring sig samma kala, ljusgula höjder.

Om en stund red han förbi en ung herde, som vallade fyra getter. Då Raniero såg djuren beta på den nakna marken, undrade han om de åto mull.

Den där herden hade troligen ägt en större hjord, som hade hlivit stulen från honom av korsfararna. När han nu fick se en ensam kristen komma ridande, sökte han göra honom vad ont han kunde. Han rusade mot honom och slog med sin stav efter hans ljus. Raniero var så bunden av ljuslågan, att han inte en gång kunde försvara sig mot en herde. Han endast drog ljuset intill sig för att skydda det. Herden slog efter det ännu ett par gånger, men så blev han stående förvånad och hörde upp att slå. Han såg, att Ranieros kåpa hade råkat i brand, men Raniero gjorde ingenting för att kväva elden, så länge som ljuslågan var i fara. Det syntes på herden, att han kände sig skamsen. Han följde länge efter Raniero, och på ett ställe, där vägen gick fram mycket smal mellan två avgrunder, kom han och ledde hästen åt honom.

Raniero log och tänkte, att herden säkert höll honom för att vara en helig man, som företog en botövning.

Fram emot aftonen började Raniero att möta människor. Det var så, att ryktet om Jerusalems fall hade spritt sig ner till kusten redan under natten, och en mängd folk hade genast gjort sig i ordning att dra dit upp. Det var pilgrimer, som i åratal hade väntat på tillfälle att få komma

in i Jerusalem, det var nyanlända trupper, och framför allt var det köpmän, som skyndade dit upp med foror av livsmedel.

När dessa skaror mötte Raniero, som kom ridande baklänges med ett brinnande ljus i handen, ropade de:

— En galning, en galning!

De flesta voro italienare, och Raniero hörde hur de ropade på hans eget tungomål: pazzo, pazzo! som betyder: en galning, en galning!

Raniero, som hela dagen hade vetat att hålla sig så väl i styr, blev häftigt uppretad av dessa ständigt återkommande rop. Med ens hoppade han ur sadeln och började att med sina hårda nävar tukta de ropande. När folk märkte hur tunga de slag voro, som föllo, blev det allmän flykt, och han stod snart ensam på vägen.

Raniero kom nu åter till sig själv.

— De hade sannerligen rätt, som kallade dig för pazzo, sade han, i det han såg sig om efter ljuset, som han inte visste var han hade gjort av. Äntligen såg han, att det hade rullat från vägen ner i en grop. Lågan var släckt, men han såg eld glimma ur en torr grästuva tätt bredvid det och förstod, att lyckan hade varit med honom, så att ljuset hade hunnit att tända gräset, innan det hade slocknat.

"Detta kunde ha varit ett ömkligt slut på mycken möda", tänkte han, medan han tände ljuset och steg upp i sadeln. Han var ganska förödmjukad. Det syntes honom nu inte mycket troligt, att han skulle lyckas med sin färd.

Mot aftonen kom Raniero till Ramle och red fram till ett ställe, där karavaner brukade få natthärbärge. Det var en stor, överbyggd gård. Runtomkring funnos små avbalkningar, där de resande fingo ställa in sina gångare. Där funnos inga rum, utan människorna fingo sova bredvid djuren.

Det var överfullt med folk, men värden skaffade dock rum för Raniero och hans häst. Han gav också foder åt hästen och mat åt ryttaren.

När Raniero märkte, att han blev så väl behandlad, tänkte han: "Jag börjar nästan tro, att rövarna har gjort mig en tjänst, när de tog ifrån mig min rustning och min häst.

Säkert kommer jag lättare genom landet med min börda, om man håller mig för en galning."

När Raniero hade lett in hästen i spiltan, satte han sig på en kärve halm och höll ljuset mellan sina händer. Det var hans mening att inte sova, utan hålla sig vaken hela natten.

Raniero hade dock knappast satt sig ner, förrän han inslumrade. Han var förfärligt trött, han sträckte under sömnen ut sig, så lång han var, och sov ända till morgonen.

När han vaknade, såg han varken till ljuslågan eller ljuset. Han sökte i halmen efter ljuset, men fann det ingenstädes.

— Det är någon, som har tagit det ifrån mig och släckt det, sade han. Och han försökte tro, att han var glad över att allt var slut och att han inte behövde fullfölja ett omöjligt företag.

Men på samma gång han tänkte så, erfor han tomhet och saknad. Han tyckte sig aldrig ha haft större lust att lyckas med något, som han hade föresatt sig.

Han ledde ut hästen, ryktade den och lade på sadeln.

Då han var färdig, kom värden, som ägde karavanserajet, fram till honom med ett brinnande ljus. Han sade på f rankiska:

— Jag måste ta ditt ljus ifrån dig i går, när du somnade, men här har du det åter.

Raniero lät ingenting märka, utan sade helt lugnt:

— Det var klokt av dig, att du släckte det.

— Jag har inte släckt det, sade mannen. Jag såg, att du hade det brinnande, när du kom, och jag trodde, att det var av vikt för dig, att det skulle fortfara att brinna. Om du ser hur mycket det har minskats, förstår du, att det har brunnit hela natten.

Raniero lyste upp av glädje. Han berömde värden mycket och red vidare i det bästa lynne.

IV.

När Raniero bröt upp från Jerusalem, hade han ärftnat att fara sjövägen från Joppe till Italien. Men han ändrade detta

beslut, sedan han av rövarna hade blivit plundrad på sina pengar, och beslöt att fara över land.

Det blev en lång resa. Han drog från Joppe norr ut utefter Syriens kust. Sedan gick färden väster ut längs med Mindre Asiens halvö. Sedan åter mot norr ända upp till Konstantinopel. Och därifrån hade han ännu en ansenligt lång väg fram till Florens.

Under hela denna tid levde Raniero av fromma gåvor. Mestadels var det pilgrimer, som nu i mängd strömmade till Jerusalem, vilka delade sitt bröd med honom.

Oaktat Raniero nästan alltid red ensam, blevo inte hans dagar långa eller enformiga. Han hade alltid att vakta på ljuslågan, för vilken han aldrig kunde känna sig lugn. Det behövdes bara en vind, bara en regndroppe, och det skulle ha varit ute med den.

Medan Raniero red på ödsliga vägar och endast tänkte på att hålla ljuslågan vid liv, föll det honom in, att han en gång förr hade varit med om något dylikt. Han hade en gång förr sett en människa vaka över något, som var lika ömtåligt som en ljuslåga.

Detta stod för honom så oredigt till en början, att han undrade om det var något, som han hade drömt.

Men medan han drog ensam fram genom landet, kom det oupphörligen för honom, att han hade varit med om något dylikt förr en gång.

— Det är, som om jag under hela mitt liv inte skulle ha hört talas om annat, sade han.

En afton red Raniero in i en stad. Det var kväll, och hustrurna stodo i dörrarna och sågo efter sina män. Raniero såg då en, som var hög och smärt och hade allvarliga ögon. Hon påminde honom om Franceska degli Uberti.

I och med detsamma kom Raniero till klarhet med det, som han hade grubblat över. Han tänkte på att för Franceska hade visst hennes kärlek varit som en ljuslåga, som hon alltid hade velat hålla brinnande och som hon ständigt hade fruktat att Raniero skulle släcka för henne. Han blev förundrad över denna tanke, men blev mer och mer viss på att

det förhöll sig så. För första gången började han förstå varför Franceska hade lämnat honom och att det inte var med vapenbragder han skulle återvinna henne.

Den resan, som Raniero gjorde, blev mycket långvarig. Och detta inte minst därför, att han inte kunde färdas ute, när vädret var ogynnsamt. Han satt då inne i karavanserajet och vaktade ljuslågan. Detta var mycket hårda dagar.

En dag, då Raniero drog fram över berget Libanon, såg han, att det höll på att dra ihop sig till ett oväder. Han färdades då högt uppe bland förskräckliga klyftor och stup långt från alla människoboningar. Äntligen märkte han på ett klippkrön en saracensk helgongrav. Det var en liten, fyrkantig byggnad av sten med välvt tak. Han tyckte, att det var bäst att ta sin tillflykt dit.

Knappt var Raniero inkommen, förrän det bröt ut en snöstorm, som rasade i tvenne dagar. På samma gång uppstod en så förskräcklig köld, att han var nära att frysa ihjäl.

Raniero visste, att det ute på berget fanns gott om kvistar och ris, så att det inte skulle ha varit svårt för honom att samla bränsle till en eld. Men han ansåg den ljuslågan, som han bar, mycket helig och ville inte med den tända något annat än ljusen framför den heliga jungfruns altare.

Ovädret blev allt värre, och till sist hörde han åska och såg blixtar.

Och en blixt kom och slog ner på berget tätt framför graven och antände ett träd. Och Raniero fick på detta sätt sin brasa tänd, utan att han behövde låna av den heliga elden.

Då Raniero red fram genom en ödslig del av Ciliciens bergstrakt, tog det slut med hans ljus. De liusknippen, som han hade fört med sig från Jerusalem, voro för länge sedan åtgångna, men han hade dock kunnat reda sig, därför att det utefter hela vägen hade funnits kristna församlingar, där han hade tiggt sig nya ljus.

Men nu var det ute med hans förråd, och han trodde, att detta skulle bli slutet på hans färd.

När ljuset var så nära utbrunnet, att lågan brände honom i handen, sprang han av hästen, samlade ihop kvistar och torrt gräs och tände detta med det sista av lågan. Men det fanns inte mycket där uppe på berget, som kunde brinna, och elden skulle väl snart vara slut.

Bäst Raniero satt och bedrövade sig över att den heliga lågan måste dö, hörde han sång från vägen, och en procession av vallfärdande kom tågande uppåt stigen med ljus i händerna. De voro på väg till en grotta, där en helig man hade levat, och Raniero följde efter dem. Det fanns då bland dem en kvinna, som var gammal och hade svårt för att gå, och Raniero hjälpte henne och släpade henne uppför berget.

När hon sedan tackade honom, tecknade han åt henne, att hon skulle ge honom sitt ljus. Och hon gjorde det, och även flera andra skänkte honom de ljus, som de buro.

Han släckte ljusen och skyndade neråt stigen och tände ett av dem vid de sista glöden från den eld, som var tänd av den heliga lågan.

En middagsstund var det mycket varmt, och Raniero hade lagt sig att sova i ett busksnår. Han sov tungt, och ljuset stod bredvid honom mellan ett par stenar. Men när Raniero hade sovit en stund, började det regna, och detta fortgick tämligen länge, utan att han vaknade. Då han äntligen spratt upp ur sömnen, var marken våt omkring honom, och han vågade knappt se mot ljuset, av fruktan att det kunde vara släckt.

Men ljuset brann lugnt och stilla mittunder regnet, och Raniero såg, att detta kom sig därav, att två små fåglar flögo och fladdrade ett stycke ovanför lågan. De smektes med näbbarna och höllo vingarna utbredda, och på detta sätt hade de skyddat ljuslågan för regnet.

Raniero tog genast av sin hätta och hängde den över ljuset. Därpå sträckte han ut handen efter de små fåglarna, ty han hade fått lust att smeka dem. Och ingen av dem flög undan för honom, utan han kunde infånga dem.

Raniero blev mycket förvånad över att fåglarna inte voro rädda för honom. Men han tänkte: "Det är därför, att de vet, att jag ingen annan tanke har än att skydda det, som är ömtåligast av allt, som de inte fruktar mig."

Raniero red fram i närheten av Nicea. Han kom då i möte med västerländska herrar, som förde en undsättningshär ut till det heliga landet. I denna skara befann sig också Robert Taillefer, som var en vandrande riddare och en trubadur.

Raniero kom ridande i sin slitna kåpa med ljuset i handen, och krigarna började som vanligt ropa: "En galning, en galning!" Men Robert tystade dem och tilltalade den ridande.

— Har du färdats långt på detta sätt? frågade han honom.

— Jag har ridit på detta sätt ända från Jerusalem, svarade Raniero.

— Har då ditt ljus varit släckt många gånger under vägen ?

— På mitt ljus brinner ännu samma låga, som när jag for från Jerusalem, sade Raniero.

Då sade Robert Taillefer till honom:

— Jag är också en av dem, som bär en låga, och jag ville, att den evigt brunne. Men törhända kan du, som har fört ditt ljus brinnande ända från Jerusalem, säga mig vad jag ska göra, för att den inte ska slockna.

Då svarade Raniero:

— Herre, det är ett svårt arbete, fastän det synes vara av ringa vikt. Jag vill visst inte råda er till ett dylikt företag. Ty denna lilla låga fordrar av er, att ni alldeles ska upphöra att tänka på något annat. Inte tillåter den er att ha någon käresta, ifall ni skulle ha lust för sådant, och inte heller vågar ni för den lågans skull sätta er ner till ett dryckeslag. Ni får intet annat ha i tankarna än just denna låga och ingen annan glädje äga. Men varför jag mest av allt frånråder er att göra samma färd, som jag nu har

frestat, det är därför, att ni intet ögonblick kan känna trygghet. Genom hur många faror ni än kan ha bärgat lågan, så får ni inte ett ögonblick tro er säker, utan ni måste vänta, att den i nästa ögonblick ska svika er.

Men Robert Taillefer höjde huvudet stolt och svarade: — Vad du har gjort för din ljuslåga, det ska jag väl veta att göra för min.

Raniero var kommen till Italien. Han red en dag fram på ödsliga vägar uppe bland bergen. Då kom en kvinna springande efter honom och bad att få låna eld av hans ljus.

— Elden är slocknad hos mig, sade hon, mina barn hungrar. Låna mig eld, så att jag kan värma min ugn och baka bröd åt dem!

Hon sträckte upp handen efter ljuset, men Raniero höll undan det, därför att han inte ville tillåta, att något annat tändes vid den där lågan än ljusen framför den heliga jungfruns bild.

Då sade kvinnan till honom:

— Ge mig eld, pilgrim, för mina barns liv är den låga, som det är mig ålagt att hålla brinnande! Och för de ordens skull lät Raniero henne tända veken i sin lampa vid hans låga.

Några timmar därefter red Raniero in i en by. Den låg högt uppe på berget, så att där rådde stark köld. En ung bonde stod på vägen och såg den stackaren, som kom ridande i sin slitna kåpa. Han tog raskt av sig den korta mantel han bar och kastade den till honom, där han satt på hästen. Men manteln föll då rätt ner över ljuset och släckte lågan.

Raniero påminde sig då den kvinnan, som hade lånat eld av honom. Han vände tillbaka till henne och fick sitt ljus tänt på nytt med helig eld.

När han skulle rida vidare, sade han till henne:

— Du säger, att den ljuslåga, som du har att vårda, är dina barns liv. Kan du säga mig vad namn den ljuslåga bär, som jag har fraktat på långa vägar?

— Var blev din ljuslåga tänd? frågade kvinnan.

— Den blev tänd vid Kristi grav, sade Raniero.

— Då kan den inte nämnas annat än mildhet och människokärlek, sade hon.

Raniero skrattade åt svaret. Han tyckte sig vara en sällsam apostel för slika dygder.

Raniero red fram mellan blåa kullar av skön skapnad. Han såg, att han var i närheten av Florens.

Han tänkte på att han nu snart skulle vara fri från ljuslågan. Han kom ihåg sitt tält i Jerusalem, som han hade lämnat fullt av krigsbyte, och de tappra krigare, som han hade kvar i Palestina och som skulle glädja sig åt att han återtog krigaryrket och förde dem till segrar och erövringar.

Då märkte Raniero, att han ingalunda erfor glädje vid att tänka på detta, utan atl hans tankar hellre togo en annan riktning.

Raniero insåg då för första gången, att han inte mer var samma man, som hade farit från Jerusalem. Den där ritten med ljuslågan hade tvungit honom att glädja sig åt alla, som voro fridsamma och kloka och barmhärtiga, och att avsky de vilda och stridslystna.

Han blev glad, varje gång han tänkte på människor, som arbetade fredligt i sina hem, och det föll honom in, att han gärna skulle vilja flytta in i sin gamla verkstad i Florens och förfärdiga skönt och konstfärdigt arbete.

"I sanning! Denna låga har omskapat mig", tänkte han. "Jag tror, att den har gjort mig till en annan människa."

V.

Det var påsk, när Raniero red in i Florens. Knappast hade han kommit in genom stadsporten, ridande baklänges, med hättan nerdragen över ansiktet och det brinnande ljuset i handen, förrän en tiggare reste sig och ropade det vanliga:

— Pazzo, pazzo!

Vid detta rop störtade en gatpojke fram ur en portgång, och en dagdrivare, som inte hade haft annat arbete under lång tid än att ligga och stirra på himlen, sprang upp på sina fötter. Och båda började ropa detsamma:

— Pazzo, pazzo!

Då de nu voro tre, som skreko, gjorde de nog mycket larm för att väcka alla gatans pojkar. Dessa kommo framrusande ur vinklar och vrår, och så snart som de sågo Raniero i hans slitna kåpa på den eländiga hästen, ropade de:

— Pazzo, pazzo!

Men detta var inte annat, än vad Raniero var van vid. Han red stilla framåt gatan utan att låtsa om de ropande.

De nöjde sig inte med att ropa, utan en av dem hoppade upp och försökte blåsa ut ljuset.

Raniero lyfte ljuset i höjden. På samma gång sökte han att driva på hästen för att undkomma pojkarna.

Men de höllo jämna steg med honom och gjorde allt, vad de kunde, för att släcka ljuset.

Ju mer Raniero ansträngde sig för att akta lågan, desto ivrigare blevo de. De hoppade upp på varandras ryggar, spärrade ut kinderna och blåste. De kastade sina luvor upp mot ljuset. Det var endast därför, att de voro så många och trängdes med varandra, som de inte lyckades att döda ljuslågan.

Det var det största upptåg på gatan. I fönstren stodo människor och skrattade. Ingen kände medlidande med den galne, som ville försvara sin ljuslåga. Det var kyrkdags, och många kyrkogångare voro på väg till mässan. De stannade också och skrattade åt leken.

Men nu stod Raniero upprätt i sadeln för att kunna bärga ljuset. Han såg vild ut. Hättan hade sjunkit ner, och man såg hans ansikte, som var avtärt och blekt som en martyrs. Ljuset höll han upplyftat så högt han förmådde.

Hela gatan var ett enda vimmel. Även de äldre började ta del i leken. Kvinnorna viftade med sina huvuddukar, och männen svängde baretterna. Alla arbetade för att släcka ljuset.

Raniero red fram under ett hus, som hade ett burspråk. I detta stod en kvinna. Hon lutade sig ut över räckverket, ryckte till sig ljuset och skyndade in med det.

Hela folket brast ut i skallande skratt och jubel, men Raniero vacklade till i sadeln och störtade ner på gatan.

Men när han låg där slagen och avsvimmad, blev gatan genast utrymd av folket.

Ingen ville ta vård om den fallne. Hans häst var den enda, som stannade bredvid honom.

Så snart som folkhopen hade dragit bort från gatan, kom Franceska degli Uberti ut ur sitt hus med ett brinnande ljus i handen. Hon var ännu vacker, hennes drag voro blida öch hennes ögon allvarliga och djupa.

Hon gick fram till Raniero och böjde sig över honom. Raniero låg medvetslös, men i detsamma som ljusskenet föll på hans ansikte, gjorde han en rörelse och spratt upp. Det syntes, att ljuslågan hade all makt över honom. När Franceska såg, att han hade vaknat till sans, sade hon:

— Här har du ditt ljus. Jag ryckte det ifrån dig, eftersom jag såg hur mån du var att behålla det brinnande. Jag visste intet annat sätt att hjälpa dig.

Raniero hade fallit illa och slagit sig. Men nu kunde ingenting hejda honom. Han började långsamt resa sig. Han ville gå, men sviktade och höll på att falla. Då försökte han att komma upp på hästen. Franceska hjälpte honom.

— Vart vill du hän? frågade hon, när han åter satt uppe i sadeln.

— Jag vill till domkyrkan, sade han.

— Då ska jag följa dig, sade hon, för jag ämnar mig till mässan. Och hon tog och ledde hästen åt honom.

Franceska hade från första stund känt igen Raniero. Men Raniero såg inte vem hon var, ty han gav sig inte tid att betrakta henne. Han endast höll ögonen fästa på ljuslågan.

De voro alldeles tysta under färden. Raniero tänkte blott på ljuslågan och på att väl vakta den dessa sista ögonblick. Franceska kunde inte tala, därför att hon tyckte, att hon inte önskade få full reda i det, som hon

fruktade. Hon kunde inte tro annat, än att Raniero hade kommit hem vansinnig.

Ehuru hon var nästan övertygad därom, ville hon helst inte tala vid honom, så att hon skulle slippa att få full visshet.

Om en stund hörde Raniero, att någon grät bredvid honom. Han såg sig om och märkte, att det var Franceska degli Uberti, som gick bredvid honom, och hon grät där hon gick. Men Raniero såg henne bara ett ögonblick och sade ingenting till henne. Han ville endast tänka på ljuslågan.

Raniero lät föra sig fram till sakristian. Där steg han av hästen. Han tackade Franceska för hennes hjälp, men såg alltjämt inte på henne, utan på ljuset. Han gick ensam in i sakristian till prästerna.

Franceska gick in i kyrkan. Det var påskafton, och alla ljus i kyrkan stodo otända på sina altaren till tecken av sorg. Franceska tyckte, att det nu var så fÖr henne, att varje hoppets låga, som hade brunnit inom henne, också var utslocknad.

I kyrkan rådde mycken högtidlighet. Det var många präster vid altaret. Domherrarna sutto mangrant i koret och biskopen hade sin plats överst ibland dem.

Om en stund märkte Franceska, att det uppstod en rörelse bland prästerna. Nästan alla de, som inte måste närvara vid mässan, reste sig och gingo ut i sakristian. Till sist gick också biskopen.

När mässan var ändad, kom en präst fram i koret och började tala till folket. Han berättade, att Raniero di Raniero hade kommit till Florens med helig eld från Jerusalem. Han berättade vad riddaren på vägen hade utstått och lidit. Och han prisade honom övermåttan.

Människorna sutto häpna och hörde på detta. Franceska hade aldrig upplevat en så ljuvlig stund.

— O Gud, suckade hon, detta är mer lycka, än jag kan bära. Hennes tårar strömmade, medan hon lyssnade.

Prästen talade länge och väl. Han sade till sist med mäktig röst:

— Nu kan det förvisso synas en ringa ting, att en ljuslåga har blivit förd hit till Florens. Men jag säger eder; Bedjen Gud, att han ger Florens många bärare av evig eld, så skall det bli en stor makt och lovprisat bland städer!

När prästen hade slutat tala, slogos domkyrkans huvuddörrar upp, och en procession, så god som den i hast hade kunnat ordnas, tågade in. Där gingo domherrar och munkar och präster, och de drogo uppför mittelgången fram mot altaret. Allra sist gick biskopen och vid hans sida Raniero i samma kåpa, som han hade burit under hela färden.

Men när Raniero hade kommit över kyrkans tröskel, steg en gammal man upp och gick fram emot honom Det var Oddo, som var far till en gesäll, som Raniero hade haft på sin verkstad, och som för hans skull hade hängt sig.

Då denna man hade kofnmit fram till biskopen och Raniero, bugade han sig för dem. Därpå sade han med så hög röst, att alla i kyrkan hörde honom:

— Det är en stor sak för Florens, att Raniero är kommen med helig eld från Jerusalem. Sådant har aldrig förr varit omtalat eller förnummet. Kanske att många också fördenskull tör komma att säga, att det inte är möjligt. Därför ber jag, att man måtte låta hela folket veta vilka bevis och vittnen Raniero har förebragt därpå, att detta verkligen är eld, som är antänd i Jerusalem.

När Raniero hörde dessa ord, sade han:

— Nu hjälpe mig Gud! Hur kan jag äga vittnen? Jag har gjort färden ensam. Öknar och ödemarker må komma och vittna för mig.

— Raniero är en ärlig riddare, sade biskopen, och vi tror honom på hans ord.

— Raniero kunde väl själv veta, att härom skulle uppstå tvivel, sade Oddo. Han må väl inte ha ridit alldeles ensam. Hans småsvenner kan väl vittna för honom.

Då skyndade Franceska degli Uberti ut ur folkhopen och gick fram till Raniero.

— Vad behöves det oss vittnen? sade hon. Alla kvinnor i Florens vill gå ed på att Raniero talar sanning.

Då log Raniero, och hans ansikte ljusnade för ett ögonblick. Men därpå vände han åter sina ögon och sina tankar mot ljuslågan.

Det blev stort tumult i kyrkan. Somliga sade, att Raniero

inte skulle få tända ljusen på altaret, förrän hans sak var bevisad. Till dessa sällade sig många av hans gamla fiender.

Då reste sig Jacopo degli Uberti och talade för Ranieros sak.

— Jag tänker, att alla här vet, att det inte har rått alltför stor vänskap mellan mig och min måg, sade han, men nu vill både jag och mina söner gå i god för honom. Vi tror, att han har utfört bragden, och vi vet, att den, som har förmått bringa ett sådant företag till slut, är en vis och varsam och ädelsinnad man, som vi är glada att få uppta ibland oss.

Men Oddo och många andra voro inte sinnade att låta Raniero åtnjuta den lycka han eftersträvade. De samlade sig i en tät klunga, och det var lätt att se, att de inte ville vika från sin fordran.

Raniero förstod, att om det nu ginge till strid, skulle de genast söka att komma åt ljuslågan. Medan han höll ögonen stadigt fästa på sina motståndare, lyfte han ljuset så högt han kunde.

Han såg dödstrött och förtvivlad ut. Det syntes på honom, att ehuru han ville hålla ut i det längsta, väntade han endast nederlag. Vad båtade det honom nu, om han fick tända lågan! Oddos ord hade varit ett dråpslag. Sedan tvivlet en gång var väckt, skulle det spridas och ökas. Han tyckte, att Oddo redan hade släckt ljuslågan för alltid.

En liten fågel fladdrade in i kyrkan genom de stora, uppslagna portarna. Den flög rätt på Ranieros ljus. Denne hann inte att rycka undan det, utan fågeln stötte emot det och släckte lågan.

Ranieros arm sjönk, och tårarna trädde fram i hans ögon. Men i första ögonblicket kände han detta som en lättnad. Det var bättre, än att människor hade dödat den.

Den lilla fågeln fortsatte sin flykt inåt kyrkan, farande förvirrat hit och dit, som fåglar bruka, när de komma in i ett rum.

Då brusade med ens genom hela kyrkan ett högt rop:

— Fågeln brinner! Den heliga ljuslågan har antänt hans vingar!

Den lilla fågeln pep ängsligt. Den flög ett par ögonblick som en fladdrande låga omkring under de höga valven i koret. Därpå sjönk den hastigt och föll död ner på madonnans altare.

Men i samma ögonblick, som fågeln föll ner på altaret, stod Raniero där. Han hade brutit sig väg genom kyrkan, intet hade kunnat hejda honom. Och vid lågorna, som förtärde fågelns vingar, tände han ljusen framför madonnans altare.

Då höjde biskopen sin stav och ropade:

— Gud ville det! Gud har vittnat för honom!

Och allt folket i kyrkan, både hans vänner och motståndare, övergav att tvivla och undra. De ropade alla,

hänförda av Guds under:

— Gud ville det! Gud har vittnat för honom!

Om Raniero är nu endast att säga, att han åtnjöt stor lycka i alla sina dagar och var vis och varsam och barmhärtig. Men folket i Florens kallade honom alltid Pazzo degli Ranieri, till minne av att man hade trott honom vara galen. Och detta blev för honom en äretitel. Han grundade en stormansätt, och denna tog namnet Pazzi, och den kallar sig på detta sätt ännu i dag.

Det kan vidare vara värt att nämna, att det blev sed i Florens att varje år på påskaftonen fira en fest till minne av Ranieros hemkomst med den heliga elden, och att man därvid alltid låter en konstgjord fågel flyga med eld genom domen. Och torde denna fest ha firats ännu i detta år, om inte nyligen en ändring har ägt rum.

Men om det är sant, som många förmena, att de bärare av helig eld, som ha levat i Florens och som ha gjort staden till en av jordens härligaste, ha hämtat sitt föredöme från Raniero och därav uppmuntrats att offra och lida och uthärda, det må här vara osagt.

Ty vad som har verkats av det ljuset, som under mörka tider har utgått från Jerusalem, det kan varken mätas eller räknas.